

Ελλάδα 2.0

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ»

που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης μέσα από το έργο «(Sub. 1 – 16873) Παρεμβάσεις με στόχο την βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και του δημόσιου χώρου» της δράσης «Παρεμβάσεις σε αστικές περιοχές και στο κτιριακό απόθεμα» - ID 16873 - , που είναι ενταγμένα στον πυλώνα 1 της Πράσινης Μετάβασης στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, Άξονα 1.2 – Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση (εφεξής ονομαζόμενο Πρόγραμμα). Το έργο/δράση υλοποιείται στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης –NextGenerationEU.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

1. Τις διατάξεις του ν. 4822/2021 «Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Α' 135)
2. Τα άρθρα 270 έως και 281 του ν. 4738/2020 «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» (Α'207) και ιδίως το άρθρο 272 για την σύσταση στο Υπουργείο Οικονομικών της αυτοτελούς Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης.
3. Τις διατάξεις του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) – Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α'184)
4. Τις διατάξεις του ν. 3861/2010 «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο Διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις» (Α' 112) και τα σχετικά έγγραφα εφαρμογής.
5. Τις διατάξεις του ν.4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης κλπ» (Α' 143), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
6. Τις διατάξεις του ν.4412/2016 (Α' 147) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

7. Τις διατάξεις του ν. 3463/2006 «ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ» (Α'114), ως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει
8. Τις διατάξεις του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133)
9. Τις διατάξεις του ν. 4067/2012 «Νέος Οικοδομικός Κανονισμός» (Α'79), ως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει
10. Τις διατάξεις του ν. 4876/2021 «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες διατάξεις» (Α'251)
11. Τις διατάξεις του ν. 4495/2017 «Έλεγχος και προστασία του Δομημένου Περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις» (Α' 167), ως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει
12. Τις διατάξεις του ν. 4710/2020 «Πρώθηση της ηλεκτροκίνησης και άλλες διατάξεις» (Α'142), ως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει
13. Τις διατάξεις του ν. 3028/2002 «Προστασία Αρχαιοτήτων - Πολιτιστικής Κληρονομιάς», (Α' 153), ως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει
14. Τις διατάξεις του ν. 2039/1992 «Κύρωση της Σύμβασης για την προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης», (Α' 61)
15. Τις διατάξεις του ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας» (Α' 45) ως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει.
16. Τις διατάξεις του ν. 4784/2021 «Η Ελλάδα σε κίνηση: Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα Μικροκινητικότητα Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό, την απλούστευση και την ψηφιοποίηση διαδικασιών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και άλλες διατάξεις.» (Α' 40)
17. Τις διατάξεις του ν. 4783/2021 και ειδικότερα τις διατάξεις του άρθρου δέκατου πέμπτου «Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, Συνδέσμων Δήμων και των νομικών προσώπων των ΟΤΑ-Τροποποίηση του άρθρου 69 του ν. 4509/2017» (Α' 38).
18. Τις διατάξεις του ν. 4674/2020 «Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις» (Α' 53)

19. Τις διατάξεις του ν. 4685/2020 (Α' 92) «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις», όπως ισχύει
20. Τις διατάξεις του ν. 3852/2010 (Α' 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης», ως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει.
21. Τις διατάξεις του ν.4787/2021 «Κύρωση Σύμβασης Διανομής Ακινήτου - Σύστασης Δικαιώματος Επιφανείας Ακινήτου Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά, ρύθμιση συναφών θεμάτων και άλλες διατάξεις.» (Α' 44)
22. Τις διατάξεις του ν. 4759/2020 «Εκσυγχρονισμός της Χωροταξικής και Πολεοδομικής Νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (Α' 245) καθώς και το σύνολο των διατάξεων του ισχύοντος πολεοδομικού και χωροταξικού νομοθετικού πλαισίου.
23. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (Α' 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 119 του ν.4622/2019.
24. Το Π.Δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2)
25. Το π.δ. 62/2020 «Διορισμός Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 155).
26. Την υπό στοιχεία 2/07.01.2021 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Νικόλαο Ταγαρά» (Β' 45).
27. Το Π.Δ. 132/2017 «Οργανόγραμμα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.Ε.Ν.)» (Α' 160)
28. Το Π.Δ. της 27.11/14.12.1926 (Α 430), όπως αυτό τροποποιήθηκε με τον Ν. 1486/1984 (ΦΕΚ Α 161)
29. Το Π.Δ. 295/2002 «Οργανισμός Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος» (Α' 262)
30. Την υπ' αριθμ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
31. Την υπ' αριθμ. 120141 ΕΞ 2021/30.09.2021 (ΑΔΑ: 6ΝΞ3Η-ΨΘ0) απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης περί Έγκρισης του Εγχειριδίου Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης, δυνάμει της με αριθμό 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών.

32. Την υπ' αριθμ. ΓΔΟΥ 257/06.11.2020 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών με τίτλο: «Διορισμός Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης» (Υ.Ο.Δ.Δ. 931).
33. Την υπ' αριθμ. 154839 ΕΞ 2021/06.12.2021 (ΑΔΑ: ΩΗΠΟΗ-Υ3Μ) απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης περί τροποποίησης της υπ' αριθμ. 120141 ΕΞ 2021/30.09.2021 όμοιας απόφασης.
34. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (L 57/17).
35. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (L 57/1).
36. Τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (L 193/1).
37. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014 , για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟ (ΕΕ L 187 της 26.6.2014) όπως ισχύει (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός ή ΓΑΚ).
38. Την υπ' αριθ. 2021/0159/17.06.2021 Πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ελλάδας.
39. Την από 13 Ιουλίου 2021 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την Ελλάδα (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1).
40. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01)
41. Την αρ.πρωτ 15716ΕΞ2022/ΥΠΟΙΚ 07.02.2022 γνωμοδότηση της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων του Υπουργείου Οικονομικών

42. Την υπ' αριθ. πρωτ. 9239ΕΞ2022/21.01.2022 (ΑΔΑ: 65ΩΚΗ-ΞΘΝ) Απόφαση ένταξης του έργου «(Sub. 1) – Παρεμβάσεις με στόχο την βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και του δημόσιου χώρου» στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, του Αν. Υπουργού Οικονομικών.

ΚΑΛΕΙ

(α) τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού της χώρας, και (β) τις Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες / Οργανισμοί ΟΤΑ (ΑΑΟΤΑ) και (γ) κάθε δημόσιο φορέα/υπηρεσία που νομιμοποιείται βάσει των αρμοδιοτήτων του, να συμμετάσχει, υποβάλλοντας σχετική πρόταση σύμφωνα με το αντικείμενο της παρούσας, για την υποβολή προτάσεων, προκειμένου να ενταχθούν στο Πρόγραμμα.

1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Οι προτάσεις που θα υποβληθούν στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης αφορούν στη χρηματοδότηση των Δικαιούχων για **παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο και στο κτιριακό απόθεμα αστικών περιοχών ή ενοτήτων με στόχο την βελτίωση της αναπτυξιακής δυναμικής της περιοχής παρέμβασης και της ευρύτερης γεωγραφικής της ενότητας ή ενοτήτων, που μπορεί να περιλαμβάνουν :**

- Παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο και στο κτιριακό απόθεμα (δημόσια και δημοτικά κτίρια) αστικών περιοχών ή ενοτήτων, με στοιχεία εκσυγχρονισμού, λειτουργικότητας, βιοκλιματικού σχεδιασμού και ενεργειακής αναβάθμισης, προώθηση της κυκλικής οικονομίας, διαχείρισης των φυσικών πόρων, υιοθέτηση «έξυπνων» εφαρμογών και καινοτόμων τεχνολογιών
- Παρεμβάσεις πολυεπίπεδης/ολοκληρωμένης αναβάθμισης στον δημόσιο χώρο και στο κτιριακό απόθεμα (δημόσια και δημοτικά κτίρια) σε αστικές περιοχές ιδιαίτερης πολιτιστικής ή / και ιστορικής σημασίας όπως π.χ. τα ιστορικά κέντρα
- Παρεμβάσεις πολυεπίπεδης/ολοκληρωμένης αναβάθμισης στον δημόσιο χώρο και στο κτιριακό απόθεμα (δημόσια και δημοτικά κτίρια) σε αστικές περιοχές για την εφαρμογή μέτρων πρόληψης και προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος και την ενίσχυση της αστικής ανθεκτικότητας
- Υλοποίηση ολοκληρωμένων προτάσεων που αξιοποιούν τον βιοκλιματικό σχεδιασμό και τις «έξυπνες» εφαρμογές

Συνολικά, οι Δικαιούχοι θα χρηματοδοτηθούν ώστε να υλοποιήσουν έργα και δράσεις με περιβαλλοντικό όφελος, καινοτόμα στοιχεία και αναπτυξιακό χαρακτήρα, ώστε να καταστούν εν ευθέτω χρόνο τεχνολογικά προηγμένες και κλιματικά ουδέτερες.

Ειδικότερα, η Παρούσα Πρόσκληση αφορά στρατηγικά έργα **στον δημόσιο χώρο και στο κτιριακό απόθεμα αστικών περιοχών ή ενοτήτων με στόχο την βελτίωση της αναπτυξιακής δυναμικής της περιοχής παρέμβασης και της ευρύτερης γεωγραφικής της ενότητας ή ενοτήτων, που αναπτύσσονται σε 7 άξονες ως κάτωθι:**

1. Αναπλάσεις εμβληματικού χαρακτήρα, οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν ολοκληρωμένη ανάδειξη και αναβάθμιση ιστορικών κέντρων, ή άλλων ευρύτερων αστικών περιοχών, καθώς και αναπλάσεις μεγάλων παραλιακών ή άλλων ιστορικών και σημαντικών μετώπων. Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:
 - α. Ανάπλαση ιστορικών κέντρων, ευρύτερη ανάπλαση υποβαθμισμένων περιοχών, ανενεργών βιομηχανικών περιοχών κ.λπ. συμπεριλαμβανομένου του υπαίθριου Κ.Χ. και κτιριακών μονάδων (δημόσια και δημοτικά κτίρια)
 - β. Σημαντικές πολεοδομικές και περιβαλλοντικές παρεμβάσεις σε υπαίθριους Κ.Χ. όπως δίκτυα ήπιας μετακίνησης για πεζούς και ποδηλάτες, μεγάλης κλίμακας πεζοδρομήσεις σημαντικών οδικών αξόνων, δημιουργία γραμμικών οδικών πάρκων κ.λπ.
 - γ. Επισκευή, αναβάθμιση και επανάχρηση κτιρίων (δημόσιων και δημοτικών κτιρίων)
 - δ. Αποκατάσταση και αναβάθμιση όψεων μεγάλων αστικών ιστορικών μετώπων σε πλατείες, μεγάλους ή σημαντικούς οδικούς άξονες
 - ε. Εκτεταμένες αναπλάσεις παραλιακών μετώπων (δημόσια ή/και δημοτικά κτίρια, ελεύθεροι δημόσιοι χώροι, πράσινο, λιμενικές εγκαταστάσεις, χώροι αναψυχής κ.λπ.).
2. Αποκατάσταση και επανάχρηση κτιριακού αποθέματος (δημοτικών κτιρίων) οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν αποκατάσταση και επανάχρηση κτιρίων ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας (διατηρητέα ή μη) καθώς και κάθε άλλου ανενεργού κτιριακού αποθέματος (αφορά σε δημόσια ή/και δημοτικά κτίρια) , αισθητική, λειτουργική και στατική αναβάθμιση κτιρίων ή/και ολόκληρων κτιριακών συνόλων (δημόσιων ή/και δημοτικών). Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:
 - α. Παρεμβάσεις αποκατάστασης ή/και επανάχρησης και βιοκλιματικής αναβάθμισης δημόσιων ή/και δημοτικών κτιρίων (π.χ. πράσινες στέγες, πράσινοι τοίχοι, προσθήκη θερμοκηπίων) με ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, διατηρητέων και μη
 - β. Παρεμβάσεις αισθητικής ή/και λειτουργικής αναβάθμισης κτιρίων ή και κτιριακών συνόλων (δημόσιων ή/και δημοτικών) ή/και αποκαταστάσεις όψεων κτιρίου ή κτιριακών συνόλων (δημόσιων ή/και δημοτικών)
 - γ. Παρεμβάσεις αποκατάστασης ή/και επανάχρησης ανενεργού κτιριακού αποθέματος (αφορά σε δημόσια ή/και δημοτικά κτίρια) με χρήση «έξυπνων εφαρμογών» και καινοτόμων τεχνολογιών ενίσχυσής τους, προς την ανθεκτικότητα τους
3. Αναπλάσεις περιοχών υδάτινων διαδρομών και δημιουργία πλέγματος πρασίνου οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν αναπλάσεις περιοχών υδάτινων διαδρομών και χώρων (ρέματα, ποταμοί, λίμνες, άλλο) και δημιουργία εκτεταμένου πλέγματος πρασίνου σε επίπεδο δήμου (στην εν λόγω κατηγορία περιλαμβάνονται και ρέματα/παραρεμάτιες/παραποτάμιες/παραλίμνιες περιοχές, εκτός σχεδίου των οποίων η ανάπλαση κρίνεται αναγκαία για τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα του έργου ως συνοδό έργο. Ενδεικτικά έργα και μελέτες που χρηματοδοτούνται είναι:
 - α. Μελέτες οριοθέτησης ρεμάτων, έργα για αναπλάσεις παραρεμάτων περιοχών, παραποτάμιων περιοχών και παραλίμνιων περιοχών

- β. Παρεμβάσεις αποκάλυψης μπαζωμένων και εγκιβωτισμένων ρεμάτων και ποταμών, αποκατάσταση της κοίτης, ανάπλαση της παρακείμενης περιοχής
- γ. Παρεμβάσεις δημιουργίας συνολικού πλέγματος – δικτύου πρασίνου ή/και νερού, με αναβάθμιση των υφιστάμενων πράσινων χώρων, δημιουργία νέων και διασύνδεση όλων των παραπάνω με διαδρομές ήπιας μετακίνησης
4. Συνολικές στρατηγικές παρεμβάσεις σε κατοικημένες περιοχές οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν προσδιορισμό και έργα δημιουργίας περιοχών με ειδικά χαρακτηριστικά (π.χ. περιοχές με χαμηλές ταχύτητες ή/και ήπιας κυκλοφορίας, περιοχές με εσωτερικούς δρόμους χωρίς αυτοκίνητα, κ.λπ.), καθώς και δημιουργία δικτύου ήπιων διαδρομών σε επίπεδο δημοτικής κοινότητας – γειτονιάς. Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:
- α. Έργα ανάπλασης κατοικημένων περιοχών και δημιουργία θυλάκων χαμηλών ταχυτήτων ή/και χαμηλών εκπομπών ρύπων (low emission zones),
- β. Έργα δημιουργίας περιοχών με εσωτερικούς δρόμους μόνο για πεζούς και ποδήλατα (superblocks), περιοχών με χαμηλές ταχύτητες ή/και ήπιας κυκλοφορίας, living streets, cycle streets κ.λπ.
- γ. Έργα αναβάθμισης των κοινόχρηστων χώρων για ολόκληρες γειτονιές, δημιουργία δικτύου ήπιων διαδρομών (πεζόδρομοι, οδοί ήπιας κυκλοφορίας, ποδηλατόδρομοι), αξιοποίηση ανενεργών σιδηροδρομικών γραμμών κ.α.
5. Αναπλάσεις δημόσιου χώρου με βιοκλιματικά στοιχεία και έξυπνες εφαρμογές, οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν δημιουργία δικτύων ήπιων μορφών μετακίνησης (πεζοδρόμων & οδών ήπιας κυκλοφορίας, διαπλατυμένων πεζοδρομίων, πλατειών, ποδηλατικών υποδομών, οριοθέτηση παρόδιας στάθμευσης, συστήματα ελεγχόμενης στάθμευσης κ.λπ.) καθώς και υλοποίηση συνοδών έργων στον υπαίθριο δημόσιο χώρο για την εγκατάσταση σημείων φόρτισης Η/Ο, εγκατάσταση σταθμών κοινόχρηστων οχημάτων/ποδηλάτων/μικροκινητικότητας, κλπ. Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:
- α. Έργα ενίσχυσης της βιώσιμης κινητικότητας και της προσβασιμότητας του δημόσιου χώρου (ως παραπάνω)
- β. Έργα βιοκλιματικού σχεδιασμού υπαίθριων Κ.Χ.
- γ. Αξιοποίηση ανενεργών υφιστάμενων σιδηροδρομικών γραμμών
- δ. Έργα αναβάθμισης αστικού εξοπλισμού και χρήση «έξυπνων» στοιχείων υπαίθριων Κ.Χ.
- ε. Έργα/Παρεμβάσεις για κατασκευές, smart εφαρμογές και λοιπά στοιχεία ενίσχυσης και βελτίωσης της προσβασιμότητας υπαίθριων Κ.Χ.
- στ. Έργα για (ανα)κατασκευές και έξυπνες εφαρμογές αναβάθμισης των στάσεων ΜΜΜ της δημοτικής συγκοινωνίας
- ζ. Έργα για την εγκατάσταση συστημάτων παρακολούθησης, μετρήσεων και διαχείρισης α) της στάθμευσης, β) της αποκομιδής απορριμμάτων, γ) της ενεργειακής κατανάλωσης, δ) των ομβρίων, ε) του νερού ποτίσματος, άλλο κ.λπ.
- η. Έργα οριοθέτησης παρόδιας στάθμευσης και υλοποίηση συνοδών έργων στον υπαίθριο δημόσιο χώρο για την εγκατάσταση σημείων φόρτισης Η/Ο, εγκατάσταση σταθμών κοινόχρηστων οχημάτων/ποδηλάτων/μικροκινητικότητας

- θ. Δημιουργία ψηφιακών πλατφορμών για την εξυπηρέτηση των ήπιων μορφών μετακινήσεων, δημοτικής συγκοινωνίας, τα δίκτυα ανακύκλωσης και διαλογής στην πηγή, τα δίκτυα επανάχρησης αντικειμένων και συσκευών κ.λπ.
6. Ανάπτυξη αστικού πρασίνου, που μπορούν να συμπεριλαμβάνουν δίκτυα αστικού πρασίνου καθώς και εφαρμογές και δράσεις ανάπτυξης πρασίνου σε δημοτικά και δημόσια κτίρια (στην εν λόγω κατηγορία περιλαμβάνονται και περιοχές περιαστικού πρασίνου εκτός σχεδίου, η ανάπλαση των οποίων κρίνεται αναγκαία για τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα του έργου ως συνοδό έργο). Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:
- α. Δημιουργία και λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων μεγάλων μητροπολιτικών πάρκων
 - β. Έργα ανάπλασης, ανανέωση μεγάλων, μεσαίων και μικρών χώρων πρασίνου, σε συνδυασμό με έξυπνα συστήματα παρακολούθησης και διαχείρισης ενέργειας και φυσικών πόρων
 - γ. Έργα δημιουργίας δικτύου rocket parks
 - δ. Έργα Δημιουργίας ψηφιακού χάρτη πράσινων χώρων, «πράσινων» και «μπλε» διαδρομών, και συνδυασμός με app εφαρμογή για την εξυπηρέτηση των πολιτών και των επισκεπτών μιας πόλης και την βελτίωση του city branding – συνέργεια με λοιπές λειτουργούσες app εφαρμογές
 - ε. Έργα δημιουργίας πράσινων οροφών και πράσινων τοίχων σε δημοτικά και δημόσια κτίρια
 - στ. Έργα για αντικατάσταση/εμπλουτισμό της περίφραξης με χαμηλό πράσινο, αντικατάσταση των σκληρών επιστρώσεων στους υπαίθριους χώρους στάθμευσης δημόσιων ή/ και δημοτικών κτιρίων με πράσινο, πράσινες σχολικές αυλές
7. «Έξυπνα» συστήματα και εφαρμογές, οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν τα ανωτέρω για τον υπαίθριο Κ.Χ. και τα δημόσια ή/και δημοτικά κτίρια με στόχο την ορθή διαχείριση των πόρων. Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:
- α. Έργα εγκατάστασης «έξυπνων» συστημάτων αναβάθμισης λειτουργίας υποδομών του υπαίθριου Κ.Χ.
 - β. Έργα εγκατάστασης αισθητήρων και μετρητών για την κατανάλωση και εξοικονόμηση νερού στα κτίρια
 - γ. Έργα εγκατάστασης συστημάτων αξιοποίησης «γκρι» νερού από δημόσια και δημοτικά κτίρια για πότισμα, πλύσιμο οδών, πλύσιμο αυτοκινήτων κ.λπ.
 - δ. Έργα δημιουργίας υποδομών συλλογής και επανάχρησης ομβρίων υδάτων
 - ε. Έργα δημιουργίας δημοτικής ψηφιακής Πλατφόρμας διαχείρισης υλικών και αντικειμένων (π.χ. από ανακαινίσεις και κατεδαφίσεις, συσκευές από δεύτερο χέρι)

ΣΥΝΟΔΑ ΕΡΓΑ :

Στις ανωτέρω επιλέξιμες δράσεις μπορούν να εντάσσονται **ΜΟΝΟ ως συνοδά και συμπληρωματικά έργα της ευρύτερης πρότασης** (και όχι ως αυτούσια ή μεμονωμένα) οι παρακάτω συμπληρωματικές δράσεις :

1. Ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακού αποθέματος (δημόσιων ή/και δημοτικών κτιρίων)
2. Έργα εγκατάστασης «έξυπνων» συστημάτων αποκομιδής απορριμμάτων εντός συνολικότερης ανάπλασης (π.χ. υπόγειοι κάδοι)

3. Δημιουργία νέου κτιρίου (δημοτικού) με την επιφύλαξη των κατά περίπτωση εφαρμοστέων κανόνων κρατικών ενισχύσεων

Οριζόντιες κατευθύνσεις για τις δράσεις των ανωτέρω Έργων/Παρεμβάσεων

- ο Έργα εξασφάλισης ή βελτίωσης της προσβασιμότητας – σε ΚΧ ή κτίρια (δημόσια ή/και δημοτικά) ή λοιπές παντός είδους παρεμβάσεις
- ο Έργα συμβολής στην ανάσχεση της Κλιματικής Αλλαγής

Οριζόντιες επικουρικές δράσεις για το σύνολο των ανωτέρω Υποέργων

- ο Έργα σύνδεσης, μεταφοράς, αποκατάστασης δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ), εφόσον απαιτείται.

Οι παρεμβάσεις που προτείνονται πρέπει είτε να αποτελούν από μόνες τους ολοκληρωμένες και λειτουργικές λύσεις είτε να συνδέονται με υφιστάμενο σχεδιασμό/δράσεις/υποδομές ώστε να προκύπτει ένα ενιαίο, ολοκληρωμένο και λειτουργικό αποτέλεσμα. Οι δείκτες αποτελέσματος της παρούσας παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα:

Κωδικός Δείκτη	ΔΕΙΚΤΗΣ	Μονάδα Μέτρησης
K.1	Πρόσθετο τοπικό ΑΕΠ και θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την κατασκευή και μετά την έναρξη της λειτουργίας. Ύψος πρόσθετου ΑΕΠ κατά το χρόνο κατασκευής και στην πρώτη δεκαετία λειτουργίας /ισοδύναμα ανθρωποέτη	ισοδύναμα ανθρωποέτη
K.2	Ωφελούμενοι κάτοικοι	άτομα
K.3	Ωφελούμενοι ευπαθών ομάδων (ΑΜΕΑ κλπ)	άτομα
K.4	Ωφελούμενοι από ευφυείς δράσεις	άτομα
K.5	Βιοκλιματική Ανάπλαση υπαίθριων χώρων σε αστικές περιοχές	τ.μ.
K.6	Ωφέλιμη αναβαθμισμένης επιφάνεια κτιρίου ή κτιριακής μονάδας	τ.μ.
K.7	Ωφέλιμη επιφάνεια κτιριακών συνόλων που αναβαθμίστηκαν	τ.μ.
K.8	Δημιουργία θέσεων στάθμευσης σε κτίριο	τμχ
K.9	Μείωση ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας κτιρίων	kWh/έτος
K.10	Δημιουργία οργανωμένων θέσεων παρόδιας στάθμευσης σε Κ.Χ.	τμχ
K.11	Σημεία φόρτισης Η/Ο και θέσεις στάθμευσης Η/Ο	τμχ
K.12	Ποδηλατικές υποδομές	χλμ
K.13	Σταθμοί κοινόχρηστων οχημάτων/ποδηλάτων/μικροκινητικότητας που δημιουργήθηκαν	αριθμός
K.14	Υποδομές πεζή μετακίνησης	χλμ
K.15	Φυτεμένες επιφάνειες υπαίθριων χώρων σε αστικές περιοχές	τ.μ.
K.16	Διαμορφώσεις/κατασκευές προσβασιμότητας (ράμπες, διαβάσεις, νησίδες κ.λπ.)	αριθμός / είδος
K.17	Όδευση τυφλών	χλμ
K.18	Πράσινες στέγες, πράσινα δώματα	τ.μ.
K.19	Πράσινοι τοίχοι	τ.μ.
K.20	Smart εφαρμογές	αριθμός / είδος
K.21	Smart αστικός εξοπλισμός	αριθμός / είδος
K.22	Smart κτιριακός εξοπλισμός	αριθμός / είδος
K.23	Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την λειτουργία	άτομα

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Ο συνολικός προϋπολογισμός της πρόσκλησης ανέρχεται (κατ' εκτίμηση) σε **203.921.568,63 ευρώ (€)** πλέον ΦΠΑ.

Κάθε πρόταση μπορεί να συμπεριλαμβάνει παρεμβάσεις ή έργα και σε περισσότερους από ένα από τους 7 άξονες.

3. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

!ΠΡΟΣΟΧΗ: Επισημαίνεται πως οι κατωτέρω ημερομηνίες είναι δεσμευτικές και ΔΕΝ δύναται να δοθεί παράταση λόγω δεσμεύσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Ως έναρξη υποβολής των Αιτημάτων ένταξης στο Πρόγραμμα ορίζεται η ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας Πρόσκλησης στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ.

Πριν τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προτάσεων, επιτρέπεται η επανυποβολή νέας πρότασης κατόπιν ακύρωσης της αρχικής πρότασης. Η πρόταση αξιολογείται βάσει της τελευταίας επιτυχούς/έγκυρης υποβολής.

Η ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Το χρονοδιάγραμμα υποβολής προτάσεων στο Πρόγραμμα είναι το κάτωθι :

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ για ώριμα έργα :

Δημοσίευση Διαύγεια : Άνοιγμα της Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος

08.04.2022: Α' κατάθεση φακέλου με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά – τυχόν Βεβαίωση Δήμου και Σύμβαση με Ανάδοχο για την ωρίμανση μελετών

06.05.2022: Β' κατάθεση απαιτούμενων εγκρίσεων και αδειοδοτήσεων και υπόλοιπων των τεχνικών μελετών σε περίπτωση που δεν είχαν συμπεριληφθεί στην Α' κατάθεση

20.05.2022 : Ολοκλήρωση διαδικασίας προεπιλογής από την Επιτροπή Αξιολόγησης του ΥΠΕΝ (Α' λίστα)

17.06.2022 : Συμπλήρωση με τα εγκεκριμένα Τεύχη Δημοπράτησης από Ελεγκτικό Συνέδριο (βάσει του άρ. 200 του ν.4820/2021) (Β' λίστα)

15.7.2022 : Δημοσίευση Διακήρυξης και έναρξη υποβολής προσφορών. (Milestone)

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ σε περίπτωση μελετοκατασκευής :

Δημοσίευση Διαύγεια : Άνοιγμα της Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος

08.04.2022: Α' κατάθεση φακέλου με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά – τυχόν Βεβαίωση Δήμου και Σύμβαση με Ανάδοχο για την σύνταξη προχωρημένης προμελέτης

06.05.2022: Β' κατάθεση προχωρημένης προμελέτης εφόσον υπολείπεται

20.05.2022: Ολοκλήρωση διαδικασίας προεπιλογής από την Επιτροπή Αξιολόγησης του ΥΠΕΝ (Α' λίστα)

17.06.2022 : Συμπλήρωση με τα εγκεκριμένα Τεύχη Δημοπράτησης από Ελεγκτικό Συνέδριο (βάσει του άρ. 200 του ν.4820/2021) (Β' λίστα)

15.7.2022 : Δημοσίευση Διακήρυξης και έναρξη υποβολής προσφορών. (Milestone)

Μέχρι την 30.03.2023 (Milestone) , θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η συμβασιοποίηση των έργων από πλευράς των δικαιούχων. Σε ειδικές περιπτώσεις και για ιδιαίτερους λόγους (π.χ. ενστάσεις) η συμβασιοποίηση των έργων μπορεί να γίνει και έως την 30.06.2023 (Milestone). Σε αυτήν την περίπτωση ο δικαιούχος οφείλει να προσκομίσει στο ΥΠΕΝ Έκθεση τεκμηρίωσης / αιτιολόγησης της καθυστέρησης και υπεύθυνη δήλωση δέσμευσης για την έγκαιρη συμβασιοποίηση του έργου πριν εκπνεύσει η προθεσμία της 30.06.2023.

Μετά το πέρας της ανωτέρω ημερομηνίας όσες προτάσεις δεν έχουν συμβασιοποιηθεί απεντάσσονται αυτόματα από το Πρόγραμμα και τα υποβαλλόμενα στοιχεία επιστρέφονται στους δικαιούχους.

Το Πρόγραμμα ολοκληρώνεται την 31.12.2025. Οι εργασίες από τους Αναδόχους των έργων πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί έως 30.09.2025(Milestone).

4. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ

!ΠΡΟΣΟΧΗ: Για κανόνες και κατηγορίες επιλεξιμότητας, παρακαλώ ανατρέξτε και στην ΥΑ για το Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των έργων του ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΦΕΚ 4498/Β/29-9-2021)

4.1. Γενικά Θέματα

4.1.1. Δυνητικοί δικαιούχοι στο Πρόγραμμα είναι (α) όλοι οι ΟΤΑ α' και β' βαθμού της χώρας (β) οι Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες / Οργανισμοί ΟΤΑ (ΑΑΟΤΑ) και (γ) κάθε δημόσιο φορέα/υπηρεσία που νομιμοποιείται βάσει των αρμοδιοτήτων του, να συμμετάσχει, υποβάλλοντας σχετική πρόταση σύμφωνα με το αντικείμενο της παρούσας για την υποβολή προτάσεων. Κάθε δυνητικός Δικαιούχος της κατηγορίας α και β έχει δικαίωμα να υποβάλλει μία (1) αίτηση χρηματοδότησης στο Πρόγραμμα. Κάθε δημόσιο φορέα/υπηρεσία που νομιμοποιείται βάσει των αρμοδιοτήτων του, να συμμετάσχει, υποβάλλοντας σχετική πρόταση σύμφωνα με το αντικείμενο της παρούσας μπορεί να υποβάλει παραπάνω από μια (1) πρόταση. Σε περίπτωση συνεργασιών μεταξύ των Δικαιούχων (π.χ. Διαδημοτική συνεργασία) είτε για λόγους βέλτιστου Σχεδιασμού Έργων / Δράσεων, Οικονομίας Κλίμακας κ.τ.λ., ευρύτερων περιοχών, είτε για λόγους μη επάρκειας / αδυναμίας Δικαιούχου, οι εμπλεκόμενοι οφείλουν να έχουν αμοιβαία αποφασίσει και συμφωνήσει το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο (με Προγραμματική Συμφωνία), καθώς και τη διαχείριση του έργου (ένας Δικαιούχος του συνολικού Έργου). Σε κάθε πρόταση ο δικαιούχος μπορεί να επιλέξει έναν (1) ή και περισσότερους Άξονες και επιλέξιμες δράσεις συνδυαστικά. Επίσης, σημειώνεται ότι, (α) σε όλες τις προτάσεις πρέπει να εξασφαλίζεται το μέγιστο επίπεδο προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα, και

(β) σε όλες τις προτάσεις πρέπει να προωθείται ο βιοκλιματικός σχεδιασμός και η επιλογή ψυχρών υλικών.

4.1.2. Δεν εντάσσονται στο Πρόγραμμα έργα που έχουν ήδη ενταχθεί για χρηματοδότηση από άλλα Προγράμματα (εξαιρούνται τα έργα που έχουν υποβληθεί στο Πρόγραμμα ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ, υπό την προϋπόθεση της παρ. 4.1.6.), τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των κατά περίπτωση κανόνων κρατικών ενισχύσεων εάν συντρέχει ζήτημα κρατικής ενίσχυσης (σε περίπτωση έργου που αποτελεί κρατική ενίσχυση και έχει γίνει έναρξη εργασιών κατά την έννοια του αρ. 2 παρ. 23 του Κανονισμού 651/2014/ΕΕ, δεν υπάρχει χαρακτήρας κινήτρου κατ'αρ. 6 651/2014/ΕΕ). Επί πλέον, δεν εντάσσονται έργα που έχουν τη δυνατότητα και ήδη προορίζονται να ενταχθούν σε άλλα Προγράμματα με βάση τα εγκεκριμένα κείμενα και τις εξειδικεύσεις αυτών των Προγραμμάτων. Επισημαίνεται ότι το παρόν Πρόγραμμα στοχεύει στην ικανοποίηση των αυξημένων αναγκών που δεν είναι εφικτό να καλυφθούν από άλλα Προγράμματα.

4.1.3. Η ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας ορίζεται στην ΥΑ για το Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των έργων του ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΦΕΚ 4498/Β/29-9-2021) τηρουμένων των προβλέψεων του ΕΚ 651/2014 (ΓΑΚ), ως ισχύει όταν τυγχάνει εφαρμογής (σε περιπτώσεις έργων . που συνιστούν κρατικές ενισχύσεις , οι επιλέξιμες προς ενίσχυση δαπάνες θα πρέπει να προβλέπονται στα σχετικά άρθρα του ΓΑΚ).

4.1.4. Στις επιλέξιμες δαπάνες των έργων που θα επιλεγούν δύναται να συμπεριλαμβάνονται και οι δαπάνες ωρίμανσης των προτάσεων., με την επιφύλαξη των κατά περίπτωση εφαρμοστέων κανόνων κρατικών ενισχύσεων (σε περιπτώσεις έργων . που συνιστούν κρατικές ενισχύσεις , οι επιλέξιμες προς ενίσχυση δαπάνες θα πρέπει να προβλέπονται στα σχετικά άρθρα του ΓΑΚ).

4.1.5. Δαπάνες δημοσιότητας δύναται να προβλεφθούν έως το 0,7% του συνολικού προϋπολογισμού, με την επιφύλαξη των κατά περίπτωση εφαρμοστέων κανόνων κρατικών ενισχύσεων. Το ποσό αυτό **ΔΕΝ αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη και ΔΕΝ συμπεριλαμβάνεται στον τελικό προϋπολογισμό**. Μετά την απόφαση ένταξης θα εξεταστεί συνολικά η πιθανότητα χρηματοδότησης των δαπανών αυτών.

4.1.6. Κάθε πρόταση που έχει ήδη υποβληθεί στο Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης εφόσον ενταχθεί επιτυχώς στο Πρόγραμμα της παρούσης, οφείλει να απενταχθεί από το προηγούμενο πρόγραμμα

4.1.7. Σημειώνεται πως σε περίπτωση που υφίσταται κάποιο εγκεκριμένο χρηματοδοτικό πρόγραμμα ή στρατηγικός σχεδιασμός, απαιτείται βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας του Δικαιούχου "ότι η προτεινόμενη στρατηγική παρέμβαση δεν αντίκειται στα εγκεκριμένα μέτρα, παρεμβάσεις ή προβλέψεις του συγκεκριμένου στρατηγικού σχεδιασμού ή της ολοκληρωμένης παρέμβασης (π.χ. ΣΟΑΠ, ΣΒΑΚ, ΟΧΕ, ΣΔΑΕΚ, ΣΦΗΟ, κ.λπ.)". Σε κάθε περίπτωση ο Δικαιούχος οφείλει να αποδεικνύει την εναρμόνιση του προτεινόμενου έργου με την κείμενη πολεοδομική νομοθεσία (π.χ. εγκεκριμένο πολεοδομικό σχέδιο, θεσμοθετημένες χρήσεις γης κ.λπ).

4.1.8. Σε περίπτωση συνεργασιών μεταξύ των Δικαιούχων (πχ Διαδημοτική συνεργασία) είτε για λόγους βέλτιστου Σχεδιασμού Έργων/Δράσεων, Οικονομίας Κλίμακας κτλ, ευρύτερων περιοχών, είτε για λόγους μη επάρκειας/αδυναμίας Δικαιούχου, το πλήθος και τα ποσά των ανωτέρω υποέργων δύνανται να αυξάνονται αναλόγως, τηρουμένων των κατά περίπτωση

εφαρμοστέων κανόνων κρατικών ενισχύσεων. Οι εμπλεκόμενοι στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να έχουν αμοιβαία αποφασίσει και συμφωνήσει το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο (π.χ. με Προγραμματική Συμφωνία, Μνημόνιο Συνεργασίας, αποφάσεις ΔΣ, άλλο), καθώς και τη διαχείριση του έργου (ένας Δικαιούχος της συνολικής Πράξης).

4.1.9. Ο δικαιούχος πρέπει να τηρεί τις απαιτήσεις του ν.4624/2019 καθώς και του ν.4403/2016 για τα όσα ορίζονται από Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα σε ότι αφορά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

4.2 Ειδικότεροι κανόνες επιλεξιμότητας

I. ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΕΡΙ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

1. Γενικοί Κανόνες για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης.

Οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων εφαρμόζονται όταν η δημόσια χρηματοδότηση προς ένα δικαιούχο αφορά σε δραστηριότητα η οποία χαρακτηρίζεται ως οικονομική. Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/C 262/01), μια δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως οικονομική όταν αυτή συνίσταται στην παροχή αγαθών ή υπηρεσιών στην αγορά, ασχέτως του νομικού καθεστώτος του δικαιούχου (δημόσιος φορέας ή μη) ή του εάν ο δικαιούχος έχει κερδοσκοπικό ή μη σκοπό. Ως εκ τούτου, οι δικαιούχοι των οποίων τα προτεινόμενα έργα & δράσεις συνδέονται με την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, θα χαρακτηρίζονται ως επιχειρήσεις (παρ.7 της ανακοίνωσης).

Οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση όπου ο δικαιούχος ενεργεί ασκώντας δημόσια εξουσία ή όταν ενεργεί υπό την ιδιότητά του ως δημόσια αρχή. Ο δικαιούχος μπορεί να θεωρηθεί ότι ενεργεί ασκώντας δημόσια εξουσία σε περίπτωση που η εν λόγω δραστηριότητα εμπίπτει στις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους ή συνδέεται με τις λειτουργίες αυτές λόγω της φύσεως, του αντικειμένου και των κανόνων στους οποίους υπόκειται. Στις περιπτώσεις όπου ο δικαιούχος ενεργεί κατά τα ανωτέρω η δημόσια χρηματοδότηση για τις δράσεις που πρόκειται να υλοποιήσει, μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση. (ο.π. παρ. 17 επ) . Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων και η χρηματοδότηση των μη οικονομικών δραστηριοτήτων είναι δυνατή υπό την προϋπόθεση τήρησης χωριστών λογαριασμών.

2. Διευκρινίσεις για την ύπαρξη ενίσχυσης

α) Δράσεις για τον πολιτισμό , τη διατήρηση της κληρονομιάς και της φύσης (βλ. ο.π. παρ. 33-37)

(i) Η δημόσια χρηματοδότηση δραστηριοτήτων πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς οι οποίες διατίθενται δωρεάν στο ευρύ κοινό , θεωρείται ότι εκπληρώνουν έναν απολύτως κοινωνικό και πολιτιστικό σκοπό, των οποίων ο χαρακτήρας είναι μη οικονομικός.

Το γεγονός ότι οι επισκέπτες ενός πολιτιστικού ιδρύματος ή οι συμμετέχοντες σε μια δραστηριότητα πολιτισμού ή διατήρησης της κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της φύσης, απαιτείται να καταβάλουν χρηματική συνεισφορά, η οποία καλύπτει μέρος μόνο του πραγματικού κόστους, δεν μεταβάλλει τον μη οικονομικό χαρακτήρα των εν λόγω δραστηριοτήτων, εφόσον δεν μπορεί να θεωρηθεί ως γνήσια αποζημίωση για τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Ως εκ τούτου η δημόσια χρηματοδότηση δραστηριοτήτων με τα ανωτέρω χαρακτηριστικά δεν υπόκειται στον έλεγχο των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων.

(ii) Αντιθέτως, οι δραστηριότητες πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς (συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της φύσης) που χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τις εισφορές των επισκεπτών ή των χρηστών ή μέσω άλλων εμπορικών διευθετήσεων (για παράδειγμα, εμπορικές εκθέσεις, κινηματογράφοι, εμπορικές μουσικές παραστάσεις και φεστιβάλ και καλλιτεχνικές σχολές που χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τα δίδακτρα) θα πρέπει να θεωρείται ότι έχουν οικονομικό χαρακτήρα. Παρομοίως, οι δραστηριότητες πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς που λειτουργούν αποκλειστικά και μόνο προς όφελος ορισμένων επιχειρήσεων και όχι του ευρέος κοινού (για παράδειγμα, η αποκατάσταση ενός ιστορικού κτιρίου χρησιμοποιούμενου από ιδιωτική εταιρεία) θα πρέπει να θεωρούνται κατά κανόνα ότι έχουν οικονομικό χαρακτήρα. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η δημόσια χρηματοδότηση των εν λόγω δραστηριοτήτων θα πρέπει να αξιολογηθεί βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων.

β) Ενισχύσεις σε διευκολύνσεις υποδομών για δραστηριότητες μη οικονομικού χαρακτήρα (ο.π., παρ. 203 επ.)

Η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης εξαιρείται κατ' αρχήν από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Αυτό αφορά, τις υποδομές που προορίζονται για δραστηριότητες τις οποίες το κράτος εκτελεί κανονικά κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας ή που δεν χρησιμοποιούνται για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε μια αγορά (για παράδειγμα, δρόμοι οι οποίοι είναι διαθέσιμοι για δωρεάν δημόσια χρήση).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί ότι η δημόσια χρηματοδότηση που παρέχεται σε συνήθεις διευκολύνσεις (όπως εστιατόρια, καταστήματα ή επί πληρωμή στάθμευση) υποδομών που χρησιμοποιούνται σχεδόν αποκλειστικά για δραστηριότητες μη οικονομικού χαρακτήρα κατά κανόνα δεν επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, καθώς οι εν λόγω συνήθεις διευκολύνσεις είναι απίθανο να προσελκύσουν πελάτες από άλλα κράτη μέλη και η χρηματοδότησή τους είναι απίθανο να επηρεάσει, παρά μόνο οριακά, τις διασυνοριακές επενδύσεις ή εγκαταστάσεις και ως εκ τούτου δε συνιστά κρατική ενίσχυση.

γ) Μέτρα καθαρά τοπικού αντίκτυπου (ο.π. παρ. 196-198)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναγνωρίσει ότι λόγω ειδικών συνθηκών, κάποια μέτρα έχουν καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρεάζουν καθόλου τις συναλλαγές

μεταξύ κρατών μελών. Στις περιπτώσεις αυτές, παρόλο που ο δικαιούχος ασκεί οικονομική δραστηριότητα (παρέχει αγαθά ή υπηρεσίες) αλλά εντός μιας περιορισμένης περιοχής ενός κράτους μέλους και η οποία θα ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, η δημόσια χρηματοδότηση μιας τέτοιας οικονομικής δραστηριότητας δεν θα ήταν ικανή να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και ως εκ τούτου δεν θα αποτελεί κρατική ενίσχυση.

Ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιων δραστηριοτήτων των οποίων η δημόσια χρηματοδότηση δε συνιστά κρατική ενίσχυση, είναι τα ακόλουθα:

- (i) Αθλητικές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις αναψυχής που εξυπηρετούν κυρίως ένα τοπικό κοινό και είναι απίθανο να προσελκύσουν πελάτες ή επενδύσεις από άλλα κράτη μέλη
- (ii) Πολιτιστικές εκδηλώσεις και φορείς που ασκούν οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες ωστόσο είναι απίθανο να προσελκύσουν χρήστες ή επισκέπτες που θα τις προτιμούσαν από παρόμοιες εκδηλώσεις σε άλλα κράτη μέλη. Θεωρείται ότι μόνο η χρηματοδότηση που χορηγείται σε μεγάλα και φημισμένα ιδρύματα και εκδηλώσεις σε ένα κράτος μέλος, τα οποία προωθούνται ευρέως εκτός της περιφέρειάς τους, έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και να αποτελεί κρατική ενίσχυση.
- (iii) Μέσα ενημέρωσης και/ή πολιτιστικά προϊόντα τα οποία, για γλωσσικούς και γεωγραφικούς λόγους, έχουν τοπικά περιορισμένο κοινό.
- (iv) Ένα συνεδριακό κέντρο, στην περίπτωση όπου η θέση του και η πιθανή επίδραση της ενίσχυσης στις τιμές είναι πραγματικά απίθανο να αποσπάσει χρήστες από άλλα κέντρα σε άλλα κράτη μέλη.

Ως εκ τούτου η δημόσια χρηματοδότηση οικονομικών δραστηριοτήτων των δικαιούχων που πληρούν τα ανωτέρω χαρακτηριστικά, μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι θα πρέπει να τεκμηριώσουν τη μη ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στο προτεινόμενο για χρηματοδότηση έργο τους συμπληρώνοντας και υποβάλλοντας την Λίστα ελέγχου για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης - Παράρτημα ΙΙΙ της παρούσας Πρόσκλησης.

3. Χρηματοδότηση έργων βάσει των κανόνων κρατικών ενισχύσεων

Στις περιπτώσεις που οι δυνητικοί δικαιούχοι πρόκειται να υλοποιήσουν έργα που συνδέονται με άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων σύμφωνα με το τμήμα 1) και οι οποίες δεν πληρούν τα κριτήρια του τμήματος 2) κατά τα ανωτέρω, η αξιολόγηση και ένταξη των έργων τους θα πραγματοποιηθεί πληρουμένων όλων των γενικών και ειδικών κατά περίπτωση εφαρμοστέων προϋποθέσεων του ΕΚ 651/2014-(ΓΑΚ) ως μεμωνομένων ενισχύσεων.

Η πλήρωση των όρων του γενικού μέρους του ΓΑΚ (άρθρα 1 έως 12 - γενικοί όροι εφαρμογής) σε συνδυασμό με τους όρους του ειδικού μέρους (ειδικοί όροι εφαρμογής - το κατά περίπτωση άρθρο που θα αποτελέσει τη νομική βάση χορήγησης της ενίσχυσης προς τον

δικαιούχο) του ΓΑΚ διασφαλίζει ότι το μέτρο είναι συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά και το απαλλάσσει από τη διαδικασία κοινοποίησης προς έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης οι ενισχύσεις μπορούν κατ'αρχήν να χορηγηθούν βάσει των εξής άρθρων του ΓΑΚ:

- Άρθρο 36α - «Επενδυτικές ενισχύσεις για δημοσίως προσβάσιμες υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού για οδικά οχήματα μηδενικών και χαμηλών εκπομπών»

- Άρθρο 53 «Ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς»

- Άρθρο 55 «Ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές»

- Άρθρο 56 «Επενδυτικές ενισχύσεις για τοπικές υποδομές»

υπό την προϋπόθεση πλήρωσης του συνόλου των προϋποθέσεων των κεφαλαίων I και II και του εφαρμοστέου εκ των ανωτέρω άρθρων του ΓΑΚ, όπως αυτοί παρατίθενται στο Παράρτημα III της παρούσας Πρόσκλησης στις λίστες ελέγχου όρων ΓΑΚ που θα πρέπει να συμπληρώσουν οι δυνητικοί δικαιούχοι και να υποβάλλουν με τα λοιπά απαιτούμενα δικαιολογητικά, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας.

Σημειώνεται ότι για τα έργα που θα χορηγηθεί ενίσχυση βάσει του ΓΑΚ ως επιλέξιμες για χρηματοδότηση είναι οι δαπάνες που καθορίζονται στα ανωτέρω άρθρα του ΓΑΚ. Για τις δράσεις κρατικών ενισχύσεων, σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων που αφορά στα έργα της παρούσας Πρόσκλησης ισχύουν τα προβλεπόμενα στον ΓΑΚ (Άρθρο 8).

Οι ενισχύσεις των έργων της παρούσας Πρόσκλησης μπορούν να σωρευθούν με οποιοσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εφόσον τα εν λόγω μέτρα αφορούν διαφορετικές προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες.

Οι ενισχύσεις των έργων της παρούσας Πρόσκλησης μπορούν να σωρευθούν με οποιοσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, όσον αφορά τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες (οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει), μόνον εάν η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης που προβλέπεται στα αντίστοιχα άρθρα του ΓΑΚ (άρθρα 36α , 53, 55 & 56).

II ΛΟΙΠΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

4.2.1. Οι παρεμβάσεις πρέπει να είναι σύμφωνες με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

4.2.2. Κάθε δικαιούχος οφείλει να μεριμνήσει για την εξασφάλιση της πρόσβασης από το οδικό δίκτυο σε κάθε σημείο παρέμβασης που περιλαμβάνεται στην αίτηση χρηματοδότησής του.

4.2.3. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες των βασικών μελετητών, εκτός αν άλλως ορίζουν οι κατά περίπτωση εφαρμοστέοι κανόνες κρατικών ενισχύσεων κατά τα ανωτέρω, οι οποίοι μετέχουν υποχρεωτικά ως τεχνικοί σύμβουλοι – μελετητές κατά την εκτέλεση δημοσίων έργων, κατ'εφαρμογή του άρθρου 188 παρ. 6, σε συνδυασμό με το άρθρο 123 παρ. 3 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (Σε περιπτώσεις έργων που συνιστούν κρατικές ενισχύσεις , οι επιλέξιμες προς ενίσχυση δαπάνες θα πρέπει να προβλέπονται στα σχετικά άρθρα του ΓΑΚ)

4.2.4. Στις μελέτες των προτεινόμενων προς ένταξη έργων που αφορούν σε νέα δημοτικά κτίρια (ως συνοδό έργο σε ευρύτερη πρόταση), πρέπει να ικανοποιούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις του «Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων» (ΚΕΝΑΚ, ΚΥΑ Α.Π. ΔΕΠΕΑ/οικ. 178581/30.06.17).

4.2.5. Η ανέγερση νέων δημόσιων ή δημοτικών κτιρίων (μόνο ως συνοδό έργο σε ευρύτερη πρόταση) πρέπει να αφορά σε κτίρια με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας (σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 4122/2013, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 70 του ν. 4602/2019) και θα πρέπει να κατατάσσονται τουλάχιστον στην ενεργειακή κατηγορία Α, σύμφωνα με την ΥΑ Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/85251/242/27.11.2018.

4.2.6. Στις δαπάνες των έργων περιλαμβάνονται και εργασίες α. διαχείρισης των Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) και β. εργασίες αρχαιολογίας, εκτός αν άλλως ορίζουν οι κατά περίπτωση εφαρμοστέοι κανόνες κρατικών ενισχύσεων κατά τα ανωτέρω (βλ. CID, σελ.11 : *Ειδικότερα, οι οικονομικοί φορείς που εκτελούν τις κατασκευαστικές εργασίες πρέπει να διασφαλίζουν ότι τουλάχιστον το 70 % (κατά βάρος) των μη επικίνδυνων αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων {εξαιρουμένων των φυσικών υλικών που αναφέρονται στην κατηγορία 17 05 04 του ευρωπαϊκού καταλόγου αποβλήτων που καταρτίστηκε με την απόφαση 2000/532/ΕΚ, της 3ης Μαΐου 2000, για αντικατάσταση της απόφασης 94/3/ΕΚ για τη θέσπιση καταλόγου αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο α) της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 94/904/ΕΚ του Συμβουλίου για την κατάρτιση καταλόγου επικίνδυνων αποβλήτων κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παράγραφος 4 της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τα επικίνδυνα απόβλητα [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2000) 1147]} που παράγονται στο εργοτάξιο προετοιμάζεται για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και άλλες διαδικασίες ανάκτησης υλικών, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών επίχωσης με τη χρήση αποβλήτων για την υποκατάσταση άλλων υλικών, σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων και το πρωτόκολλο της ΕΕ για τη διαχείριση των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων*). Θα παρέχεται σχετική τεκμηρίωση για την εκτίμηση της αιτούμενης δαπάνης και της συμβατότητάς της με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

4.2.7. Για κάθε υποέργο πρέπει να υπάρχουν εγκεκριμένες τεχνικές μελέτες, τεύχη δημοπράτησης, απαιτούμενες εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις, που σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία πιστοποιούν την πληρότητα, καθώς και την πλήρη ωριμότητα του υποέργου.

4.2.8. Οι υποβαλλόμενες τεχνικές μελέτες να έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις εγκεκριμένες προδιαγραφές και να συνοδεύονται από τις προβλεπόμενες άδειες και εγκρίσεις.

4.2.9. Το κόστος κατασκευής νέων δημόσιων ή/και δημοτικών κτιρίων (ως συνοδό έργο ευρύτερης πρότασης), καθώς και επισκευής, ανακαίνισης, αποκατάστασης, βιοκλιματικών παρεμβάσεων υφιστάμενων δημόσιων ή/και δημοτικών κτιρίων, θα αποτυπώνεται στον προϋπολογισμό των εγκεκριμένων τεχνικών μελετών, ο οποίος θα συντάσσεται σύμφωνα με τις προμετρήσεις εργασιών και θα τηρεί τον ισχύοντα Κανονισμό περιγραφικών τιμολογίων εργασιών έργων (υπ' αριθ. ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ 466/4.5.2017 (Β' 1746 απόφαση του Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών, όπως ισχύει).

4.2.10. Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός στο σύνολό του πρέπει να φέρει τα κατάλληλα πιστοποιητικά ασφαλούς λειτουργίας και συμβατότητας με τα όρια ασφαλείας που επιβάλλονται από οδηγίες, κανονισμούς και το εθνικό πλαίσιο.

4.2.11. Σε περίπτωση που απαιτούνται δαπάνες μετατόπισης δικτύων κοινής ωφέλειας πρέπει να τεκμηριώνονται με προεκτίμηση κόστους από τους αρμόδιους Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας ή εκτίμηση της τεχνικής υπηρεσίας του δικαιούχου (Σε περιπτώσεις έργων που συνιστούν κρατικές ενισχύσεις, οι επιλέξιμες προς ενίσχυση δαπάνες θα πρέπει να προβλέπονται στα σχετικά άρθρα του ΓΑΚ).

4.2.12. Για την υλοποίηση των μέτρων και μέσων πυροπροστασίας απαιτείται επί ποινή αποκλεισμού εγκεκριμένη από την Πυροσβεστική Υπηρεσία, μελέτη.

4.2.13. Ο σχεδιασμός του έργου πρέπει να εξασφαλίζει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

4.2.14. Στην περίπτωση υλοποίησης έργων την επισκευή και αναβάθμιση δημόσιων ή και δημοτικών κτιρίων & αύλειων χώρων, και εφόσον ο δικαιούχος έχει υλοποιήσει παρόμοια δράση για τα εν λόγω κτίρια εντός των τελευταίων 3 ετών, απαιτείται η περιγραφή των σχετικών επεμβάσεων με κατάλληλη συμπλήρωση του πεδίου 8: «ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ» του Τεχνικού Δελτίου Πράξης και με σαφή αναφορά στο είδος των παρεμβάσεων, στη διαφορά τους με τις νέες προτεινόμενες και στις νέες ανάγκες που θα καλυφθούν.

4.2.15. Οι προτάσεις για προγράμματα καινοτομίας που αξιοποιούν πλατφόρμες / εφαρμογές / συστήματα, πρέπει να είναι ολοκληρωμένες και να συμπεριλαμβάνουν ότι απαιτείται κατά περίπτωση για την επιτυχή εφαρμογή τους (IT, υπηρεσίες, εξοπλισμό, έργο), να έχουν διάρκεια τουλάχιστον 6 μηνών και έως 24 μηνών, ώστε να είναι ολοκληρωμένες και λειτουργικές, και να υπάρξουν συγκεκριμένα αποτελέσματα για περαιτέρω αξιοποίησή τους, με επιλέξιμη δαπάνη έως 10% του προϋπολογισμού του σχετικού υποέργου.

4.2.16. Σε περίπτωση που προτείνονται δράσεις/παρεμβάσεις στο πλαίσιο της Απόφασης συνάφειας με αριθμ. πρωτ. 27521 ΕΞ 2020/02.10.2020 του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης απαιτείται να λαμβάνονται υπόψη τα επιμέρους σημεία της Απόφασης αυτής.

4.2.17 Για την αξιολόγηση της ύπαρξης Κρατικής Ενίσχυσης θα συμπληρώνονται σχετικά πεδία του ΤΔΠ, με την κατάλληλη τεκμηρίωση σχετικά με την μη ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τεκμηριωμένη συμπλήρωση της λίστας ελέγχου του Παραρτήματος...

Σε περίπτωση έργου που συνιστά κρατική ενίσχυση σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο σημείο 4.2 θα συμπληρώνεται επιπλέον της ανωτέρω και η κατά περίπτωση εφαρμοστέα λίστα ελέγχου με κατάλληλη τεκμηρίωση.

Η αρμόδια Υπηρεσία ελέγχει την πλήρωση του συνόλου των προϋποθέσεων που περιλαμβάνουν οι εν λόγω λίστες.

4.2.18. Είναι επιλέξιμα έργα των οποίων έχει εκκινήσει το προσυμβατικό στάδιο από την 1η Φεβρουαρίου 2020, υπό την προϋπόθεση ότι συμφωνούν με την παρούσα Πρόσκληση και δεν υπάρχει κατακύρωση σε οριστικό Ανάδοχο. Για τα έργα που αποτελούν κρατικές ενισχύσεις και θα χορηγηθούν βάσει των άρθρων 36α, 55 και 56 του ΓΑΚ, σε κάθε περίπτωση η έναρξη των εργασιών για το έργο δεν πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί προ της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης του δικαιούχου έτσι ώστε οι χορηγούμενες ενισχύσεις να έχουν χαρακτήρα κινήτρου. Σύμφωνα με τον ΓΑΚ η έναρξη των εργασιών ορίζεται ως το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την

παραγγελία εξοπλισμού είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών.

(Σημειώνεται ότι : Οι ενισχύσεις βάσει του άρθρου 53 (πολιτισμός) θεωρούνται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου αυτού)

4.3 Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης δεν είναι επιλέξιμα:

- Εργασίες τακτικής συντήρησης υφιστάμενων υποδομών και εξοπλισμού.
- Επαναλαμβανόμενες δαπάνες π.χ. μισθοδοσία μόνιμου προσωπικού

4.4 Υποχρεώσεις Δικαιούχου μετά την επιλογή:

Οι δικαιούχοι των οποίων τα έργα ανακοινώνεται ότι επιλέχθηκαν μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης καθώς και τυχόν εξέτασης ενστάσεων, υποχρεούνται στην συνέχεια να ακολουθήσουν τις οδηγίες του Ταμείου Ανάκαμψης καθώς και των ειδικών οδηγιών για την επικοινωνία και δημοσιότητα του έργου από τον επίσημο Οδηγό Επικοινωνίας (<https://greece20.gov.gr/epikoινωνia-dimosiotita/>) (Ο φορέας υλοποίησης και οι αποδέκτες χρηματοδότησης μέσω της παρούσας πρόσκλησης είναι υπεύθυνοι να αναγνωρίζουν ρητώς την προέλευση των εν λόγω κονδυλίων και διασφαλίζουν την προβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης, υλοποιώντας τις ενέργειες επικοινωνίας που προβλέπονται στον Οδηγό Επικοινωνίας του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα www.greece.gov.gr).

Πρέπει να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις δημοσιότητας του αρ. 9 του ΓΑΚ. Στο πλαίσιο αυτό, για τη διασφάλιση της υποχρέωσης διαφάνειας, όπως προβλέπεται από τον ΓΑΚ (άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ) σχετικά με τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, αναρτώνται σε δημόσια προσβάσιμο διαδικτυακό ιστότοπο συνοπτικές πληροφορίες για τις χορηγηθείσες μεμονωμένες κρατικές ενισχύσεις προϋπολογισμού άνω των 500.000 ευρώ εντός έξη μηνών από την ημερομηνία χορήγησης τους. Οι πληροφορίες που δημοσιεύονται περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την επωνυμία και τον ΑΦΜ του δικαιούχου, το είδος και τον τομέα δραστηριότητας της επιχείρησης, το ποσό ενίσχυσης και το μέσο ενίσχυσης, καθώς και όποιο άλλο στοιχείο προβλέπει το Παράρτημα Ι του ΓΑΚ. Η συναίνεση του δικαιούχου για την εν λόγω δημοσίευση τεκμαίρεται με τη λήψη της ενίσχυσης.

5. ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΝΤΑΞΗΣ

Οι υποψήφιοι δικαιούχοι υποβάλλουν τα αιτήματα χρηματοδότησης προτάσεων υπογεγραμμένα από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους (ή τον κύριο δικαιούχο σε περίπτωση συνεργασίας μεταξύ περισσότερων του ενός δικαιούχων), στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΔΜΕΑΑ/ΥΠΕΝ) στην κάτωθι ταχυδρομική διεύθυνση: Αμαλιάδος 17, 11523 Αθήνα.

Η υποβολή μπορεί να γίνει, είτε ταχυδρομικά, είτε με αυτοπρόσωπη κατάθεση στο πρωτόκολλο της Υπηρεσίας.

Τα επί ποινή αποκλεισμού της αίτησης του Δικαιούχου, συνημμένα στοιχεία (όπως προσδιορίζονται κατωτέρω) υποβάλλονται, εις διπλούν, **υποχρεωτικά** σε δύο συνημμένους αποσπώμενους δίσκους δεδομένων (USB memory stick) και αναγράφονται λεπτομερώς στην αίτηση χρηματοδότησης (Παράρτημα Ι της παρούσης).

Αναπόσπαστο στοιχείο του αιτήματος χρηματοδότησης, αποτελούν τα παρακάτω δικαιολογητικά/έγγραφα:

1. Τεχνικό Δελτίο Έργου, πλήρως συμπληρωμένο, σύμφωνα με το επισυναπτόμενο υπόδειγμα (Παράρτημα ΙΙ της παρούσας).
2. Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου ή Προϊσταμένης Αρχής, περί αποδοχής των όρων συμμετοχής στο Πρόγραμμα και υποβολής της πρότασης και συναφών εξουσιοδοτήσεων.
3. Στοιχεία που τεκμηριώνουν την αρμοδιότητα του Δικαιούχου (με βάση το ισχύον ΟΕΥ και τις τροποποιήσεις του)
4. Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του φορέα υλοποίησης : Δυνητικοί δικαιούχοι που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια ή έχουν τεχνική επάρκεια αλλά καλούνται να υλοποιήσουν μελέτες και έργα, για τις ανάγκες των οποίων δεν έχουν το απαιτούμενο τεχνικό προσωπικό, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 19 της ΚΥΑ 22766/9-4-2020 (Β' 1386), υποχρεούνται προ της υποβολής αιτήματος, να έχουν αναθέσει την τεχνική τους υπηρεσία σε άλλον φορέα, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 44 του ν. 4412/ 2016 (Α' 147), όπως τροποποιημένος ισχύει. Στην αίτηση χρηματοδότησης αναφέρεται υποχρεωτικά ο φορέας που θα αναλάβει την υλοποίηση του έργου/ προμήθειας/ μελέτης ή υπηρεσίας, άλλως το αίτημα δεν εξετάζεται. Επίσης, σε αυτές τις περιπτώσεις απαιτούνται οι εκατέρωθεν σχετικές αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων για την εκχώρηση καθηκόντων φορέα υλοποίησης (ανά περίπτωση Αποφάσεις Δ.Σ., και Προγραμματική Σύμβαση).
5. Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του φορέα λειτουργίας και συντήρησης του Έργου, εφόσον δικαιούχος και φορέας υλοποίησης διαφέρει. Στην περίπτωση που ο συνολικός προϋπολογισμός της αίτησης είναι μεγαλύτερος του ποσού χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα ή ο δικαιούχος πρόκειται να συμβάλλει με ίδιους πόρους στην υλοποίηση του προτεινόμενου έργου (π.χ. μη επιλέξιμος εξοπλισμός) τη διαφορά θα πρέπει να την καλύψει ο Δικαιούχος, υποβάλλοντας σχετική Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου και αποδεικνύοντας την εξασφάλιση των επιπλέον χρηματικών πόρων (ίδιοι πόροι, χορηγίες κλπ).
6. Στοιχεία τεκμηρίωσης ιδιοκτησιακού καθεστώτος του ακινήτου ή αρμοδιότητας του δυνητικού δικαιούχου στην περιοχή παρέμβασης (π.χ. προσκόμιση τίτλου κτήσης κυριότητας, πιστοποιητικό μεταγραφής του και πιστοποιητικό περί μη διεκδίκησης από το οικείο υποθηκοφυλάκειο, δήλωση από Κτηματολόγιο).

7. Σε περίπτωση μη κυριότητας του δικαιούχου επί του ακινήτου/περιοχή παρέμβασης, απαιτείται σύμβαση παραχώρησης νομής, ή χρήσης ή κυριότητα του παραχωρούντος ή του εκμισθωτή (εφόσον απαιτείται) και η εμπράγματος/εποχική σχέση να δύναται να αποδειχθεί με δημόσιο έγγραφο (π.χ. βεβαίωση taxisnet). Η ως άνω σύμβαση παραχώρησης /μίσθωσης πρέπει να έχει διάρκεια τουλάχιστον 25 έτη από τον χρόνο οριστικής παραλαβής του έργου και σε κάθε περίπτωση πρέπει να τεκμηριώνεται η απόσβεση της χρηματοδότησης εντός της 25ετίας, ήτοι πριν τη λήξη της μίσθωσης. Σε περίπτωση που η πρόταση αντιβαίνει σε όρο του παραχωρητηρίου ή μισθωτηρίου ή άλλο, απαιτείται η έγγραφη σύμφωνη γνώμη του ιδιοκτήτη. Σε περίπτωση που η χρηματοδότηση συνιστά κρατική ενίσχυση πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν καταλείπεται όφελος στον ιδιοκτήτη της περιοχής παρέμβασης
8. Τεκμηρίωση Διοικητικής Ικανότητας, Επιχειρησιακής Ικανότητας και Χρηματοοικονομικής Ικανότητας (εφόσον απαιτείται). Ενδεικτικά υποδείγματα στα Παρατήματα της παρούσας.
9. Τεχνικές μελέτες, απαιτούμενες εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις (σε περίπτωση μη ολοκληρωμένων μελετών, ο δικαιούχος προσκομίζει Βεβαίωσή του και Σύμβαση με Ανάδοχο, σε περίπτωση σχετικής ανάθεσης, για την ωρίμανσή αυτών)
10. Τεχνική Περιγραφή, Σχέδια και Προϋπολογισμός Δημοπράτησης έργων και Τεύχη Δημοπράτησης Έργων, σύμφωνα με τα Milestones του Προγράμματος.
11. Πλάνο Διαχείρισης του έργου για 10ετία υπογραμμένο από το Νόμιμο εκπρόσωπο το οποίο συμπεριλαμβάνει : Έκθεση τεκμηρίωσης της εύρυθμης λειτουργίας και συντήρησης του έργου (ενέργειες, χρονοδιάγραμμα, έλεγχοι, κ.α.) μετά την κατασκευή για μια 10 ετία (Πλάνο διαχείρισης του έργου και Βεβαίωση)
12. Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), εφόσον απαιτείται, κατά την υποβολή της πρότασης στο Πρόγραμμα (δύναται η δυνατότητα αρχικά να μπει στο φάκελο μόνο το Αίτημα του Δήμου προς τη Δ/ση ΠΕΧΩ εφόσον απαιτείται).
13. Τυποποιημένα χρονοδιαγράμματα με αποτύπωση των βημάτων υλοποίησης σύμφωνα με το σχετικό Παράρτημα της παρούσας.
14. Σε περίπτωση που υφίσταται κάποιο εγκεκριμένο χρηματοδοτικό πρόγραμμα ή στρατηγικός σχεδιασμός, απαιτείται βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας του δικαιούχου "ότι το προτεινόμενο έργο δεν αντίκειται στα εγκεκριμένα μέτρα και παρεμβάσεις του συγκεκριμένου στρατηγικού σχεδιασμού ή της ολοκληρωμένης παρέμβασης (π.χ. ΣΒΑΚ, ΟΧΕ κλπ)".
15. Σχέδιο Δημοσιότητας (δυνητικό): digital campaign προώθησης/προβολής του έργου (Σύμφωνα με την Στρατηγική Επικοινωνίας και Δημοσιότητας και τον Οδηγό Επικοινωνίας του Ταμείου Ανάκαμψης <https://greece20.gov.gr/epikoinwnia-dimosiotita/>).
16. Υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο (π.χ. εγκεκριμένο πολεοδομικό σχέδιο, θεσμοθετημένες χρήσεις γης κ.λπ.) που αποδεικνύει την εναρμόνιση του προτεινόμενου έργου με αυτό.
17. Για τις προμήθειες/εξοπλισμό, στοιχεία τεκμηρίωσης του εύλογου του προτεινόμενου προϋπολογισμού. Όπως π.χ., αποτελέσματα έρευνας αγοράς, Πρακτικό Επιτροπής

Διερεύνησης Τιμών συνοδευόμενο από Πίνακα προσδιορισμού μέσων τιμών υλικών ή/και στοιχεία πραγματικού κόστους από παρεμφερείς πράξεις που έχουν υλοποιηθεί, ή τουλάχιστον δύο μη δεσμευτικές προσφορές από ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές εφόσον απαιτείται.

18. Για τα έργα που έχουν δημοπρατηθεί (βλ. 4.2.18) όλα τα απαραίτητα έγγραφα για την εξέταση της νομιμότητας της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης καθώς και της διαγωνιστικής διαδικασίας του έργου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην ΥΑ για το Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΦΕΚ 4498/Β/29-9-2021)
19. Χρηματοδοτικό Σχέδιο Υποέργου Εκτέλεσης με ίδια μέσα και Σχέδιο σχετικής Απόφασης *(εφόσον απαιτείται)*
20. Συμπληρωμένο το Παράρτημα τεκμηρίωσης εκπλήρωσης των κριτηρίων της τυπικής πληρότητας της πρότασης (Παράρτημα III).
21. Έγγραφο προεκτίμησης κόστους των αρμόδιων υπηρεσιών (ΟΚΩ) ή εκτίμηση της τεχνικής υπηρεσίας σε περίπτωση που απαιτούνται δαπάνες μετατόπισης δικτύων κοινής ωφέλειας *(εφόσον απαιτείται)*
22. Έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
23. Έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού για την τεκμηρίωση του αιτούμενου προϋπολογισμού για τις απαιτούμενες δαπάνες αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών *(εφόσον απαιτείται)* ή Βεβαίωση για την ολοκλήρωση των απαιτούμενων ενεργειών από πλευράς του δικαιούχου και δυνατότητα συμπλήρωσης του φακέλου σε δεύτερη φάση)
24. Βεβαίωση/Υπεύθυνη δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου του Δικαιούχου για συμμόρφωση των προτεινόμενων δράσεων/παρεμβάσεων με την Απόφαση συνάφειας με αριθμ. πρωτ. 27521 ΕΞ 2020/02.10.2020 του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, και τήρηση αυτών κατά την υλοποίηση της πρότασης. Σε περίπτωση που προτείνεται παρέμβαση σε δημόσιο ή/και δημοτικό κτίριο χαρακτηρισμένο ως Διατηρητέο/ στο Πρόγραμμα απαιτείται αντίστοιχα, επί ποινή αποκλεισμού, και η θετική γνωμοδότηση από το οικείο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής, ή
25. Σε περίπτωση που προτείνεται παρέμβαση σε δημόσιο ή/και δημοτικό κτίριο χαρακτηρισμένο ως Διατηρητέο/Νεότερο Μνημείο απαιτείται αντίστοιχα, επί ποινή αποκλεισμού, θετική γνωμοδότηση από το συμβούλιο Αρχιτεκτονικής
26. Σε περίπτωση που προτείνεται παρέμβαση σε δημόσιο ή/και δημοτικό κτίριο χαρακτηρισμένο ως Διατηρητέο/Νεότερο Μνημείο (από το ΥΠΠΟΑ) απαιτείται αντίστοιχα, επί ποινή αποκλεισμού, και η Απόφαση Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού.
27. Έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού για την τεκμηρίωση του αιτούμενου προϋπολογισμού για τις απαιτούμενες δαπάνες αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών *(εφόσον απαιτείται, ή Βεβαίωση για την ολοκλήρωση των απαιτούμενων ενεργειών από πλευράς του δικαιούχου και δυνατότητα συμπλήρωσης του φακέλου σε δεύτερη φάση)*

28. Μελέτη Σκοπιμότητας και Έκθεση Τεκμηρίωσης της αναπτυξιακής φυσιολογίας του έργου με ποσοτικά και μετρήσιμα στοιχεία
29. Έκθεση Τεκμηρίωσης Προϋπολογισμού,
30. Άδεια από τον Διαχειριστή Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε) για τις απαιτούμενες παρεμβάσεις, εφόσον απαιτείται.
31. Για την υλοποίηση μέτρων και μέσων πυροπροστασίας, απαιτείται έγκριση της σχετικής μελέτης από την οικεία Πυροσβεστική Υπηρεσία.
32. Επιπλέον Έγγραφα υποστήριξης της πρότασης ανάλογα με την πρόταση και τις επιλέξιμες δράσεις
33. Βεβαίωση μη παραγωγής εσόδων εφόσον απαιτείται. Σε περίπτωση που παράγονται έσοδα μετά την ολοκλήρωσή του έργου και ενδεχομένως και κατά τη διάρκεια υλοποίησής του αυτά συνυπολογίζονται στην χρηματοοικονομική ανάλυση που καταρτίζεται και υποβάλλεται από τον δικαιούχο συνοδευόμενη από σχετική τεκμηρίωση για την μη ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης
34. Λίστα Ελέγχου για την ύπαρξη Κρατικής Ενίσχυσης (Παράρτημα ΙΙΙ)
35. Λίστες ελέγχου γενικών & ειδικών όρων εφαρμογής ΓΑΚ (Παράρτημα ΙΙΙ)
36. Τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την πλήρωση των γενικών και ειδικών όρων εφαρμογής του ΓΑΚ (Παράρτημα ΙΙΙ)
37. Το αρμόδιο συλλογικό όργανο ή Προϊσταμένη Αρχή μέσω του νομίμου εκπροσώπου της δηλώνει υπευθύνως ότι η πρότασή του και το περιεχόμενο αυτής είναι αληθής και ακριβής και δεν αποτελεί προϊόν απάτης, κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 48), η οποία κυρώθηκε με το ν. 2803/2000 (Α' 48) ούτε σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία. Επίσης, δεν τίθεται θέμα δωροδοκίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της διαφθοράς στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ένωσης (ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1) και στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 της απόφασης-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54), καθώς και όπως ορίζεται στην κείμενη νομοθεσία ή στο εθνικό δίκαιο Τέλος, διαβεβαιώνει ότι δεν εμπίπτει στα κριτήρια μη επιλογής του αρ. 73 του ν. 4412/2016.
38. Βεβαίωση / Υπεύθυνη Δήλωση αρμόδιου εκπροσώπου του Δικαιούχου σχετικά με την διασφάλιση ότι τουλάχιστον το 70 % (κατά βάρος) των μη επικίνδυνων αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων που παράγονται στο εργοτάξιο προετοιμάζεται για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και άλλες διαδικασίες ανάκτησης υλικών, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών επίχωσης με τη χρήση αποβλήτων για την υποκατάσταση άλλων υλικών, σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων και το πρωτόκολλο της ΕΕ για τη διαχείριση των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων (βλ. λοιποί κανόνες επιλεξιμότητας 4.2.6)

Θα διενεργηθεί δειγματοληπτικός έλεγχος των αντιγράφων προς εξακρίβωση της ακρίβειας των στοιχείων, ως υπαγορεύεται από την παρ. 2 του άρ. 11 του Ν.2690/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Ν.4250/2014.

Το ΥΠΕΝ δύναται κατά την διάρκεια της αξιολόγησης να ζητήσει συμπληρωματικά έγγραφα τεκμηρίωσης των ανωτέρω.

6. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

6.1 Διαδικασία αξιολόγησης

Η κάθε πρόταση αξιολογείται από ειδική Επιτροπή που θα συσταθεί για την εξυπηρέτηση του σκοπού αυτού (λεπτομέρειες σύστασης, λειτουργίας κ.λπ. θα αναλύονται σε επικείμενη ΥπΑ).σε δύο στάδια:

Α' ΣΤΑΔΙΟ: ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Στο στάδιο αυτό, το ΥΠΕΝ δύναται να ζητήσει:

- ο τα τυχόν, επί ποινή αποκλεισμού, ελλιπή έγγραφα / στοιχεία (όπως αυτά αναλυτικά προσδιορίζονται στην παρ.5 της παρούσης πρόσκλησης) ή/και
- ο πρόσθετες πληροφορίες (διευκρινίσεις / συμπληρωματικά στοιχεία),

θέτοντας χρονικό περιορισμό δέκα (10) εργάσιμων ημερών (από την επόμενη εργάσιμη ημέρα αποστολής της σχετικής ενημέρωσης με ηλεκτρονική αλληλογραφία του ΥΠΕΝ) για την αποστολή των ανωτέρω. Πρόταση που δεν καλύπτει τα κριτήρια της πληρότητας απορρίπτεται και ενημερώνεται σχετικά ο δικαιούχος.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΘΕΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Το παραδεκτό της πρότασης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να ξεκινήσει η διαδικασία αξιολόγησης. Για όλα τα παραπάνω κριτήρια πληρότητας, η απάντηση πρέπει να είναι θετική (ΝΑΙ), διαφορετικά η πρόταση απορρίπτεται και ενημερώνεται σχετικά ο Δικαιούχος. Για την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας, το ΥΠΕΝ δύναται να ζητήσει συμπληρωματικά στοιχεία από το δικαιούχο τα οποία πρέπει να υποβληθούν πριν από την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης.

Β' ΣΤΑΔΙΟ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ

Μετά την επιτυχή έκβαση του Α' Σταδίου αξιολόγησης, το ΥΠΕΝ διενεργεί τον έλεγχο των ειδικότερων κριτηρίων αξιολόγησης, όπως αυτά εξειδικεύονται στην παρούσα πρόσκληση. Στο στάδιο αυτό, το ΥΠΕΝ δύναται να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες (διευκρινίσεις / συμπληρωματικά στοιχεία), θέτοντας χρονικό περιορισμό δέκα (10) εργάσιμων ημερών (από την επόμενη εργάσιμη ημέρα αποστολής της σχετικής ενημέρωσης με ηλεκτρονική αλληλογραφία του ΥΠΕΝ) για την αποστολή των εν λόγω στοιχείων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται στον δικαιούχο για τυχόν υποβολή απόψεων και σχολίων. Στη συνέχεια, η Επιτροπή Αξιολόγησης κοινοποιεί επί των αποτελεσμάτων στην ΓΓΧΣΑΠ και στον αρμόδιο Υπουργό ΠΕΝ την ένταξη ή μη του έργου στο Πρόγραμμα.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ:

Α' Στάδιο: Πληρότητα και επιλεξιμότητα πρότασης

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ και ΝΑΙ / ΟΧΙ κριτήρια

1. Η πρόταση υποβάλλεται από αρμόδιο δικαιούχο
2. Ορθή συμπλήρωση της Αίτησης: (α) η ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης είναι εντός της προθεσμίας που τίθεται στην πρόσκληση, (β) ο αιτούμενος προϋπολογισμός της πρότασης είναι εντός ορίων, εφόσον τίθενται στην πρόσκληση, (γ) το τεχνικό δελτίο είναι πλήρως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο αρμοδίως
3. Η πρόταση έχει καταρτιστεί σύμφωνα με την Πρόσκληση : αν δηλαδή αν όλα τα τυποποιημένα έντυπα (πέραν του τεχνικού δελτίου) είναι συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα από τον νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα και έχουν επισυναφθεί όλα τα συνοδευτικά έγγραφα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην προκήρυξη
4. Εάν υπάρχουν οι αποφάσεις των αρμόδιων για το συντονισμό των πολιτικών οργάνων ή και συλλογικών οργάνων του δικαιούχου όπου αυτό προβλέπεται (κατά περίπτωση Απόφαση Δ.Σ. Μνημόνιο Συνεργασίας ή προγραμματική Σύμβαση)
5. Εάν η πρόταση εμπίπτει στους Θεματικούς Στόχους (4 κατηγορίες έργων και στόχοι που έχουν τεθεί από το πρόγραμμα)
6. Εάν η περίοδος υλοποίησης της προτεινόμενης προς χρηματοδότηση πρότασης εμπίπτει εντός της περιόδου επιλεξιμότητας
7. Εάν ο χρονικός προγραμματισμός του έργου είναι απόλυτα συμβατός με το χρονοδιάγραμμα του κεφαλαίου 3, ιδιαίτερα σε σχέση με τα Milestones
8. Δεν έχει περαιωθεί το φυσικό αντικείμενο του προτεινόμενου έργου μέχρι την ημερομηνία που ο δυνητικός δικαιούχος υπέβαλε την αίτηση χρηματοδότησης
9. Εάν διασφαλίζεται η μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα, χρηματοδοτικά εργαλεία ή /και εθνικούς πόρους. Στην προκήρυξη να αναφέρεται ότι αν το ποσό δεν φτάνει ο δήμος να μπορεί να το συμπληρώσει από ίδιους άλλους πόρους ή το ΠΔΕ.
10. Τεκμηρίωση περί μη ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης ή περί Πλήρωσης των γενικών και ειδικών όρων εφαρμογής του ΓΑΚ σε περιπτώσεις δράσεων που αποτελούν κρατική ενίσχυση. Ειδικότερα : για την αξιολόγηση της ύπαρξης Κρατικής Ενίσχυσης θα συμπληρώνονται σχετικά πεδία του ΤΔΠ, με την κατάλληλη τεκμηρίωση σχετικά με την μη ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τεκμηριωμένη συμπλήρωση της λίστας ελέγχου του Παραρτήματος ΙΙΙ. Σε περίπτωση έργου που συνιστά κρατική ενίσχυση σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο σημείο 4.2 θα συμπληρώνεται επιπλέον της ανωτέρω και η κατά περίπτωση εφαρμοστέα λίστα ελέγχου με κατάλληλη τεκμηρίωση.

Όλα τα παραπάνω κριτήρια του Σταδίου Α', έχουν υποχρεωτική εφαρμογή και η θετική τους αξιολόγηση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να ξεκινήσει το Στάδιο Β' της

αξιολόγησης επιλεξιμότητας των προτάσεων. Διαφορετικά η πρόταση απορρίπτεται και ενημερώνεται σχετικά ο Δικαιούχος.

Β' Στάδιο: Αξιολόγηση των προτάσεων ανά ομάδα κριτηρίων

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

1. Η πρόταση έχει ισχυρό αναπτυξιακό χαρακτήρα και δημιουργεί τοπική ή ευρύτερη αναπτυξιακή δυναμική (προκαλεί βελτίωση της αναπτυξιακής δυναμικής της περιοχής παρέμβασης και της ευρύτερης γεωγραφικής της ενότητας ή ενοτήτων)
2. Το επίπεδο ωριμότητας της πρότασης
3. Η πρόταση έχει συμβατότητα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο και τα ρυθμιστικά / ΓΠΣ σχέδια του Δήμου
4. Η πρόταση έχει συμβατότητα και με άλλα πεδία στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου (π.χ. ΒΑΑ, ΣΑΑ, ΣΔΑΕΚ, ΣΒΑΚ, ΣΦΗΟ κ.λ.π.)
5. Η πρόταση παρουσιάζει συμπληρωματικότητα και συνέργειες με άλλες δράσεις, έργα και προγράμματα εθνικά ή ευρωπαϊκά που βρίσκονται σε εξέλιξη στον δήμο (τεκμηρίωση)
6. Ολοκληρωμένος χαρακτήρας πρότασης με τη μορφή πλέγματος αλληλένδετων δράσεων τοπικής κλίμακας. Η πρόταση θα κριθεί από την επάρκεια της για την αντιμετώπιση των περισσότερων προκλήσεων (τεκμηρίωση)
7. Η πρόταση είναι αποτέλεσμα ανάλυσης αναγκών, προκλήσεων και δυνατών σημείων της περιοχής (τεκμηρίωση της σκοπιμότητας)
8. Η πρόταση παρουσιάζει κατάλογο ορατών και μετρήσιμων αποτελεσμάτων με τους στόχους του Προγράμματος και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) (τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας)
9. Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης
10. Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του προϋπολογισμού
11. Τεκμηρίωση της διοικητικής και επιχειρησιακής ετοιμότητας του δικαιούχου δήμου – αναγκαίες ενέργειες
12. Έλεγχος πλήρωσης των γενικών και ειδικών όρων εφαρμογής του ΓΑΚ σε περιπτώσεις δράσεων που αποτελούν κρατική ενίσχυση σύμφωνα με τις κατά περίπτωση εφαρμοστέες λίστες ελέγχου.

Επιπλέον Διευκρινήσεις σε ορισμένα από τα ανωτέρω κριτήρια επιλεξιμότητας

Ο αναπτυξιακός χαρακτήρας της πρότασης εξετάζεται σε σχέση με :

- ο Λεπτομερή ανάλυση του υπόψη έργου ως προς τα τεχνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά : χρηματοοικονομική (βιωσιμότητα του έργου), οικονομική (συμβολή του έργου στην ανάπτυξη και στην κοινωνική ευημερία)

Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της πρότασης εξετάζεται σε σχέση με :

- ο η σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης ως προς το εάν καθορίζονται τα διακριτά παραδοτέα των επί μέρους υποέργων και είναι ποσοτικοποιημένα
- ο την αποτελεσματικότητά της ως προς την αντιμετώπιση προκλήσεων που σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος, και συνεπώς την συμβολή της πρότασης στην επίτευξη των στόχων/δεικτών των αντίστοιχων αξόνων προτεραιότητας του προγράμματος. Εξετάζεται το ποσοστό κάλυψης των αναγκών μέσω της προτεινόμενης πρότασης σε σχέση με την κρισιμότητα του προβλήματος στο πλαίσιο της συγκεκριμένης θεματικής προτεραιότητας.

- ο την συνέργεια και συμπληρωματικότητά της με άλλες πράξεις δράσεις και πολιτικές τοπικής κλίμακας

Η ρεαλιστικότητα του χρονοδιαγράμματος εξετάζεται σε σχέση με:

- ο το φυσικό αντικείμενο,
- ο την επιλεγμένη μέθοδο υλοποίησης (αυτεπιστασία, ανάθεση κλπ),
- ο τους ενδεχόμενους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση του έργου π.χ. αρχαιολογικά ευρήματα ή πιθανές καθυστερήσεις σχετικά με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων που απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου όπως κήρυξη απαλλοτριώσεων κλπ.
- ο την ωριμότητα του έργου

Ως βάση μπορούν να χρησιμοποιηθούν χρονοδιαγράμματα συναφών έργων που έχουν υλοποιηθεί επιτυχώς.

Η ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού αποδεικνύεται από :

- ο την πληρότητα του (περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία κόστη για την υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου)
- ο το κατά πόσο τα προβλεπόμενα μοναδιαία κόστη είναι ρεαλιστικά βάσει των τευχών δημοπράτησης. Ειδικότερα για τυχόν αναγκαίες εργασίες / προμήθειες / υπηρεσίες, των οποίων τα κόστη δεν προκύπτουν από κανονιστικές πράξεις, θα πρέπει να προσκομίζεται τεκμηρίωση / αιτιολόγηση.

ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΜΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

1. Η πρόταση δημοσιοποιείται και εξασφαλίζει διαβούλευση και ενεργό συμμετοχή κατοίκων, φορέων και κοινωνίας των πολιτών στη φάση του σχεδιασμού όπως και στη φάση της υλοποίησης (digital campaign) (αφορά στην Β' φάση).
2. Η πρόταση συμπληρώνεται από (μη χρηματοδοτούμενες από την Πρόσκληση) υποστηρικτικές δράσεις και προγράμματα, με άλλους εταίρους, όπως φορείς, επιχειρήσεις, ιδιώτες κ.λπ. *(Εφίσταται η προσοχή ώστε να μην υπάρχει έμμεσο όφελος σε άλλες επιχειρήσεις ή φορείς που ασκούν οικονομική δραστηριότητα μέσω της χρηματοδότησης κάθε έργου)*

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας βαθμολογούνται σε μια κλίμακα 1-100, με βάση τον Πίνακα που παρουσιάζεται στην συνέχεια. Για κάθε κατηγορία κριτηρίων τίθενται ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η πρόταση προκειμένου να λαμβάνει θετική αξιολόγηση για το σύνολο της κατηγορίας κριτηρίων. Σε περίπτωση ισοβαθμίας προτάσεων, αξιολογούνται τα ποιοτικά κριτήρια για την τελική επιλογή. Σε περίπτωση αθροιστικής βαθμολογίας < 50 βαθμών, η πρόταση απορρίπτεται. Περισσότερες λεπτομέρειες παρουσιάζονται στο Παράρτημα II του παρόντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΑΘΜΟΝΟΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ Β'

α/α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΒΑΘΜΟΣ
1	Η πρόταση έχει αναπτυξιακό χαρακτήρα και δημιουργεί τοπική ή ευρύτερη αναπτυξιακή δυναμική (προκαλεί βελτίωση της αναπτυξιακής δυναμικής της περιοχής παρέμβασης και της ευρύτερης γεωγραφικής της ενότητας ή ενοτήτων)	1-25
2	Ωριμότητα πρότασης	1-10
3	Η πρόταση έχει συμβατότητα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο και τα ρυθμιστικά / ΓΠΣ σχέδια του Δήμου	1-5
4	Η πρόταση έχει συμβατότητα και με άλλα πεδία στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου (π.χ. ΒΑΑ, ΣΑΑ, ΣΔΑΕΚ, ΣΒΑΚ, κ.λ.π.)	1-5
5	Η πρόταση παρουσιάζει συμπληρωματικότητα και συνέργειες με άλλες δράσεις, έργα και προγράμματα εθνικά ή/και ευρωπαϊκά που βρίσκονται σε εξέλιξη στον δήμο (τεκμηρίωση)	1-5
6	Ολοκληρωμένος χαρακτήρας πρότασης με τη μορφή πλέγματος αλληλένδετων δράσεων τοπικής κλίμακας. Η πρόταση θα κριθεί από την επάρκεια της για την αντιμετώπιση των περισσότερων προκλήσεων (τεκμηρίωση)	1-10
7	Η πρόταση είναι αποτέλεσμα ανάλυσης αναγκών, προκλήσεων και δυνατών σημείων της περιοχής (τεκμηρίωση της σκοπιμότητας)	1-10
8	Η πρόταση παρουσιάζει κατάλογο ορατών και μετρήσιμων αποτελεσμάτων με τους στόχους του Προγράμματος και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) (τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας)	1-10
9	Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης	1-10
10	Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του προϋπολογισμού	1-5
11	Τεκμηρίωση της διοικητικής και επιχειρησιακής ετοιμότητας του δικαιούχου δήμου – αναγκαίες ενέργειες	1-5

Η Επιτροπή Αξιολόγησης δύναται κατά την κρίση της να καλέσει τον εκάστοτε δικαιούχο για υποβολή τυχόν επιπρόσθετων στοιχείων και διευκρινήσεων.

6.2 Υποβολή και εξέταση απόψεων και σχολίων

Οι δυνητικοί δικαιούχοι δύνανται να υποβάλλουν εγγράφως απόψεις και σχόλια σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, άπαξ ανά στάδιο αξιολόγησης, εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών από την επομένη ημέρα της κοινοποίησης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των αιτήσεων, ήτοι α) της απόφασης απόρριψης πρότασης που εκδίδεται κατά το στάδιο Α' της αξιολόγησης και β) της απόφασης απόρριψης πρότασης που εκδίδεται κατά το στάδιο Β' της αξιολόγησης.

Τα ανωτέρω θα πρέπει να είναι αιτιολογημένα και ενυπόγραφα από τον δικαιούχο. Το ΥΠΕΝ πρωτοκολλεί και εξετάζει όλες τις υποβαλλόμενες απόψεις και σχόλια. Τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτών, κοινοποιούνται στους δικαιούχους που τα υπέβαλαν, εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της αίτησης.

6.3 Απόφαση Ένταξης

Η απόφαση ένταξης των έργων στο Πρόγραμμα, εκδίδεται από τον αρμόδιο Υπουργό ΠΕΝ και δημοσιεύεται στο πρόγραμμα «Διαύγεια», κατόπιν θετικής εισήγησης του αρμοδίου οργάνου.

6.4 Δημοσιοποίηση Ένταξης

Πραγματοποιείται ανάρτηση στην οικεία ιστοσελίδα του Προγράμματος του τίτλου των έργων που εντάσσονται, των δικαιούχων αυτών και του ποσού χρηματοδότησης τους.

7. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ, ΕΛΕΓΧΟΥ, ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ και ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Σύμφωνα με την εξουσιοδότηση του αρ.78 Ν.4876/2021 για το παρόν ορίζεται ως φορέας υλοποίησης το νομικό πρόσωπο δημοσίου δίκαιου «Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας». Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας θα οριστούν οι αναθέτουσες αρχές εκτέλεσης των αντίστοιχων μελετών/έργων των παρεμβάσεων που θα ενταχθούν στο παρόν, η διαδικασία ανάθεσης, παρακολούθησης, ελέγχου, υλοποίησης (εκπόνησης και παραλαβής), ο τρόπος χρηματοδότησης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Οι αναθέσεις δημοσίων συμβάσεων για την μελέτη των έργων και των προμηθειών, ακολουθούν το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Η σύναψη ή/και τροποποίηση δημοσίων συμβάσεων ακολουθεί τις ισχύουσες διατάξεις.

Σε περίπτωση μη τήρησης από τον αποδέκτη της ενίσχυσης των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος εκδίδεται άμεσα απόφαση ανάκλησης της ένταξής του σε αυτό και ακολουθείται τερματισμός της ενίσχυσης και ανάκτηση των ήδη χορηγημένων κινήτρων βάσει της ισχύουσας ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας διαδικασία έκδοσης απόφασης ανάκλησης της ένταξής του από αυτό.

8. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Η Πρόσκληση δημοσιεύεται στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ, στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ και του ΤΕΕ και αποστέλλεται για ανάρτηση στην ιστοσελίδα www.greece20.gov.gr.

Για αναλυτικότερες πληροφορίες με την υποβολή των προτάσεων, την συμπλήρωση των Τεχνικών Δελτίων και άλλες διευκρινίσεις αρμόδια είναι η ΓΓΧΣΑΠ/ΥΠΕΝ. Περαιτέρω πληροφορίες/ διευκρινίσεις για τις επί μέρους διατάξεις του Προγράμματος, εφόσον απαιτούνται, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία για την υποβολή των προτάσεων παρέχονται από το ΥΠΕΝ και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του, η οποία αποτελεί βασικό εργαλείο επικοινωνίας του ΥΠΕΝ με το σύνολο των ενδιαφερομένων για το Πρόγραμμα και ανακοινώνεται σε αυτόν κάθε σχετική πληροφορία. Οι ενδιαφερόμενοι δύναται να υποβάλλουν ηλεκτρονικά στην ΓΓΧΣΑΠ/ΥΠΕΝ σχετικές ερωτήσεις για διευκρινίσεις στην ηλεκτρονική διεύθυνση anaplasteiseis@prv.ypeka.gr. Τα ερωτήματα και οι απαντήσεις αυτών αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ. Πριν το αίτημα για παροχή περαιτέρω πληροφοριών, οι δικαιούχοι καλούνται να λάβουν γνώση των ήδη συνημμένων αρχείων συχνών ερωτήσεων-απαντήσεων της πρόσκλησης, του περιεχομένου της πρόσκλησης καθώς και των υπολοίπων συνημμένων αρχείων αυτής.

11. ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Η παρούσα ισχύει από τη δημοσίευσή της στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ. Η πρόσκληση και το υποστηρικτικό υλικό να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

ΣΥΝΗΜ.: α) ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ I, II, III, IV, V, VI, VII.

β) Η με Α.Π. 24576 ΕΞ 2022/ΥΠΟΙΚ/23.02. 22 Έγκριση του Σχεδίου Πρόσκλησης.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ «ΠΡΟΦΙΛ» ΠΟΛΗΣ

Βάσει των στόχων του προγράμματος, όπως παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο 2.5 του παρόντος, κάθε ένας δικαιούχος Δήμος θα πρέπει να ετοιμάσει μια πρόταση έργου η οποία να εντάσσεται μέσα σε ένα γενικότερο και διευρυμένο πλαίσιο στρατηγικής για την περιοχή του προκειμένου να μπορέσει να τους προσεγγίσει. Αυτό σημαίνει ότι ο Δήμος πρέπει να συζητήσει και προετοιμάσει ένα σχέδιο δράσης με συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους τους οποίους πρέπει να μπορεί να παρακολουθεί και αξιολογεί σε βάθος χρόνου και οι οποίοι θα σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος.

Η στρατηγική μιας πόλης για την αναζωογόνηση της πρέπει να εξηγεί την αφετηρία στην κοινωνική, οικονομική, οικολογική και πολιτική της διάσταση. Θα πρέπει να περιλαμβάνει τη γραμμή δράσης της πόλης για το εγχείρημα, καθώς και την τυχόν υπάρχουσα δέσμευση για το κλίμα, τη στρατηγική και τα σχέδια δράσης της για το 2030, τις ενέργειές της για την πράσινη μετάβαση, για την ψηφιακή μετάβαση, για την οικονομική της ανάκαμψη, για την καινοτομία και την νέα τεχνολογία.

Οι κύριες ικανότητες που πρέπει να διασφαλιστούν σε επίπεδο πόλης είναι οι εξής:

- Οργανωτικές δυνατότητες, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες και πολιτική υποστήριξη
- Τεχνικές δυνατότητες, π.χ. οικονομική επάρκεια και επάρκεια διαχείρισης των σχετικών έργων.
- Δυνατότητες σχεδιασμού και παρακολούθησης υλοποίησης έργων και δράσεων, συμπεριλαμβανομένων, της συνολικής στρατηγικής, προώθηση μελετών και έργων, προώθηση δράσεων και ενεργειών και την εξελικτική αξιολόγηση και παρακολούθηση υλοποίησης και επίτευξης των στόχων.

Για τον σκοπό αυτό, η τοπική αρχή καταρχάς καλείται να κάνει «αυτοαξιολόγηση» των δυνάμεών της.

- Η Αυτό - αξιολόγηση θα καταγραφεί σε Πίνακες Επεξεργασίας (Δημιουργία σχετικού portfolio / Δημιουργία παρουσίασης) και θα περιλαμβάνει τους κάτωθι τομείς:
- στελεχιακό δυναμικό
- επάρκεια εξοπλισμού
- οικονομική κατάσταση

- ο ενέργειες-δράσεις-έργα-μελέτες κλπ τις τελευταίας 5ετίας,
- ο συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα
- ο συνεργασίες με τρίτα μέρη
- ο υφιστάμενοι μηχανισμοί διαβούλευσης και επικοινωνίας
- ο διαθέσιμα δεδομένα για την περιοχή (πολεοδομικά, κυκλοφοριακά, δημογραφικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά, μετρήσεις ρύπων-θορύβου-θερμοκρασίας κ.λπ.

Αποτέλεσμα της ενέργειας είναι, ο δήμος θα είναι σε θέση να εντοπίσει τα κενά, και τις αδυναμίες και να προτείνει τρόπους και διαδικασίες για να τα αντιμετωπίσει.

Το προφίλ της πόλης μπορεί να ενισχυθεί επιπλέον και με την παρουσίαση των συνεργειών η οποία απαιτεί τη συμμετοχή ολόκληρου του τοπικού οικοσυστήματος ήτοι:

- ο Δήμος,
- ο Κοινωνία των πολιτών,
- ο Αγορά,
- ο Επενδυτές,
- ο Ακαδημαϊκός χώρος κ.α.
- ο και την υποστήριξη από όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης

Όλα τα παραπάνω μπορούν να συμπεριληφθούν/περιγραφούν στην έκθεση σκοπιμότητας ή στην χρηματοοικονομική ανάλυση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΕΛΤΙΩΝ – ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ – ΛΙΣΤΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΤΕΛΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Στην συνέχεια παρατίθενται τα κάτωθι υποδείγματα:

1. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
2. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Δικαιούχος:

Ταχ. Διεύθυνση:

Ταχ. Κώδικας:

Πληροφορίες:

Τηλέφωνο:

Fax:

E-mail:

Πόλη:

Ημερομηνία:

Αρ. Πρωτ.:

Προς:

ΑΙΤΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

«ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΠΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ»

Σε συνέχεια της με αρ. πρωτ.Πρόσκλησηςυποβάλλουμε πρόταση με τα παρακάτω στοιχεία:

Τίτλος έργου

Κύριος του Έργου

Φορέας Υλοποίησης (τεχνική υπηρεσία)	
--------------------------------------	--

Ποσό χρηματοδότησης€

Σύνολο

Φυσικό Αντικείμενο Έργου

(συνοπτική περιγραφή)

Η πρόταση περιγράφεται αναλυτικά στο Τεχνικό Δελτίο Έργου και στα επισυναπτόμενα έγγραφα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στον ακόλουθο συμπληρωμένο Πίνακα (επισυναπτόμενα εις διπλούν σε δύο συνημμένους αποσπώμενους δίσκους δεδομένων-USB memory stick).

Επιπρόσθετα βεβαιώνουμε υπεύθυνα ότι:

- α) το προτεινόμενο έργο δεν έχει ήδη ενταχθεί για χρηματοδότηση σε κάποιο άλλο πρόγραμμα και ότι δεν υφίσταται άμεσα δυνατότητα να ενταχθεί.
- β) Ο φορέας λειτουργίας ή/και συντήρησης του έργου, που θα αναλάβει τη λειτουργία ή/και συντήρηση του έργου, έχει λάβει γνώση και συμφωνεί με το περιεχόμενο της πρότασης.

Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος Δικαιούχου

(υπογραφή)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΗΜΜΕΝΩΝ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ		
ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ		ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
1	Τεχνικό Δελτίο Έργου (Παράρτημα II της Πρόσκλησης) (πλήρως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο αρμοδίως)	
2	Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου ή Προϊσταμένης Αρχής, περί αποδοχής των όρων της παρούσας Πρόσκλησης και συμμετοχής στο Πρόγραμμα. (και εξασφάλισης των επιπλέον χρηματικών πόρων στην περίπτωση καταβολής ιδίων πόρων)	
3	Στοιχεία τεκμηρίωσης της αρμοδιότητας του Δικαιούχου (Φορέα Υλοποίησης Πρότασης / Κύριος του Έργου) (τεκμηρίωση με βάση κανονιστικά κείμενα)	
4	Αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων σε περίπτωση εκχώρησης της αρμοδιότητας υλοποίησης του έργου σε άλλο οργανισμό ή φορέα	
5	Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του φορέα λειτουργίας και συντήρησης του Έργου, εφόσον δικαιούχος και φορέας υλοποίησης διαφέρει	
6	Στοιχεία τεκμηρίωσης ιδιοκτησιακού καθεστώτος του ακινήτου ή αρμοδιότητας στην περιοχή παρέμβασης (π.χ. προσκόμιση τίτλου κτήσης κυριότητας, πιστοποιητικό μεταγραφής του και πιστοποιητικό περί μη διεκδίκησης από το οικείο υποθηκοφυλάκειο, δήλωση Κτηματολογίου).	
7	Υπεύθυνη δήλωση του εκπροσώπου του Δήμου ότι (α) έχει όλα τα νόμιμα έγγραφα μίσθωσης, ή παραχώρησης και (β) τη σύμφωνη γνώμη του ιδιοκτήτη ή του παραχωρούντος (εφόσον απαιτείται)	
8	Στοιχεία τεκμηρίωσης της Διοικητικής/Οργανωτικής και Επιχειρησιακής επάρκειας του Δικαιούχου.	
9	Τεχνικές Μελέτες απαιτούμενες άδειες και εγκρίσεις	
10	Τεχνική Περιγραφή, Σχέδια και Προϋπολογισμός Δημοπράτησης έργων και Τεύχη Δημοπράτησης έργων (υποβάλλονται οι εγκεκριμένες/θεωρημένες μελέτες των έργων)	
11	Πλάνο Διαχείρισης και Τεχνική Έκθεση τεκμηρίωσης της εύρυθμης λειτουργίας και συντήρησης του έργου μετά την κατασκευή	
12	Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), εφόσον απαιτείται	
13	Χρονοδιάγραμμα των βημάτων υλοποίησης του συνόλου του έργου και Δελτίο Προόδου Ωρίμανσης Έργου	
14	Βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας του Δικαιούχου:	

	«ότι το προτεινόμενο έργο δεν αντίκειται στα εγκεκριμένα μέτρα και παρεμβάσεις του συγκεκριμένου στρατηγικού σχεδιασμού ή της ολοκληρωμένης παρέμβασης (π.χ. ΣΒΑΚ, ΟΧΕ κ.λπ.)»	
15	Σχέδιο Δημοσιότητας (δυνητικά)	
16	Στοιχεία τεκμηρίωσης που αποδεικνύουν την εναρμόνιση του προτεινόμενου έργου με την κείμενη πολεοδομική νομοθεσία	
17	Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου για ορισμό Επιτροπής Διερεύνησης Τιμών, πρακτικό επιτροπής και σχετική αλληλογραφία για υποέργα προμηθειών, εφόσον απαιτείται, ή άλλο (βλ. αρ. 5 της Πρόσκλησης)	
18	Στοιχεία τεκμηρίωσης της νομιμότητας της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης καθώς και της διαγωνιστικής διαδικασίας σε περίπτωση υποέργων που έχουν δημοπρατηθεί	
19	Χρηματοδοτικό Σχέδιο Υποέργου Εκτέλεσης με ίδια μέσα και Σχέδιο σχετικής Απόφασης (εφόσον απαιτείται)	
20	Παράρτημα τεκμηρίωσης εκπλήρωσης των κριτηρίων της τυπικής πληρότητας της πρότασης (Παράρτημα ΙΙΙ της Πρόσκλησης) (πλήρως συμπληρωμένο)	
21	Έγγραφο προεκτίμησης κόστους των αρμόδιων υπηρεσιών (ΟΚΩ) ή εκτίμηση της τεχνικής υπηρεσίας σε περίπτωση που απαιτούνται δαπάνες μετατόπισης δικτύων κοινής ωφέλειας (εφόσον απαιτείται)	
22	Έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία , σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.	
23	Έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού για την τεκμηρίωση του αιτούμενου προϋπολογισμού για τις απαιτούμενες δαπάνες αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών (εφόσον απαιτείται) ή Βεβαίωση για την ολοκλήρωση των απαιτούμενων ενεργειών από πλευράς του δικαιούχου και δυνατότητα συμπλήρωσης του φακέλου σε δεύτερη φάση)	
24	Βεβαίωση/Υπεύθυνη δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου του Δικαιούχου για συμμόρφωση των προτεινόμενων δράσεων/παρεμβάσεων με την Απόφαση συνάφειας με αριθμ. πρωτ. 27521 ΕΞ 2020/02.10.2020 του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, και τήρηση αυτών κατά την υλοποίηση της πρότασης	
25	Θετική γνωμοδότηση από το οικείο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής (σε περίπτωση παρέμβασης σε κτίριο χαρακτηρισμένο ως διατηρητέο)	
26	Απόφαση Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού (σε περίπτωση παρέμβασης σε κτίριο χαρακτηρισμένο ως διατηρητέο)	
27	Έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού για την τεκμηρίωση του αιτούμενου προϋπολογισμού για τις απαιτούμενες δαπάνες αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών (εφόσον απαιτείται) ή Βεβαίωση για την ολοκλήρωση των απαιτούμενων ενεργειών από πλευράς του δικαιούχου και δυνατότητα συμπλήρωσης του φακέλου σε δεύτερη φάση)	

28	Μελέτη Σκοπιμότητας και Έκθεση Τεκμηρίωσης της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας του έργου με ποσοτικά και μετρήσιμα στοιχεία	
29	Έκθεση Τεκμηρίωσης Προϋπολογισμού	
30	Άδεια από τον Διαχειριστή Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε) για τις απαιτούμενες παρεμβάσεις (εφόσον απαιτείται)	
31	Έγκριση της σχετικής μελέτης από την οικεία Πυροσβεστική Υπηρεσία	
32	Επιπλέον έγγραφα υποστήριξης του έργου ανάλογα με την πρόταση και τις επιλέξιμες δράσεις (κατά την κρίση του δικαιούχου)	
33	Βεβαίωση μη παραγωγής εσόδων (εφόσον απαιτείται)	
34	Λίστα Ελέγχου για την ύπαρξη Κρατικής Ενίσχυσης	
35	Λίστες ελέγχου γενικών & ειδικών όρων εφαρμογής ΓΑΚ	
36	Δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την πλήρωση των γενικών και ειδικών όρων εφαρμογής του ΓΑΚ	
37	Υπεύθυνη Δήλωση σύμφωνα με το αρ.73 του ν.44412/2016	
38	Υπεύθυνη Δήλωση για την διαχείριση των ΑΕΕΚ (βλ. 4.2.6)	

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ ΕΡΓΟΥ

Τεχνικό Δελτίο Έργου (Τ.Δ.Ε.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ:

ΑΞΟΝΑΣ/ΕΣ :

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	:	
ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ (στα αγγλικά)	:	
ΑΡΧΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	:	
ΤΥΠΟΣ ΕΡΓΟΥ	:	
Έχει / Δεν ενέχει Κρατική Ενίσχυση (Κ.Ε.)	:	ΝΑΙ / ΟΧΙ
Είναι Υποδομή Κ.Ε.	:	ΝΑΙ / ΟΧΙ
ΕΜΠΙΠΤΕΙ ΣΤΟΥΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ ΠΕΡΙ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ (ναι/ όχι, τεκμηρίωση)		

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	:	
ΓΕΝΙΚΗ/ ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	:	
ΗΜ/ΝΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ	:	

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ¹	:	
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΑΡΧΗ	:	
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	:	
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	:	
ΦΟΡΕΑΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ (Κύριος του Έργου)²	:	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΦΟΡΕΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ (τεκμηρίωση με βάση κανονιστικά κείμενα)		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΥ

ΑΞΟΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (επιλέγονται συνδυαστικά και παραπάνω από ένα)	Συμπληρώνεται με Χ
1. Αναπλάσεις εμβληματικού χαρακτήρα	
2. Αναβάθμιση ή/και επανάχρηση και ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακού αποθέματος (δημόσιου ή/και δημοτικού)	
3. Αναπλάσεις περιοχών υδάτινων διαδρομών και δημιουργία πλέγματος πρασίνου	
4. Συνολικές στρατηγικές παρεμβάσεις σε κατοικημένες περιοχές	
5. Αναπλάσεις δημόσιου χώρου με βιοκλιματικά στοιχεία και έξυπνες εφαρμογές	
6. Ανάπτυξη αστικού πρασίνου	
7. «Έξυπνα» συστήματα και εφαρμογές	

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

- ✓ Αναφέρονται συνοπτικά τα τεχνικά του προτεινόμενου έργου ανά υποέργο, με ιδιαίτερη έμφαση στα μετρήσιμα δεδομένα

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ / ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΕΡΓΟΥ/ ΥΠΟΕΡΓΟ

- ✓ Περιγράφεται η μεθοδολογία υλοποίησης του έργου και αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους επιλέγεται η συγκεκριμένη μεθοδολογία και πώς αυτή διασφαλίζει την υλοποίηση του έργου. Αιτιολογείται η σκοπιμότητα των επιμέρους υποέργων αυτού, με ιδιαίτερη αναφορά στη συσχέτιση της υλοποίησης των επιμέρους υποέργων του έργου. Αναφέρονται επιγραμματικά τα παραδοτέα ανά υποέργο.

3. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ - ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- ✓ Αναφέρονται συνοπτικά: η σκοπιμότητα του προτεινόμενου έργου, τα αναμενόμενα αποτελέσματα, ο ωφελούμενος πληθυσμός, η συμβολή του έργου στην επίτευξη των δεικτών του Προγράμματος, όπως αναφέρονται στην πρόσκληση

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ

- ✓ Αναφέρονται συνοπτικά οι ανάγκες που θα καλύψει ή το πρόβλημα που θα επιλύσει το προτεινόμενο έργο

ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

✓ Αναφέρεται η αποδοτικότητα του προτεινόμενου έργου σε σχέση με το εύλογο του μοναδιαίου κόστους (€/κάτοικο) που προκύπτει
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
✓ Αναφέρεται η εισαγόμενη καινοτομία του προτεινόμενου έργου
4. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
✓ Αναφέρονται οποιεσδήποτε επιπτώσεις αναμένεται να προκύψουν ανάλογα με το είδος του έργου.
ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
5. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΡΓΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ (τεκμηρίωση βιωσιμότητας)
6.ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΚΑΘΕ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΛΟΓΩ ΦΥΛΟΥ, ΦΥΛΗΣ, ΕΘΝΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ, ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ, ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ, ΗΛΙΚΙΑΣ, ΓΕΝΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΠΟΡΩΝ, ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ, ΟΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Στην συνέχεια παρατίθενται τα κάτωθι υποδείγματα:

1. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ
2. ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΑΞΗΣ
3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ (Υποδείγματα 1-10)
4. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
5. ΛΟΙΠΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ :
 - ΛΙΣΤΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
 - ΛΙΣΤΑ 2 ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΑΚ ΓΕΝΙΚΩΝ ΟΡΩΝ
 - ΛΙΣΤΑ 3 ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΑΚ _ ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΑΡΘΡΟ 53
 - ΛΙΣΤΑ 4 ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΑΚ _ ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΑΡΘΡΟ 55
 - ΛΙΣΤΑ 4 ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΑΚ _ ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΑΡΘΡΟ 56
 - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΑΚ

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ					
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:			ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ		
ΑΞΟΝΑΣ/ΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ:					
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ:					
ΦΟΡΕΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ :					
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΡΑΞΗΣ:					
ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ			ΝΑΙ	ΟΧΙ	Αιτιολόγηση/ Παρατηρήσεις
α/α	Περιγραφή Κριτηρίου	Εξειδίκευση			
1	Ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση εμπίπτει στις κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων που ορίζονται στην πρόσκληση.	Η πρόταση υποβάλλεται από αρμόδιο δικαιούχο			

2	Ορθή συμπλήρωση της Αίτησης.	(α) η ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης είναι εντός της προθεσμίας που τίθεται στην πρόσκληση, (β) ο αιτούμενος προϋπολογισμός της πρότασης είναι εντός ορίων, εφόσον τίθενται στην πρόσκληση, (γ) το τεχνικό δελτίο είναι πλήρως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο αρμοδίως			
3	Η πρόταση έχει καταρτιστεί σύμφωνα με την Πρόσκληση	Αν δηλαδή αν όλα τα τυποποιημένα έντυπα (πέραν του τεχνικού δελτίου) είναι συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα από τον νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα και έχουν επισυναφθεί όλα τα συνοδευτικά έγγραφα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην προκήρυξη			

4	Ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης - υλοποίησης του έργου για την οποία υποβάλλει την πρόταση.	Εξετάζεται εάν ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης του Έργου. Ο έλεγχος γίνεται με βάση στοιχεία τεκμηρίωσης (π.χ. κανονιστικές αποφάσεις, καταστατικά φορέων κλπ) που υποβάλλονται συνημμένα κατά την υποβολή του αιτήματος και τα οποία προσδιορίζονται στην πρόσκληση.			
5	Περίοδος υλοποίησης του προτεινόμενου έργου εντός περιόδου επιλεξιμότητας της Πρόσκλησης.	Εξετάζεται εάν η περίοδος υλοποίησης του προτεινόμενου έργου εμπίπτει εντός της περιόδου επιλεξιμότητας προγράμματος, όπως ορίζεται στην πρόσκληση			
6	Εάν η πρόταση εμπίπτει στο χρονικό προγραμματισμό του Προγράμματος	Εάν ο χρονικός προγραμματισμός του έργου είναι απόλυτα συμβατός με το χρονοδιάγραμμα του Προγράμματος, ιδιαίτερα σε σχέση με τα Milestones			
7	Εάν η πρόταση εμπίπτει στους Θεματικούς Στόχους	(κατηγορίες έργων και στόχοι που έχουν τεθεί από το πρόγραμμα)			

8	Δεν έχει περαιωθεί το φυσικό αντικείμενο του προτεινόμενου έργου μέχρι την ημερομηνία που ο δυνητικός δικαιούχος υπέβαλε την αίτηση χρηματοδότησης				
9	Εάν διασφαλίζεται η μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα, χρηματοδοτικά εργαλεία ή /και εθνικούς πόρους.	Στην προκήρυξη να αναφέρεται ότι αν το ποσό δεν φτάνει ο δήμος να μπορεί να το συμπληρώσει με ίδιες δυνάμεις, ή από άλλους πόρους.			
10	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ Ενισχύσεων (εφόσον απαιτείται)				
11	Υποβολή αποφάσεων των αρμόδιων ή/και συλλογικών οργάνων του δικαιούχου ή άλλων αρμόδιων οργάνων, όπου αυτό προβλέπεται από την οικεία νομοθεσία.	Εξετάζεται εάν υποβάλλονται αποφάσεις των αρμόδιων ή και συλλογικών οργάνων του δικαιούχου ή άλλων αρμόδιων οργάνων, όπου προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία.			

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΦΥΛΛΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ :		ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ	
ΑΞΟΝΑΣ/ΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ :		ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ	
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ :			
ΦΟΡΕΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ :			
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΡΑΞΗΣ :			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ		Β. ΤΗΡΗΣΗ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	
α/α	Περιγραφή Κριτηρίου	Τιμή	Αιτιολόγηση/Παρατηρήσεις
1	Η πρόταση έχει αναπτυξιακό χαρακτήρα		
2	Η πρόταση είναι ώριμη		

3	Η πρόταση έχει συμβατότητα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο και τα ρυθμιστικά / ΓΠΣ σχέδια του Δήμου		
4	Η πρόταση έχει συμβατότητα και με άλλα πεδία στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου (π.χ. ΒΑΑ, ΣΑΑ, ΣΔΑΕΚ, ΣΒΑΚ, ΣΒΑΚ κ.λ.π.)		
5	Η πρόταση παρουσιάζει συμπληρωματικότητα και συνέργειες με άλλες δράσεις, έργα και προγράμματα εθνικά ή/και ευρωπαϊκά που βρίσκονται σε εξέλιξη στον δήμο (τεκμηρίωση)		
6	Ολοκληρωμένος χαρακτήρας πρότασης με τη μορφή πλέγματος αλληλένδετων δράσεων τοπικής κλίμακας. Η πρόταση θα κριθεί από την επάρκεια της για την αντιμετώπιση των περισσότερων προκλήσεων (τεκμηρίωση)		
7	Η πρόταση είναι αποτέλεσμα ανάλυσης αναγκών, προκλήσεων και δυνατών σημείων της περιοχής (τεκμηρίωση της σκοπιμότητας)		
8	Η πρόταση παρουσιάζει κατάλογο ορατών και		

	μετρήσιμων αποτελεσμάτων με τους στόχους του Προγράμματος και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) (τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας)		
9	Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης		
10	Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του προϋπολογισμού		
11	Τεκμηρίωση της διοικητικής και επιχειρησιακής ετοιμότητας του δικαιούχου δήμου – αναγκαίες ενέργειες		
ΑΘΡΟΙΣΜΑ			
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:			

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 1

1Α. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ				
Συστατική πράξη (Αναγράφεται ο τίτλος της συστατικής πράξης και το ΦΕΚ, αν υφίσταται ή επισυνάπτεται το ισχύον εγκεκριμένο κείμενο σε PDF, όταν δεν υπάρχει ΦΕΚ)				
Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας / Κανονισμός φορέα (Αναγράφεται ο τίτλος του κειμένου και το ΦΕΚ, αν υφίσταται ή επισυνάπτεται το ισχύον εγκεκριμένο κείμενο σε PDF, αν δεν υπάρχει ΦΕΚ)				
1Β. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ				
1. Τεχνική Υπηρεσία (υποχρεωτική μόνο για τεχνικά έργα και μελέτες)				
Ονομασία υπηρεσίας/ων	Ονοματεπώνυμο προϊσταμένου	Αρ. απόφασης ορισμού προϊσταμένου	Αρ. στελεχών ΠΕ, ΤΕ	Αρ. στελεχών ΔΕ, ΥΕ
2. Οικονομική Υπηρεσία				
Ονομασία υπηρεσίας/ων	Ονοματεπώνυμο προϊσταμένου	Αρ. απόφασης ορισμού προϊσταμένου	Αρ. στελεχών ΠΕ, ΤΕ	Αρ. στελεχών ΔΕ, ΥΕ

3. Υπηρεσία που υλοποιεί το έργο (αν είναι διαφορετική από τις προηγούμενες), π.χ. Δ/ση προμηθειών, Δ/ση πληροφορικής κλπ				
Ονομασία υπηρεσίας/ων	Ονοματεπώνυμο προϊσταμένου	Αρ. απόφασης ορισμού προϊσταμένου	Αρ. στελεχών ΠΕ, ΤΕ	Αρ. στελεχών ΔΕ, ΥΕ
4. Νομική Υπηρεσία (αν υπάρχει - προαιρετική)				
Ονομασία υπηρεσίας/ων	Ονοματεπώνυμο προϊσταμένου		Αρ. στελεχών ΠΕ, ΤΕ	Αρ. στελεχών ΔΕ, ΥΕ
5. Άλλη εμπλεκόμενη Υπηρεσία (αν υπάρχει - προαιρετική)				
Ονομασία υπηρεσίας/ων	Ονοματεπώνυμο προϊσταμένου		Αρ. στελεχών ΠΕ, ΤΕ	Αρ. στελεχών ΔΕ, ΥΕ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 2

Αποφαινόμενα όργανα για τεχνικά έργα και μελέτες		
Ονομασία οργάνου που αποφαινεται ή γνωμοδοτεί	Αρχή/υπηρεσία/όργανο	Νομοθεσία ορισμού
Προϊσταμένη Αρχή / Εποπτεύουσα Αρχή		
Διευθύνουσα Υπηρεσία / Επιβλέπουσα υπηρεσία		
Τεχνικό Συμβούλιο		
Αρμόδιο όργανο για εξέταση Αιτήσεων Θεραπείας		

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 3

Αποφαινόμενα όργανα για αναθέσεις προμηθειών και υπηρεσιών		
Ονομασία οργάνου που αποφασίζει	Αρχή/υπηρεσία/όργανο	Νομοθεσία ορισμού
Για την έγκριση της διενέργειας της προμήθειας/υπηρεσίας		
Για την έγκριση των τεχνικών προδιαγραφών και όρων της προκήρυξης.		
Για την συγκρότηση των επιτροπών		
Για την υπογραφή της σύμβασης		

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 4

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΡΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ	
Κωδικός διαδικασίας	Όνομα διαδικασίας
π.χ. Δ.02.01	π.χ. Προετοιμασία/Διενέργεια διαγωνισμού - Αξιολόγηση προσφορών

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 5

1. ΥΠΑΡΞΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ISO 9001 ή ΕΛΟΤ 1429 ΣΕ ΙΣΧΥ		
Αριθμός πιστοποιητικού και επισύναψη σε PDF του πιστοποιητικού και της πλέον πρόσφατης επιθεώρησης	Οργανισμός που το εξέδωσε και αριθμός/φορέας διαπίστευσής του (επισυνάπτεται σε PDF η διαπίστευση του πιστοποιητικού οργανισμού)	Πεδίο πιστοποίησης

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 6

Στοιχεία Έργου

Τίτλος έργου							
Τίτλος Υποέργου 1							
Τίτλος Υποέργου 2							
.....							
Οργανωτικό σχήμα ομάδας έργου							
A/A	Στέλεχος ¹	Ειδικότητα	Υπηρεσιακή μονάδα	Σχέση εργασίας (περιλαμβάνει και στελέχη με συμβάσεις μίσθωσης έργου)	Ρόλος / Αρμοδιότητα	Υποέργο/α στο/α οποίο/α συμμετέχει	Προβλεπόμενη απασχόληση σε ανθρωπομήνες για τη συνολική διάρκεια της πράξης ²
1							
2							
3							
4							

Συνολικοί ανθρωπομήνες απασχόλησης της Ομάδας Έργου

0

¹ Για τον υπεύθυνο πράξης και τους επιβλέποντες απαιτείται ονοματεπώνυμο. Για όλους τους άλλους αρκεί η καταγραφή "στέλεχος 1", "στέλεχος 2", κλπ.

² Για κάθε στέλεχος υπολογίζεται ως πρόβλεψη ο προγραμματισμένος χρόνος απασχόλησης στην υλοποίηση της πράξης σε πλήρεις ή ισοδύναμους μήνες.

Λοιπά έργα που επιβλέπονται (προβλέπεται να επιβλεφθούν) από τον κύριο επιβλέποντα στη διάρκεια εκτέλεσης του έργου

1	Τίτλος τεχνικού έργου 2:			Προϋπολογισμός σε € (χωρίς ΦΠΑ)	
	Ποσοστό χρόνου ταυτόχρονης απασχόλησης:			MIS Πράξης (αν υφίσταται)	
2	Τίτλος τεχνικού έργου 3:			Προϋπολογισμός σε € (χωρίς ΦΠΑ)	
	Ποσοστό χρόνου ταυτόχρονης απασχόλησης:			MIS Πράξης (αν υφίσταται)	
3	Τίτλος τεχνικού έργου 4:			Προϋπολογισμός σε € (χωρίς ΦΠΑ)	
	Ποσοστό χρόνου ταυτόχρονης απασχόλησης:			MIS Πράξης (αν υφίσταται)	
Γίνεται αποδεκτή η οργάνωση της επίβλεψης;					**

**** Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα αν :**

το ποσοστό του χρόνου ταυτόχρονης απασχόλησης για λοιπά έργα αθροιζόμενο με το αντίστοιχο για το εν λόγω τεχνικό υποέργο δεν υπερβαίνει το

1 1,0

2 Ο κύριος επιβλέπων δεν επιβλέπει ταυτόχρονα πάνω από 2 υποέργα άνω των κοινοτικών ορίων ή 3 συνολικά

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 7 - ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΡΓΩΝ ³

Τίτλος Έργου	
Κωδικός ΟΠΣ	
Προγραμματική Περίοδος	
Εγκεκριμένος Π/Υ Έργου	
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ή άλλο Χρηματοδοτικό Μέσο	
Κωδ. εναρίθμου ΣΑ στο ΠΔΕ	
Υλοποίηση με Προγραμματική Σύμβαση για λογαριασμό άλλου (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	
Κύριος έργου (στην περίπτωση υλοποίησης για λογαριασμό άλλου φορέα)	
Διάρκεια (σε μήνες)	

³ Συμπληρώνεται ο κάτωθι πίνακας για κάθε Έργο που κρίνεται συναφές με το αντικείμενο του προτεινόμενου έργου ή / και αποδεικνύει εμπειρία στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων ή / και έργων σχετικού Π/Υ

Υπεύθυνος Έργου	
Σύντομη Περιγραφή Περιεχομένου	
Ποσοστό δημοσιονομικών διορθώσεων σε σχέση με τον τελικό προϋπολογισμό της πράξης	
Η πράξη απεντάχθηκε με ευθύνη του δικαιούχου (επειδή δεν ολοκληρώθηκε/κινδύνευε να μην ολοκληρωθεί έγκαιρα μέχρι την ολοκλήρωση του προγράμματος) (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	

¹ Για κάθε πρόσθετο συναφές έργο, που έχει υλοποιηθεί/υλοποιείται από το φορέα, συμπληρώνεται νέος πίνακας.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 8 - ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ

Έτος	Δημόσια Δαπάνη από το Πρόγραμμα	Ίδια συμμετοχή		Τεκμηρίωση κάλυψης Ίδιας Συμμετοχής
		Δημόσια Δαπάνη που καλύπτεται από το Δικαιούχο	ΠΔΕ	
XX				
XX + 1				
XX + 2				

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 9 - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ

Έτος	XX-2	XX-1	XX
Ετήσιος Π/Υ Δικαιούχου (σε €) για επενδύσεις, όπως εκτελέστηκε ή εκτελείται			
Πηγές Χρηματοδότησης (για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και οργανισμούς που διέπονται από το Ιδιωτικό Δίκαιο)			
Έτος (XX -1)	Πηγή Χρηματοδότησης		Ποσοστό
1	Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλοι Διεθνείς Οργανισμοί		
2	Κρατικοί Πόροι		
3	Ιδιωτικός Τομέας		
4	Συνεισφορές Μελών		
5	Άλλο: (προσδιορίστε).....		
	Σύνολο		100%

¹ Δεν αφορά φορείς της κεντ. διοίκησης.

ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΡΑΞΗΣ

Τίτλος Πράξης										
Προβλεπόμενη ημερομηνία Απόφασης Ένταξης της Πράξης:										
Τίτλος Υποέργου	Προβλεπόμενη ημ/νία υποβολής αιτήματος για Προέγκριση Δημοπράτησης	Προβλεπόμενη ημ/νία προέγκρισης δημοπράτησης	Προβλεπόμενη ημ/νία δημοσίευσης σε εφημερίδες	Προβλεπόμενη ημ/νία διενέργειας διαγωνισμού	Προβλεπόμενη ημ/νία υποβολής αιτήματος για Προέγκριση σύμβασης	Προβλεπόμενη ημ/νία προέγκρισης σύμβασης	Προβλεπόμενη ημ/νία υπογραφής σύμβασης	Προβλεπόμενη ημ/νία έκδοσης Βεβαίωσης Περαιώσης του έργου ή πρωτοκόλλου παραλαβής για προμήθειες	Προβλεπόμενη ημ/νία Προσωρινής Παραλαβής (για υποδομές)	Προβλεπόμενη ημ/νία Οριστικής Παραλαβής (για υποδομές)
Υποέργο 1:										
Υποέργο 2:										
Υποέργο 3:.....										
Υποέργο 4:.....										
Προβλεπόμενη ημερομηνία Έναρξης της Πράξης:										
Προβλεπόμενη ημερομηνία Λήξης της Πράξης:										

Ως **ημερομηνία έναρξης της Πράξης** λαμβάνεται η **ημερομηνία έναρξης** του φυσικού αντικειμένου του 1ου χρονικά υποέργου και ως **ημερομηνία λήξης της Πράξης** λαμβάνεται η **ημερομηνία ολοκλήρωσης** του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του τελευταίου χρονικά υποέργου

ΛΟΙΠΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΥ	
ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
ΣΥΝΤΟΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ (1)	
ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ (2)	
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ (3)	
ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ	
ΦΠΑ (ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΣ = 1, ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΣ =2) (4)	
ΤΟΜΕΑΣ	Περίοδος Αναφοράς (έτη)
.....	
.....	

Σημειώσεις

- (1) Παρουσίαση των βασικών τεχνικών χαρακτηριστικών του έργου για το οποίο πραγματοποιείται η ανάλυση, ώστε να αποσαφηνίζεται το φυσικό του αντικείμενο.
- (2) Το έτος βάσης της ανάλυσης συμπίπτει με το έτος έναρξης κατασκευής του έργου.
- (3) Συμπληρώνεται η περίοδος αναφοράς της χ/ο ανάλυσης.
- (4) Αν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμος (δηλ. μη ανακτήσιμος) συμπληρώνεται η ένδειξη 1

ΛΙΣΤΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

CHECK LIST – ΥΠΑΡΞΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
I. Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ, ΔΗΛΑΔΗ ΑΣΚΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ, ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΣ ΑΓΑΘΑ Η΄/ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΕ ΜΙΑ ΑΓΟΡΑ;		ΕΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑΦΑΤΙΚΗ, ΜΕΤΑΒΕΙΤΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ II. ΕΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΗ, ΚΑΛΕΙΣΤΕ ΝΑ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΕΤΕ:
▪ Η δραστηριότητα του δικαιούχου συνδέεται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας, δηλ.; ▪ στρατός ▪ αστυνομία ▪ ασφάλεια και έλεγχος αεροπλοΐας ▪ ασφάλεια και έλεγχος θαλάσσιας κυκλοφορίας ▪ επιτήρηση προς αποφυγή ρύπανσης ▪ οργάνωση και μέτρα επιβολής των ποινών φυλάκισης ▪ άλλο (παρακαλώ περιγράψτε αναλυτικά)		
Η δραστηριότητα του δικαιούχου είναι στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης; Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια • εάν η κοινωνική ασφάλιση είναι υποχρεωτική • εάν το σύστημα εκπληρώνει αποστολή αποκλειστικά κοινωνικό χαρακτήρα • εάν το σύστημα είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα • εάν το σύστημα βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης ή στην αρχή της κεφαλαιοποίησης (εάν οι παροχές είναι		

ανεξάρτητες ή εξαρτώνται από τις εισφορές του ασφαλισμένου) • εάν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης εποπτεύεται από το κράτος		
Η δραστηριότητα του δικαιούχου είναι στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής ή νοσοκομειακής περίθαλψης? Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια: ▪ εάν ο δικαιούχος αποτελεί μέρος του εθνικού συστήματος υγείας ▪ εάν βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης σε αντίθεση με την αρχή ανάληψης επιχειρηματικού κινδύνου ▪ εάν ο δικαιούχος χρηματοδοτείται κυρίως από το κράτος ή από ιδιωτικούς πόρους (πχ. ασθενείς) ▪ εάν οι υπηρεσίες παρέχονται χωρίς επιβάρυνση με βάση την καθολική κάλυψη ή ▪ εάν ο δικαιούχος διαθέτει την δυνατότητα να αρνηθεί την παροχή τους		
Η δραστηριότητα του δικαιούχου είναι στον τομέα της εκπαίδευσης; Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια : ▪ εάν ο δικαιούχος επιδιώκει την εκπλήρωση δημόσιας αποστολής/παροχή δημόσιας εκπαίδευσης ▪ εάν ο δικαιούχος οργανώνεται στο πλαίσιο του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος ▪ εάν οι υπηρεσίες παρέχονται με βάση την καθολική κάλυψη ή ο εάν ο δικαιούχος διαθέτει την δυνατότητα να αρνηθεί την παροχή τους ▪ εάν ο δικαιούχος χρηματοδοτείται κυρίως από το κράτος ή από μαθητές & τους γονείς τους ▪ εάν ο δικαιούχος εποπτεύεται από το κράτος		

II. ΕΑΝ Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΑΣΚΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ, ΕΛΕΓΕΤΕ ΑΝ ΠΛΗΡΟΥΝΤΑΙ ΣΩΡΕΥΤΙΚΑ ΟΙ ΚΑΤΩΘΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ. ΕΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΕΝΤΕ ΤΜΗΜΑΤΑ, ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΤΕ:

1. ΥΦΙΣΤΑΤΑΙ ΑΜΕΣΗ Η' ΕΜΜΕΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ;		
Πρόκειται για επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, άμεση επένδυση στο κεφάλαιο επιχείρησης ή όφελος σε είδος που χορηγείται από το Δημόσιο ;		
Το μέτρο αφορά παραίτηση από είσπραξη κρατικών πόρων οποιουδήποτε είδους ?		
Σε περίπτωση που εμπλέκεται κάποιος ενδιαμέσος/ ιδιωτικός φορέας, η απόφαση για την μεταφορά κρατικών πόρων μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος ;		
Υφίσταται επιρροή από την μεριά του κράτους στη μεταφορά κρατικών πόρων ;		
Συμμετέχει το κράτος στην ανακατανομή πόρων μεταξύ ιδιωτικών φορέων ;		
2. ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΣΥΝΙΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ ; (δηλ. κάποιο οικονομικό όφελος που η επιχείρηση δεν θα αποκτούσε υπό συνήθεις συνθήκες της αγοράς)		
Τηρείται η αρχή του ιδιώτη επενδυτή/πωλητή;		
Το μέτρο αποτελεί αντιστάθμισμα για την παροχή ΥΓΟΣ ;		

3. ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟ ; <i>(Ειδικά εάν αφορά φορολογικά μέτρα ή απαλλαγή από εισφορές κοινωνικής ασφάλισης)</i>		
Το μέτρο αφορά συγκεκριμένες επιχειρήσεις μόνο ; Ποιοι είναι οι γενικά εφαρμοστέοι κανόνες (γενικό σύστημα αναφοράς);		
Το μέτρο συνιστά εξαίρεση (απαλλαγή) ή παρέκκλιση από τους γενικά εφαρμοστέους κανόνες ;		
Το μέτρο αφορά επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένο γεωγραφική περιοχή της Ελληνική επικράτειας;		
4. ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΕΙΝΑΙ ΙΚΑΝΟ ΝΑ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕΤΑΞΥ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ;		
Το μέτρο ενισχύει την θέση της δικαιούχου εταιρείας σε σύγκριση με άλλες εταιρείες που ανταγωνίζονται στην ενδοεθνικακή αγορά ;		
Οι δραστηριότητες του δικαιούχου είναι καθαρά τοπικού χαρακτήρα;		
5. ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΝΟΘΕΥΕΙ Ή ΑΠΕΙΛΕΙ ΝΑ ΝΟΘΕΥΣΕΙ ΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ ?		
Δραστηριοποιείται ο δικαιούχος σε μια αγορά ανοικτή στον ανταγωνισμό ?		
Εάν η αγορά δεν είναι ανοικτή στον ανταγωνισμό, ασκεί ο δικαιούχος άλλες οικονομικές δραστηριότητες σε τομέα που είναι ανοιχτός στον ανταγωνισμό ή/και σε άλλο κράτος μέλος;		
Εάν ο δικαιούχος δραστηριοποιείται σε αγορές ανοικτές στον ανταγωνισμό ή/και σε άλλο κράτος μέλος, τηρεί ξεχωριστούς λογαριασμούς για κάθε δραστηριότητα ;		

ΛΙΣΤΑ 2 ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΑΚ ΓΕΝΙΚΩΝ ΟΡΩΝ

Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία - Κανονισμός 651/2014 όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς 2017/1084, 2020/972, 2021/452 και 2021/1237) (ΓΑΚ)

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΝΙΚΩΝ (ΑΡΘΡΑ 1-12) ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ (ΑΡΘΡΟ 36α - ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΠΑΝΑΦΟΡΤΙΣΗΣ Η ΑΝΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΟΔΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΜΗΔΕΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ) ΟΡΩΝ ΓΑΚ

Πρώτα θα πρέπει να ελέγχονται οι γενικοί όροι εφαρμογής του ΓΑΚ (άρθρα 1-12) ΚΑΙ στη συνέχεια οι ειδικότεροι όροι που αφορούν το άρθρο 36α αυτού **Για τους ορισμούς των εννοιών:** άρθρο 2: σημεία 1-39 (γενικοί ορισμοί) και σημεία 101-131 (αφορούν στο ενισχύσεις στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος)

Α. Γενικοί όροι εφαρμογής

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ	ΈΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΟΚ;)
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων δραστηριοτήτων (παράγραφος 2) Δεν εφαρμόζεται: - σε καθεστώτα ενισχύσεων για δημοσίως προσβάσιμες υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού για οδικά οχήματα μηδενικών και χαμηλών εκπομπών με μέσο ετήσιο προϋπολογισμό κρατικών ενισχύσεων που υπερβαίνει τα 150 εκατ. ευρώ, μετά την παρέλευση εξαμήνου από την έναρξη ισχύος τους (ο κανονισμός μπορεί να συνεχίσει να εφαρμόζεται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε οποιοδήποτε από αυτά τα καθεστώτα ενισχύσεων, αφού εξεταστεί το σχετικό σχέδιο αξιολόγησης, το οποίο κοινοποιείται από το κράτος μέλος στην Επιτροπή, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του καθεστώτος)· - σε οποιοδήποτε μεταβολές των καθεστώτων που αναφέρονται ανωτέρω, πλην των τροποποιήσεων που δεν είναι ικανές να επηρεάσουν τη συμβατότητα του καθεστώτος ενισχύσεων βάσει του εν λόγω κανονισμού ή δεν είναι ικανές να επηρεάσουν σημαντικά το περιεχόμενο του εγκεκριμένου σχεδίου αξιολόγησης· - στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη	

μέλη, και συγκεκριμένα στις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα · στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων τομέων (παράγραφος 3) - Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια* (όπως στον κανονισμό 1379/2013) - Πρωτογενής γεωργική παραγωγή * - Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων* αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις· ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς· - Ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων (απόφαση 2010/787 του Συμβουλίου)· <i>* Αν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται επίσης σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, ο κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς αυτούς, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις.</i>	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά ο κανόνας Deggendorf (παράγραφος 4) Δεν εφαρμόζεται στα καθεστάτα ενισχύσεων που δεν αποκλείουν ρητά την καταβολή μεμονωμένων/ad hoc ενισχύσεων υπέρ επιχείρησης κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση χορηγούμενη από το ίδιο κ-μ κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των προβληματικών επιχειρήσεων (παράγραφος 4) Δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για προβληματικές επιχειρήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι οι προβληματικές επιχειρήσεις δεν τυγχάνουν ευνοϊκότερης μεταχείρισης απ’ ό,τι άλλες επιχειρήσεις. Κατά παρέκκλιση, εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές την 31η Δεκεμβρίου 2019, αλλά κατέστησαν προβληματικές κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2020 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021.	

Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των μέτρων ενισχύσεων που παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης (παράγραφος 5) <u>Δεν</u> εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και συνεπάγονται ιδίως: α) την υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να έχει, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση· β) την υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες· γ) τον περιορισμό της δυνατότητας των δικαιούχων να κάνουν χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε άλλα κράτη μέλη.	
Άρθρο 4 — Όρια κοινοποίησης μεμονωμένων ενισχύσεων <u>Δεν</u> εφαρμόζεται: α) για επενδυτικές ενισχύσεις για δημοσίως προσβάσιμες υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού για οχήματα μηδενικών ή χαμηλών εκπομπών που υπερβαίνουν: 15 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο β) στις ενισχύσεις υπό μορφή καθεστώτων, των οποίων ο μέσος ετήσιος προϋπολογισμός υπερβαίνει: 150 εκατ. EUR· Τα όρια δεν επιτρέπεται να καταστρατηγούνται με τον τεχνητό διαχωρισμό των καθεστώτων ενισχύσεων ή των έργων ενίσχυσης.	
Άρθρο 5 — Διαφάνεια των ενισχύσεων Εφαρμόζεται στις διαφανείς ενισχύσεις. Ως τέτοιες λογίζονται: • οι επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις επιτοκίου • τα δάνεια (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί βάσει του επιτοκίου αναφοράς που ίσχυε στην αγορά τη στιγμή της χορήγησης) • οι εγγυήσεις (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί με βάση τις προμήθειες ασφαλούς λιμένα που καθορίζονται σε ανακοίνωση της Επιτροπής ή όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει γίνει δεκτό πριν από την εφαρμογή του μέτρου, με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις εγγυήσεις, και εφόσον η εγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού αναφέρει ρητά το είδος της εγγύησης και το είδος των υποκειμένων πράξεων στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΓΚΑΚ) • τα φορολογικά πλεονεκτήματα (όταν προβλέπεται ανώτατο όριο με το οποίο διασφαλίζεται ότι δεν γίνεται υπέρβαση του ορίου)	

• οι επιστρεπτέες προκαταβολές (εφόσον το συνολικό ονομαστικό ποσό της επιστρεπτέας προκαταβολής δεν υπερβαίνει τα ισχύοντα όρια βάσει του κανονισμού ή εφόσον, πριν από την εφαρμογή του μέτρου, η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της επιστρεπτέας προκαταβολής έγινε δεκτή μετά την κοινοποίησή της στην Επιτροπή). • ενισχύσεις υπό μορφή πώλησης ή μίσθωσης ενσώματων στοιχείων του ενεργητικού κάτω της τιμής της αγοράς εάν η αξία καθορίζεται είτε με αξιολόγηση ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα πριν από τη συναλλαγή είτε με παραπομπή σε δημοσιοποιημένο, τακτικά επικαιροποιημένο και γενικά αποδεκτό δείκτη αναφοράς.	
Άρθρο 6 — Χαρακτήρας κινήτρου	
Οι ενισχύσεις μπορούν να τύχουν απαλλαγής μόνον εάν έχουν χαρακτήρα κινήτρου: • Ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση ενίσχυσης στο κράτος μέλος, πριν από την έναρξη των εργασιών για το έργο ή τη δραστηριότητα, που περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης· β) περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης· γ) τον τόπο εκτέλεσης του έργου· δ) κατάλογο των δαπανών του έργου· ε) είδος ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, επιστρεπτέα προκαταβολή, εισφορά κεφαλαίου ή άλλο) και ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το έργο • Ad hoc ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις: πέραν των ανωτέρω, το κράτος μέλος έχει ελέγξει, πριν χορηγήσει την ενίσχυση, ότι ο δικαιούχος προσκόμισε έγγραφα που αποδεικνύουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: - ουσιώδη αύξηση του αντικειμένου του έργου/της δραστηριότητας ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης· ή - ουσιώδη αύξηση του συνολικού ποσού που δαπανά ο δικαιούχος για το έργο/τη δραστηριότητα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης· ή - ουσιώδη αύξηση της ταχύτητας ολοκλήρωσης του συγκεκριμένου έργου/δραστηριότητας.	
Άρθρο 7 — Ένταση ενίσχυσης και επιλέξιμες δαπάνες	
Για τον υπολογισμό της έντασης της ενίσχυσης και των επιλέξιμων δαπανών: • Αριθμητικά στοιχεία πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων· • Εφόσον η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη εκτός από επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης· • Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις και οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε περισσότερες	

δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης· Επιλέξιμες δαπάνες και τεκμηρίωση: • Οι επιλέξιμες δαπάνες τεκμηριώνονται με σαφή, συγκεκριμένα και επικαιροποιημένα έγγραφα. • Το ποσό των επιλέξιμων δαπανών μπορεί να υπολογίζεται σύμφωνα με τις απλουστευμένες επιλογές κόστους που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, κατά περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η πράξη χρηματοδοτείται τουλάχιστον εν μέρει μέσω ταμείου της Ένωσης που επιτρέπει τη χρήση αυτών των απλουστευμένων επιλογών κόστους και ότι η κατηγορία δαπανών είναι επιλέξιμη σύμφωνα με τη σχετική διάταξη εξαίρεσης.	
Άρθρο 8 — Σώρευση	
• Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης (παράγραφος 1)· • Εάν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας (παράγραφος 2)· • Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορίσιμες δαπάνες (παράγραφος 3 στοιχείο α)· • Δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή (παράγραφος 3 στοιχείο β)· • Οι ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες, μέχρι το υψηλότερο σχετικό όριο συνολικής χρηματοδότησης που καθορίζεται με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης από τον παρόντα ή άλλο κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή. (παράγραφος 4) • Οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του ΓΚΑΚ δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III	

του ΓΚΑΚ (παράγραφος 5).	
Άρθρο 9 — Δημοσίευση και πληροφορίες	
- Δημοσιεύονται σε εμπεριστατωμένο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, τα εξής (παράγραφος 1): α) οι συνοπτικές πληροφορίες (βλ. άρθρο 11) με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο Παράρτημα II του ΓΚΑΚ ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές· β) το πλήρες κείμενο κάθε μέτρου ενίσχυσης (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο· γ) οι πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα III του ΓΚΑΚ για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 500 000 ευρώ ή, για δικαιούχους που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, εκτός εκείνων επί των οποίων εφαρμόζεται το τμήμα 2α του ΓΚΑΚ, κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης για την εν λόγω παραγωγή που υπερβαίνει τα 60 000EUR και για δικαιούχους που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, εκτός εκείνων επί των οποίων εφαρμόζεται το τμήμα 2α του ΓΚΑΚ, κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 30 000EUR. - Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) οργανώνονται και είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο (βλ. παράρτημα III) και επιτρέπουν λειτουργίες αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δημοσιεύονται εντός 6 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης	
Άρθρο 11-Υποβολή εκθέσεων	
Αποστολή περιληπτικής πληροφόρησης στην Επιτροπή σύμφωνα με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα II, καθώς και σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεών του, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου.	

Παρακολούθηση: άρθρο 12 - Υποχρέωση τήρησης λεπτομερών φακέλων με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του άρθρου 36α πληρούν όλες τις προϋποθέσεις (γενικοί & ειδικοί όροι) που προβλέπονται στον ΓΑΚ, για 10 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκαν είτε η ad hoc ενίσχυση είτε η τελευταία ενίσχυση δυνάμει του καθεστώτος

Ανάκληση του ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορία: άρθρο 10

ΛΙΣΤΑ 3 ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΑΚ ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ και ΑΡΘΡΟ 53

ΓΑΚ

Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία - Κανονισμός 651/2014 όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς 2017/1084, 2020/972, 2021/452 και 2021/1237) (ΓΑΚ)

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΝΙΚΩΝ (ΑΡΘΡΑ 1-12) ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ (ΑΡΘΡΟ 53 - ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ) ΟΡΩΝ ΓΑΚ

Πρώτα θα πρέπει να ελέγχονται οι γενικοί όροι εφαρμογής του ΓΑΚ (άρθρα 1-12) ΚΑΙ στη συνέχεια οι ειδικότεροι όροι που αφορούν το άρθρο 53 αυτού

Για τους ορισμούς των εννοιών: άρθρο 2: σημεία 1-39 (γενικοί ορισμοί) και σημεία 140-142 (αφορούν στις ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς)

ΓΑΚ

Α. Γενικοί όροι εφαρμογής

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ	ΈΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΟΚ;)
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων δραστηριοτήτων (παράγραφος 2) Δεν εφαρμόζεται: - στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, και συγκεκριμένα στις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα · - στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων τομέων (παράγραφος 3) - Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια* (όπως στον κανονισμό 1379/2013) - Πρωτογενής γεωργική παραγωγή * - Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων* αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις· ή όταν η ενίσχυση	

συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς· Ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων (απόφαση 2010/787 του Συμβουλίου)· <i>* Αν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται επίσης σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, ο κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς αυτούς, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις.</i>	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά ο κανόνας Deggendorf (παράγραφος 4) <u>Δεν</u> εφαρμόζεται στα καθεστώτα ενισχύσεων που δεν αποκλείουν ρητά την καταβολή μεμονωμένων/ad hoc ενισχύσεων υπέρ επιχείρησης κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση χορηγούμενη από το ίδιο κ-μ κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των προβληματικών επιχειρήσεων (παράγραφος 4) <u>Δεν</u> εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για προβληματικές επιχειρήσεις. Κατά παρέκκλιση, εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές την 31η Δεκεμβρίου 2019, αλλά κατέστησαν προβληματικές κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2020 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των μέτρων ενισχύσεων που παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης (παράγραφος 5) <u>Δεν</u> εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και συνεπάγονται ιδίως: α) την υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να έχει, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση· β) την υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες· γ) τον περιορισμό της δυνατότητας των δικαιούχων να κάνουν χρήση των αποτελεσμάτων της	

έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε άλλα κράτη μέλη.	
Άρθρο 4 — Όρια κοινοποίησης μεμονωμένων ενισχύσεων <u>Δεν</u> εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που υπερβαίνουν: -για τις επενδυτικές ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς: 150 εκατ. ευρώ ανά έργο· - για τις ενισχύσεις λειτουργίας για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς: 75 εκατ. ευρώ ανά επιχείρηση ετησίως· Τα όρια δεν επιτρέπεται να καταστρατηγούνται με τον τεχνητό διαχωρισμό των καθεστώτων ενισχύσεων ή των έργων ενίσχυσης.	
Άρθρο 5 — Διαφάνεια των ενισχύσεων Εφαρμόζεται στις διαφανείς ενισχύσεις. Ως τέτοιες λογίζονται: • οι επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις επιτοκίου • τα δάνεια (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί βάσει του επιτοκίου αναφοράς που ίσχυε στην αγορά τη στιγμή της χορήγησης) • οι εγγυήσεις (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί με βάση τις προμήθειες ασφαλούς λιμένα που καθορίζονται σε ανακοίνωση της Επιτροπής ή όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει γίνει δεκτό πριν από την εφαρμογή του μέτρου, με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις εγγυήσεις, και εφόσον η εγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού αναφέρει ρητά το είδος της εγγύησης και το είδος των υποκειμένων πράξεων στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΓΑΚ) • τα φορολογικά πλεονεκτήματα (όταν προβλέπεται ανώτατο όριο με το οποίο διασφαλίζεται ότι δεν γίνεται υπέρβαση του ορίου)	

• οι επιστρεπτέες προκαταβολές (εφόσον το συνολικό ονομαστικό ποσό της επιστρεπτέας προκαταβολής δεν υπερβαίνει τα ισχύοντα όρια βάσει του κανονισμού ή εφόσον, πριν από την εφαρμογή του μέτρου, η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της επιστρεπτέας προκαταβολής έγινε δεκτή μετά την κοινοποίησή της στην Επιτροπή). • ενισχύσεις υπό μορφή πώλησης ή μίσθωσης ενσώματων στοιχείων του ενεργητικού κάτω της τιμής της αγοράς εάν η αξία καθορίζεται είτε με αξιολόγηση ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα πριν από τη συναλλαγή είτε με παραπομπή σε δημοσιοποιημένο, τακτικά επικαιροποιημένο και γενικά αποδεκτό δείκτη αναφοράς.	
Άρθρο 6 — Χαρακτήρας κινήτρου	
-Οι ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς θεωρείται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου και οι δυνητικοί δικαιούχοι δεν υποχρεούνται να προσκομίσουν τα δικαιολογητικά του άρθρου 6 του ΓΑΚ, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 53.	
Άρθρο 7 — Ένταση ενίσχυσης και επιλέξιμες δαπάνες	
Για τον υπολογισμό της έντασης της ενίσχυσης και των επιλέξιμων δαπανών: • Αριθμητικά στοιχεία πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων· • Εφόσον η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη εκτός από επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης· • Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις και οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης· Επιλέξιμες δαπάνες και τεκμηρίωση: • Οι επιλέξιμες δαπάνες τεκμηριώνονται με σαφή, συγκεκριμένα και επικαιροποιημένα έγγραφα. • Το ποσό των επιλέξιμων δαπανών μπορεί να υπολογίζεται σύμφωνα με τις απλουστευμένες επιλογές κόστους που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, κατά περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η πράξη χρηματοδοτείται τουλάχιστον εν μέρει μέσω ταμείου της Ένωσης που επιτρέπει τη χρήση αυτών των απλουστευμένων επιλογών κόστους και ότι η κατηγορία δαπανών είναι επιλέξιμη σύμφωνα με τη σχετική διάταξη εξαίρεσης.	

Άρθρο 8 — Σώρευση	
• Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης (παράγραφος 1)· • Εάν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας (παράγραφος 2)· • Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορισμένες δαπάνες (παράγραφος 3 στοιχείο α)· • Δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή (παράγραφος 3 στοιχείο β)· • Οι ενισχύσεις χωρίς προσδιορισμένες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις χωρίς προσδιορισμένες επιλέξιμες δαπάνες, μέχρι το υψηλότερο σχετικό όριο συνολικής χρηματοδότησης που καθορίζεται με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης από τον παρόντα ή άλλο κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή. (παράγραφος 4) • Οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του ΓΑΚ δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του ΓΑΚ (παράγραφος 5).	
Άρθρο 9 — Δημοσίευση και πληροφορίες	
• Δημοσιεύονται σε εμπεριστατωμένο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, τα εξής (παράγραφος 1): α) οι συνοπτικές πληροφορίες (βλ. άρθρο 11) με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο Παράρτημα ΙΙ του ΓΑΚ ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές· β) το πλήρες κείμενο κάθε μέτρου ενίσχυσης (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο· γ) οι πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του ΓΑΚ για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 500 000 ευρώ ή, για δικαιούχους που	

δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, εκτός εκείνων επί των οποίων εφαρμόζεται το τμήμα 2α του ΓΑΚ, κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης για την εν λόγω παραγωγή που υπερβαίνει τα 60 000EUR και για δικαιούχους που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, εκτός εκείνων επί των οποίων εφαρμόζεται το τμήμα 2α του ΓΑΚ, κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 30 000EUR. • Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) οργανώνονται και είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο (βλ. παράρτημα ΙΙΙ) και επιτρέπουν λειτουργίες αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δημοσιεύονται εντός 6 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης	
Άρθρο 11-Υποβολή εκθέσεων	
Αποστολή περιληπτικής πληροφόρησης στην Επιτροπή σύμφωνα με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα ΙΙ, καθώς και σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεών του, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου.	

Παρακολούθηση: άρθρο 12 - Υποχρέωση τήρησης λεπτομερών φακέλων με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του άρθρου 55 πληρούν όλες τις προϋποθέσεις (γενικοί & ειδικοί όροι) που προβλέπονται στον ΓΑΚ, για 10 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκαν είτε η ad hoc ενίσχυση είτε η τελευταία ενίσχυση δυνάμει του καθεστώτος

Ανάκληση του ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορία: άρθρο 10

Β. Ειδικοί όροι εφαρμογής όσον αφορά τις ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς

ΑΡΘΡΟ 53 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	ΈΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΟΚ;)
Συμβιβάζονται και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εάν πληρούνται οι γενικοί όροι συμβατότητας και οι όροι του παρόντος άρθρου (παράγραφος 1)	
Σκοπός των ενισχύσεων και είδος των σχετικών δραστηριοτήτων	
• Οι ενισχύσεις χορηγούνται για τους ακόλουθους πολιτιστικούς σκοπούς και δραστηριότητες (παράγραφος 2): α) μουσεία, αρχεία, βιβλιοθήκες, καλλιτεχνικά και πολιτιστικά κέντρα ή χώροι, θέατρα, λυρικές σκηνές, αίθουσες συναυλιών, άλλοι οργανισμοί στον τομέα του ζωντανού θεάματος, ιδρύματα κινηματογραφικής κληρονομιάς και άλλες παρόμοιες καλλιτεχνικές και πολιτιστικές υποδομές, οργανώσεις και ιδρύματα• β) υλική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένων όλων των μορφών της πολιτιστικής κληρονομιάς, κινητής ή ακίνητης, των αρχαιολογικών χώρων, των μνημείων, των ιστορικών χώρων και κτιρίων• φυσική κληρονομιά που συνδέεται με την πολιτιστική κληρονομιά ή αναγνωρίζεται επισήμως ως πολιτιστική ή φυσική κληρονομιά από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές κράτους μέλους• γ) άυλη κληρονομιά οποιασδήποτε μορφής, συμπεριλαμβανομένων των εθίμων και της χειροτεχνίας της λαϊκής παράδοσης• δ) καλλιτεχνικές ή πολιτιστικές εκδηλώσεις και παραστάσεις, φεστιβάλ, εκθέσεις και άλλες παρόμοιες πολιτιστικές δραστηριότητες• ε) πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, καθώς και προώθηση της κατανόησης της σημασίας που έχει η προστασία και η προώθηση της πολυμορφίας της πολιτιστικής έκφρασης μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης και αυξημένης ευαισθητοποίησης του κοινού, μεταξύ άλλων με τη χρήση των νέων τεχνολογιών• στ) σύνταξη ή σύνθεση, επεξεργασία, παραγωγή, διανομή, ψηφιοποίηση και έκδοση μουσικών και λογοτεχνικών έργων, συμπεριλαμβανομένων των μεταφράσεων.	
Μορφή των ενισχύσεων	

• Οι ενισχύσεις μπορούν να λάβουν τη μορφή (παράγραφος 3): α) επενδυτικών ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων για την κατασκευή ή την αναβάθμιση της πολιτιστικής υποδομής• β) ενισχύσεων λειτουργίας.	
Επιλέξιμες δαπάνες	
• Για τις επενδυτικές ενισχύσεις, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στο επενδυτικό κόστος σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται (παράγραφος 4): α) οι δαπάνες για την κατασκευή, την αναβάθμιση, την απόκτηση, τη συντήρηση ή τη βελτίωση των υποδομών, εφόσον χρησιμοποιούνται κατά το 80% τουλάχιστον της δυναμικότητάς τους ετησίως, τόσο σε χρόνο όσο και σε χώρο, για πολιτιστικούς σκοπούς• β) οι δαπάνες απόκτησης, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής μίσθωσης, μεταβίβασης ιδιοκτησίας ή υλικής μετεγκατάστασης της πολιτιστικής κληρονομιάς• γ) οι δαπάνες για την προστασία, τη διατήρηση, την αποκατάσταση και την ανάπλαση της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένου του επιπλέον κόστους αποθήκευσης υπό κατάλληλες συνθήκες, ειδικών εργαλείων και υλικών, καθώς και οι δαπάνες για τεκμηρίωση, έρευνα, ψηφιοποίηση και δημοσίευση• δ) οι δαπάνες για τη βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης του κοινού στην πολιτιστική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για ψηφιοποίηση και άλλες νέες τεχνολογίες, οι δαπάνες για τη βελτίωση της προσπελασιμότητας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες (ιδίως, ράμπες και ανελκυστήρες για τα άτομα με αναπηρία, ενδείξεις σε γραφή Braille και διαδραστικές εκθέσεις σε μουσεία), και για την προαγωγή της πολιτιστικής πολυμορφίας όσον αφορά τις παραστάσεις, τα προγράμματα και τους επισκέπτες• ε) οι δαπάνες για πολιτιστικά έργα και δραστηριότητες, για προγράμματα συνεργασίας και ανταλλαγών, καθώς και υποτροφίες, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για διαδικασίες επιλογής, των δαπανών προώθησης και των δαπανών που προκύπτουν άμεσα από το έργο. • Για τις ενισχύσεις λειτουργίας, επιλέξιμες είναι οι ακόλουθες δαπάνες (παράγραφος 5): α) οι δαπάνες των πολιτιστικών ιδρυμάτων ή του χώρου πολιτιστικής κληρονομιάς που συνδέονται με διαρκείς ή περιοδικές δραστηριότητες, στις οποίες περιλαμβάνονται εκθέσεις, παραστάσεις και εκδηλώσεις, καθώς και συναφείς πολιτιστικές δραστηριότητες που εντάσσονται στη συνήθη	

πορεία των εργασιών• β) οι δαπάνες για πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, καθώς και για προώθηση της κατανόησης της σημασίας που έχει η προστασία και η προώθηση της πολυμορφίας της πολιτιστικής έκφρασης μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης και αυξημένης ευαισθητοποίησης του κοινού, μεταξύ άλλων με τη χρήση των νέων τεχνολογιών• γ) οι δαπάνες για τη βελτίωση της πρόσβασης του κοινού στα πολιτιστικά ιδρύματα ή τους χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς και στις δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους της ψηφιοποίησης και της χρήσης νέων τεχνολογιών, καθώς και οι δαπάνες για τη βελτίωση της προσπελασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία• δ) οι δαπάνες λειτουργίας που συνδέονται άμεσα με το πολιτιστικό έργο ή δραστηριότητα, όπως η απλή ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων και χώρων πολιτιστικών εκδηλώσεων, τα έξοδα ταξιδιού, υλικά και προμήθειες που σχετίζονται άμεσα με το πολιτιστικό έργο ή τη δραστηριότητα, αρχιτεκτονικές δομές για εκθέσεις και θεατρικές σκηνές, δανεισμός, μίσθωση και απόσβεση εργαλείων, λογισμικού και εξοπλισμού, οι δαπάνες για τα δικαιώματα πρόσβασης σε έργα καλυπτόμενα από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλα περιεχόμενα προστατευόμενα από δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, οι δαπάνες προώθησης και οι δαπάνες που προκύπτουν άμεσα από το έργο ή τη δραστηριότητα• αποσβέσεις και έξοδα χρηματοδότησης είναι επιλέξιμα μόνον εάν δεν έχουν καλυφθεί από επενδυτική ενίσχυση• ε) οι δαπάνες για το προσωπικό που απασχολείται στο πολιτιστικό ίδρυμα, τον χώρο πολιτιστικής κληρονομιάς ή το έργο• στ) οι δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους και παρόχους υπηρεσιών, οι οποίες προκύπτουν άμεσα από το έργο.	
Ανώτατα όρια ενισχύσεων	
• Για τις επενδυτικές ενισχύσεις, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης. Ο φορέας εκμετάλλευσης της υποδομής επιτρέπεται να διατηρεί ένα εύλογο κέρδος κατά τη διάρκεια της αντίστοιχης περιόδου (παράγραφος 6). • Για τις ενισχύσεις λειτουργίας, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το ποσό που είναι απαραίτητο για την κάλυψη των ζημιών εκμετάλλευσης και ένα εύλογο κέρδος κατά τη σχετική περίοδο. Αυτό εξασφαλίζεται εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης (παράγραφος 7). • Για τις ενισχύσεις που δεν υπερβαίνουν τα 2 εκατ. ευρώ, το μέγιστο ποσό της ενίσχυσης	

μπορεί να καθοριστεί, αντί με τη μέθοδο που αναφέρεται στις παραγράφους 6 και 7, στο 80% των επιλέξιμων δαπανών (παράγραφος 9).

- **Για τις δραστηριότητες της παραγράφου 2 στοιχείο στ),** το μέγιστο ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει είτε τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και των προεξοφλημένων εσόδων του έργου είτε το 70% των επιλέξιμων δαπανών. Τα έσοδα αφαιρούνται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων ή με μηχανισμό ανάκτησης. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για την έκδοση μουσικών και λογοτεχνικών έργων, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών των δημιουργών (έξοδα πνευματικών δικαιωμάτων), των αμοιβών των μεταφραστών, των λοιπών εκδοτικών δαπανών (αναθεώρηση, διόρθωση, επιμέλεια), των εξόδων σχεδιασμού και προεκτύπωσης και των εξόδων εκτύπωσης ή ηλεκτρονικής έκδοσης (παράγραφος 9).
- **Οι ενισχύσεις προς τον Τύπο και τα περιοδικά,** είτε εκδίδονται σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, δεν είναι επιλέξιμες δυνάμει του παρόντος άρθρου (παράγραφος 10).

ΛΙΣΤΑ 4 ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΑΚ ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ και ΑΡΘΡΟ 55

ΓΑΚ

Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία - Κανονισμός 651/2014 όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς 2017/1084, 2020/972, 2021/452 και 2021/1237) (ΓΑΚ)

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΝΙΚΩΝ (ΑΡΘΡΑ 1-12) ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ (ΑΡΘΡΟ 55 - ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ) ΟΡΩΝ ΓΑΚ

Πρώτα θα πρέπει να ελέγχονται οι γενικοί όροι εφαρμογής του ΓΑΚ (άρθρα 1-12) ΚΑΙ στη συνέχεια οι ειδικότεροι όροι που αφορούν το άρθρο 55 αυτού
Για τους ορισμούς των εννοιών: άρθρο 2: σημεία 1-39 (γενικοί ορισμοί) και σημείο 143 (αφορά στις ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές)

Α. Γενικοί όροι εφαρμογής.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ	ΈΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΟΚ;)
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων δραστηριοτήτων (παράγραφος 2)	
Δεν εφαρμόζεται: - στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, και συγκεκριμένα στις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα· - στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων τομέων (παράγραφος 3)	
- Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια* (όπως στον κανονισμό 1379/2013) - Πρωτογενής γεωργική παραγωγή * - Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων* αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις· ή όταν η ενίσχυση	

συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς· Ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων (απόφαση 2010/787 του Συμβουλίου)· <i>* Αν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται επίσης σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, ο κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς αυτούς, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις.</i>	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά ο κανόνας Deggendorf (παράγραφος 4) Δεν εφαρμόζεται στα καθεστώτα ενισχύσεων που δεν αποκλείουν ρητά την καταβολή μεμονωμένων/ad hoc ενισχύσεων υπέρ επιχείρησης κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση χορηγούμενη από το ίδιο κ-μ κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των προβληματικών επιχειρήσεων (παράγραφος 4) Δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για προβληματικές επιχειρήσεις. Κατά παρέκκλιση, εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές την 31η Δεκεμβρίου 2019, αλλά κατέστησαν προβληματικές κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2020 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των μέτρων ενισχύσεων που παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης (παράγραφος 5) Δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και συνεπάγονται ιδίως: α) την υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να έχει, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση· β) την υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες· γ) τον περιορισμό της δυνατότητας των δικαιούχων να κάνουν χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε άλλα κράτη μέλη.	
Άρθρο 4 — Όρια κοινοποίησης μεμονωμένων ενισχύσεων	

Δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που υπερβαίνουν: - για τις επενδυτικές ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές: 30 εκατ. ευρώ ή το συνολικό κόστος που υπερβαίνει τα 100 εκατ. ευρώ ανά έργο· - για τις ενισχύσεις λειτουργίας για αθλητικές υποδομές: 2 εκατ. ευρώ ανά υποδομή ετησίως· Τα όρια δεν επιτρέπεται να καταστρατηγούνται με τον τεχνητό διαχωρισμό των καθεστώτων ενισχύσεων ή των έργων ενίσχυσης.	
Άρθρο 5 — Διαφάνεια των ενισχύσεων	
Εφαρμόζεται στις διαφανείς ενισχύσεις. Ως τέτοιες λογίζονται: • οι επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις επιτοκίου • τα δάνεια (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί βάσει του επιτοκίου αναφοράς που ίσχυε στην αγορά τη στιγμή της χορήγησης) • οι εγγυήσεις (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί με βάση τις προμήθειες ασφαλούς λιμένα που καθορίζονται σε ανακοίνωση της Επιτροπής ή όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει γίνει δεκτό πριν από την εφαρμογή του μέτρου, με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις εγγυήσεις, και εφόσον η εγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού αναφέρει ρητά το είδος της εγγύησης και το είδος των υποκειμένων πράξεων στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΓΑΚ) • τα φορολογικά πλεονεκτήματα (όταν προβλέπεται ανώτατο όριο με το οποίο διασφαλίζεται ότι δεν γίνεται υπέρβαση του ορίου) • οι επιστρεπτέες προκαταβολές (εφόσον το συνολικό ονομαστικό ποσό της επιστρεπτέας προκαταβολής δεν υπερβαίνει τα ισχύοντα όρια βάσει του κανονισμού ή εφόσον, πριν από την εφαρμογή του μέτρου, η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της επιστρεπτέας προκαταβολής έγινε δεκτή μετά την κοινοποίησή της στην Επιτροπή) • ενισχύσεις υπό μορφή πώλησης ή μίσθωσης ενσώματων στοιχείων του ενεργητικού κάτω της τιμής της αγοράς εάν η αξία καθορίζεται είτε με αξιολόγηση ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα πριν από τη συναλλαγή είτε με παραπομπή σε δημοσιοποιημένο, τακτικά επικαιροποιημένο και γενικά αποδεκτό δείκτη αναφοράς	
Άρθρο 6 — Χαρακτήρας κινήτρου	
Οι ενισχύσεις μπορούν να τύχουν απαλλαγής μόνον εάν έχουν χαρακτήρα κινήτρου: • Ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση ενίσχυσης στο κράτος μέλος, πριν από την έναρξη των εργασιών για το έργο ή τη δραστηριότητα, που περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης·	

β) περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης· γ) τον τόπο εκτέλεσης του έργου· δ) κατάλογο των δαπανών του έργου· ε) είδος ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, επιστρεπτέα προκαταβολή, εισφορά κεφαλαίου ή άλλο) και ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το έργο • Ad hoc ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις: πέραν των ανωτέρω, το κράτος μέλος έχει ελέγξει, πριν χορηγήσει την ενίσχυση, ότι ο δικαιούχος προσκόμισε έγγραφα που αποδεικνύουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: - ουσιώδη αύξηση του αντικειμένου του έργου/της δραστηριότητας ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης· ή - ουσιώδη αύξηση του συνολικού ποσού που δαπανά ο δικαιούχος για το έργο/τη δραστηριότητα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης· ή - ουσιώδη αύξηση της ταχύτητας ολοκλήρωσης του συγκεκριμένου έργου/δραστηριότητας.	
Άρθρο 7 — Ένταση ενίσχυσης και επιλέξιμες δαπάνες	
Για τον υπολογισμό της έντασης της ενίσχυσης και των επιλέξιμων δαπανών: • Αριθμητικά στοιχεία πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων· • Εφόσον η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη εκτός από επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης· • Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις και οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης· Επιλέξιμες δαπάνες και τεκμηρίωση: • Οι επιλέξιμες δαπάνες τεκμηριώνονται με σαφή, συγκεκριμένα και επικαιροποιημένα έγγραφα. • Το ποσό των επιλέξιμων δαπανών μπορεί να υπολογίζεται σύμφωνα με τις απλουστευμένες επιλογές κόστους που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, κατά περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η πράξη χρηματοδοτείται τουλάχιστον εν μέρει μέσω ταμείου της Ένωσης που επιτρέπει τη χρήση αυτών των απλουστευμένων επιλογών κόστους και ότι η κατηγορία δαπανών είναι επιλέξιμη σύμφωνα με τη σχετική διάταξη εξαιρέσεως.	
Άρθρο 8 — Σώρευση	

• Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης (παράγραφος 1)· • Εάν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας (παράγραφος 2)· • Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορίσιμες δαπάνες (παράγραφος 3 στοιχείο α)· • Δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή (παράγραφος 3 στοιχείο β)· • Οι ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες, μέχρι το υψηλότερο σχετικό όριο συνολικής χρηματοδότησης που καθορίζεται με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης από τον παρόντα ή άλλο κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή. (παράγραφος 4) • Οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του ΓΑΚ δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του ΓΑΚ (παράγραφος 5).	
Άρθρο 9 — Δημοσίευση και πληροφορίες	
• Δημοσιεύονται σε εμπεριστατωμένο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, τα εξής (παράγραφος 1): α) οι συνοπτικές πληροφορίες (βλ. άρθρο 11) με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο Παράρτημα ΙΙ του ΓΑΚ ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές· β) το πλήρες κείμενο κάθε μέτρου ενίσχυσης (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο· γ) οι πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του ΓΑΚ για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 500 000 ευρώ ή, για δικαιούχους που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, εκτός εκείνων επί των οποίων εφαρμόζεται το τμήμα 2α του ΓΑΚ, κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης για	

την εν λόγω παραγωγή που υπερβαίνει τα 60 000EUR και για δικαιούχους που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, εκτός εκείνων επί των οποίων εφαρμόζεται το τμήμα 2α του ΓΑΚ, κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 30 000EUR. • Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) οργανώνονται και είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο (βλ. παράρτημα ΙΙΙ) και επιτρέπουν λειτουργίες αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δημοσιεύονται εντός 6 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης •	
Άρθρο 11-Υποβολή εκθέσεων	
Αποστολή περιληπτικής πληροφόρησης στην Επιτροπή σύμφωνα με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα ΙΙ, καθώς και σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων του, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου.	

Παρακολούθηση: άρθρο 12 - Υποχρέωση τήρησης λεπτομερών φακέλων με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του άρθρου 55 πληρούν όλες τις προϋποθέσεις (γενικοί & ειδικοί όροι) που προβλέπονται στον ΓΑΚ, για 10 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκαν είτε η ad hoc ενίσχυση είτε η τελευταία ενίσχυση δυνάμει του καθεστώτος

Ανάκληση του ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορία: άρθρο 10

Β. Ειδικοί όροι εφαρμογής όσον αφορά τις ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές

ΑΡΘΡΟ 55 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΈΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΟΚ;)
Συμβιβάζονται και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εάν πληρούνται οι γενικοί όροι συμβατότητας και οι όροι του παρόντος άρθρου (παράγραφος 1)	
Είδος υποδομής	
Αθλητικές υποδομές ή πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές. Οι πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές, με εξαίρεση τα πάρκα αναψυχής και τις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, αποτελούν εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας πολυλειτουργικού χαρακτήρα και προσφέρουν, ιδίως, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες (παράγραφος 3).	
Όροι χρήσης	
Οι αθλητικές υποδομές δεν χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από έναν μόνο χρήστη στον τομέα του επαγγελματικού αθλητισμού. Η χρήση των αθλητικών υποδομών από άλλους χρήστες του επαγγελματικού ή μη αθλητισμού αντιπροσωπεύει ετησίως τουλάχιστον το 20% του χρόνου χρήσης. Εάν οι υποδομές χρησιμοποιούνται από πολλούς χρήστες ταυτόχρονα, υπολογίζονται τα κλάσματα που αντιστοιχούν στον χρόνο χρήσης (παράγραφος 2).	
Η πρόσβαση στις αθλητικές εγκαταστάσεις ή στις πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές είναι ανοικτή σε διάφορους χρήστες και παρέχεται με διαφάνεια και άνευ διακρίσεων. Οι επιχειρήσεις που έχουν χρηματοδοτήσει τουλάχιστον το 30% των επενδυτικών δαπανών της υποδομής μπορούν να έχουν προτιμιακή πρόσβαση με ευνοϊκότερους όρους, εφόσον οι όροι αυτοί δημοσιοποιούνται (παράγραφος 4).	
Εάν οι αθλητικές υποδομές χρησιμοποιούνται από επαγγελματικά αθλητικά σωματεία, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να δημοσιοποιούνται οι όροι τιμολόγησης για τη χρήση των υποδομών αυτών (παράγραφος 5).	

Κάθε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση σε τρίτο μέρος για την κατασκευή, την αναβάθμιση και/ή τη λειτουργία της αθλητικής υποδομής ή της πολυλειτουργικής ψυχαγωγικής υποδομής γίνεται με ανοικτή διαδικασία, με διαφάνεια και άνευ διακρίσεων, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των ισχυόντων κανόνων σύναψης δημόσιων συμβάσεων (παράγραφος 6).	
Μορφή ενισχύσεων	
- Οι ενισχύσεις μπορούν να λάβουν τη μορφή (παράγραφος 7): α) επενδυτικών ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων για την κατασκευή ή την αναβάθμιση αθλητικών υποδομών και πολυλειτουργικών ψυχαγωγικών υποδομών• β) ενισχύσεων λειτουργίας για αθλητικές υποδομές.	
Επιλέξιμες δαπάνες-	
- Για τις επενδυτικές ενισχύσεις σε αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού (παράγραφος 8). - Για τις ενισχύσεις λειτουργίας για αθλητικές υποδομές, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες λειτουργίας για την παροχή υπηρεσιών από τη συγκεκριμένη υποδομή. Στις εν λόγω δαπάνες λειτουργίας περιλαμβάνονται οι δαπάνες προσωπικού, υλικών, υπηρεσιών που ανατίθενται σε τρίτους, επικοινωνίας, ενέργειας, συντήρησης, μισθωμάτων, διοίκησης κ.λπ., αλλά εξαιρούνται οι αποσβέσεις και τα έξοδα χρηματοδότησης, εάν αυτά έχουν καλυφθεί από επενδυτική ενίσχυση (παράγραφος 9).	
Ανώτατο όριο ενισχύσεων	
- Για τις επενδυτικές ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης (παράγραφος 10). - Για τις ενισχύσεις λειτουργίας για αθλητικές υποδομές, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τις ζημίες εκμετάλλευσης κατά τη σχετική περίοδο. Αυτό εξασφαλίζεται εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης (παράγραφος 11).	

• Για τις ενισχύσεις που δεν υπερβαίνουν τα 2 εκατ. ευρώ, το μέγιστο ποσό της ενίσχυσης μπορεί να καθοριστεί, αντί με τη μέθοδο που αναφέρεται στις παραγράφους 10 και 11, στο 80% των επιλέξιμων δαπανών (παράγραφος 12).	

ΛΙΣΤΑ 4 ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΑΚ ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ και ΑΡΘΡΟ 56

Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία - Κανονισμός 651/2014 όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς 2017/1084, 2020/972, 2021/452 και 2021/1237) (ΓΑΚ)

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΝΙΚΩΝ (ΑΡΘΡΑ 1-12) ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ (ΑΡΘΡΟ 56 - ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ) ΟΡΩΝ ΓΑΚ

Πρώτα θα πρέπει να ελέγχονται οι γενικοί όροι εφαρμογής του ΓΑΚ (άρθρα 1-12) ΚΑΙ στη συνέχεια οι ειδικότεροι όροι που αφορούν το άρθρο 56 αυτού
Για τους ορισμούς των εννοιών: άρθρο 2: σημεία 1-39 (γενικοί ορισμοί)

Α. Γενικοί όροι εφαρμογής,

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ	ΈΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΟΚ;)
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων δραστηριοτήτων (παράγραφος 2) Δεν εφαρμόζεται: - στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, και συγκεκριμένα στις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα · - στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων τομέων (παράγραφος 3) - Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια* (όπως στον κανονισμό 1379/2013) - Πρωτογενής γεωργική παραγωγή * - Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων* αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις· ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς· - Ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων (απόφαση 2010/787 του Συμβουλίου)· * Αν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται επίσης σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του	

<i>εν λόγω κανονισμού, ο κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς αυτούς, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις.</i>	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά ο κανόνας Deggendorf (παράγραφος 4)	
Δεν εφαρμόζεται στα καθεστώτα ενισχύσεων που δεν αποκλείουν ρητά την καταβολή μεμονωμένων/ad hoc ενισχύσεων υπέρ επιχείρησης κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση χορηγούμενη από το ίδιο κ-μ κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των προβληματικών επιχειρήσεων (παράγραφος 4)	
Δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για προβληματικές επιχειρήσεις. Κατά παρέκκλιση, εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές την 31η Δεκεμβρίου 2019, αλλά κατέστησαν προβληματικές κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2020 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των μέτρων ενισχύσεων που παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης (παράγραφος 5)	
Δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και συνεπάγονται ιδίως: α) την υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να έχει, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση· β) την υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες· γ) τον περιορισμό της δυνατότητας των δικαιούχων να κάνουν χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε άλλα κράτη μέλη.	
Άρθρο 4 — Όρια κοινοποίησης μεμονωμένων ενισχύσεων	
Δεν εφαρμόζεται για τις επενδυτικές ενισχύσεις για τοπικές υποδομές που υπερβαίνουν τα 10 εκατ. ευρώ ή το συνολικό κόστος που υπερβαίνει τα 20 εκατ. ευρώ για την ίδια υποδομή.	
Άρθρο 5 — Διαφάνεια των ενισχύσεων	
Εφαρμόζεται στις διαφανείς ενισχύσεις.	

Ως τέτοιες λογίζονται: • οι επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις επιτοκίου • τα δάνεια (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί βάσει του επιτοκίου αναφοράς που ίσχυε στην αγορά τη στιγμή της χορήγησης) • οι εγγυήσεις (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί με βάση τις προμήθειες ασφαλούς λιμένα που καθορίζονται σε ανακοίνωση της Επιτροπής ή όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει γίνει δεκτό πριν από την εφαρμογή του μέτρου, με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις εγγυήσεις, και εφόσον η εγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού αναφέρει ρητά το είδος της εγγύησης και το είδος των υποκείμενων πράξεων στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΓΚΑΚ) • τα φορολογικά πλεονεκτήματα (όταν προβλέπεται ανώτατο όριο με το οποίο διασφαλίζεται ότι δεν γίνεται υπέρβαση του ορίου) • οι επιστρεπτές προκαταβολές (εφόσον το συνολικό ονομαστικό ποσό της επιστρεπτέας προκαταβολής δεν υπερβαίνει τα ισχύοντα όρια βάσει του κανονισμού ή εφόσον, πριν από την εφαρμογή του μέτρου, η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της επιστρεπτέας προκαταβολής έγινε δεκτή μετά την κοινοποίησή της στην Επιτροπή) • ενισχύσεις υπό μορφή πώλησης ή μίσθωσης ενσώματων στοιχείων του ενεργητικού κάτω της τιμής της αγοράς εάν η αξία καθορίζεται είτε με αξιολόγηση ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα πριν από τη συναλλαγή είτε με παραπομπή σε δημοσιοποιημένο, τακτικά επικαιροποιημένο και γενικά αποδεκτό δείκτη αναφοράς	
Άρθρο 6 — Χαρακτήρας κινήτρου	
Οι ενισχύσεις μπορούν να τύχουν απαλλαγής μόνον εάν έχουν χαρακτήρα κινήτρου: • Ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση ενίσχυσης στο κράτος μέλος, πριν από την έναρξη των εργασιών για το έργο ή τη δραστηριότητα, που περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης· β) περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης· γ) τον τόπο εκτέλεσης του έργου· δ) κατάλογο των δαπανών του έργου· ε) είδος ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, επιστρεπτέα προκαταβολή, εισφορά κεφαλαίου ή άλλο) και ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το έργο • Ad hoc ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις: πέραν των ανωτέρω, το κράτος μέλος έχει ελέγξει, πριν χορηγήσει την ενίσχυση, ότι ο δικαιούχος προσκόμισε έγγραφα που αποδεικνύουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: - ουσιώδη αύξηση του αντικειμένου του έργου/της δραστηριότητας ως αποτέλεσμα	

της ενίσχυσης• ή - ουσιώδη αύξηση του συνολικού ποσού που δαπανά ο δικαιούχος για το έργο/τη δραστηριότητα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης• ή - ουσιώδη αύξηση της ταχύτητας ολοκλήρωσης του συγκεκριμένου έργου/δραστηριότητας.	
Άρθρο 7 — Ένταση ενίσχυσης και επιλέξιμες δαπάνες	
Για τον υπολογισμό της έντασης της ενίσχυσης και των επιλέξιμων δαπανών: • Αριθμητικά στοιχεία πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων· • Εφόσον η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη εκτός από επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης· • Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις και οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης· Επιλέξιμες δαπάνες και τεκμηρίωση: • Οι επιλέξιμες δαπάνες τεκμηριώνονται με σαφή, συγκεκριμένα και επικαιροποιημένα έγγραφα. • Το ποσό των επιλέξιμων δαπανών μπορεί να υπολογίζεται σύμφωνα με τις απλουστευμένες επιλογές κόστους που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, κατά περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η πράξη χρηματοδοτείται τουλάχιστον εν μέρει μέσω ταμείου της Ένωσης που επιτρέπει τη χρήση αυτών των απλουστευμένων επιλογών κόστους και ότι η κατηγορία δαπανών είναι επιλέξιμη σύμφωνα με τη σχετική διάταξη εξαίρεσης.	
Άρθρο 8 — Σώρευση	

• Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης (παράγραφος 1)· • Εάν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας (παράγραφος 2)· • Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορίσιμες δαπάνες (παράγραφος 3 στοιχείο α)· • Δεν επιτρέπεται η σόρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή (παράγραφος 3 στοιχείο β)· • Οι ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις χωρίς προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες, μέχρι το υψηλότερο σχετικό όριο συνολικής χρηματοδότησης που καθορίζεται με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης από τον παρόντα ή άλλο κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή. (παράγραφος 4) • Οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του ΓΚΑΚ δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σόρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του ΓΚΑΚ (παράγραφος 5).	
Άρθρο 9 — Δημοσίευση και πληροφορίες	
• Δημοσιεύονται σε εμπεριστατωμένο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, τα εξής (παράγραφος 1): α) οι συνοπτικές πληροφορίες (βλ. άρθρο 11) με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο Παράρτημα ΙΙ του ΓΚΑΚ ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές· β) το πλήρες κείμενο κάθε μέτρου ενίσχυσης (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο· γ) οι πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του ΓΚΑΚ για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 500 000 ευρώ ή, για δικαιούχους που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, εκτός εκείνων επί των οποίων εφαρμόζεται το τμήμα 2α του ΓΚΑΚ, κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης για	

την εν λόγω παραγωγή που υπερβαίνει τα 60 000EUR και για δικαιούχους που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, εκτός εκείνων επί των οποίων εφαρμόζεται το τμήμα 2α του ΓΚΑΚ, κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 30 000EUR. • Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) οργανώνονται και είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο (βλ. παράρτημα ΙΙΙ) και επιτρέπουν λειτουργίες αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δημοσιεύονται εντός 6 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης •	
Άρθρο 11-Υποβολή εκθέσεων	
Αποστολή περιληπτικής πληροφόρησης στην Επιτροπή σύμφωνα με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα ΙΙ, καθώς και σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων του, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου.	

Παρακολούθηση: άρθρο 12 - Υποχρέωση τήρησης λεπτομερών φακέλων με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του άρθρου 56 πληρούν όλες τις προϋποθέσεις (γενικοί & ειδικοί όροι) που προβλέπονται στον ΓΑΚ, για 10 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκαν είτε η ad hoc ενίσχυση είτε η τελευταία ενίσχυση δυνάμει του καθεστώτος

Ανάκληση του ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορία: άρθρο 10

Β. Ειδικοί όροι εφαρμογής όσον αφορά τις ενισχύσεις για τοπικές υποδομές

ΑΡΘΡΟ 56 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΈΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΟΚ;)
Είδος υποδομής:	
• Η χρηματοδότηση της κατασκευής ή της αναβάθμισης τοπικών υποδομών (που αφορά υποδομές οι οποίες συμβάλλουν σε τοπικό επίπεδο στη βελτίωση του επιχειρηματικού και καταναλωτικού περιβάλλοντος, καθώς και στον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της βιομηχανικής βάσης) συμβιβάζεται και απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εάν πληρούνται οι γενικοί όροι συμβατότητας και οι όροι του παρόντος άρθρου (παράγραφος 1). • Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για υποδομές που καλύπτονται από άλλα τμήματα του κεφαλαίου ΙΙΙ του ΓΚΑΚ, με εξαίρεση το τμήμα 1 — Περιφερειακές ενισχύσεις. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται επίσης στις αερολιμενικές και τις λιμενικές υποδομές (παράγραφος 2). • Οι ειδικές υποδομές δεν τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του παρόντος άρθρου (παράγραφος 7).	
Όροι	
• Οι υποδομές τίθενται στη διάθεση των ενδιαφερόμενων χρηστών ανοιχτά, με διαφάνεια και χωρίς διακρίσεις. Η τιμή που χρεώνεται για τη χρήση ή την πώληση της υποδομής αντιστοιχεί στην τιμή της αγοράς (παράγραφος 3). • Οποιαδήποτε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση σε τρίτο μέρος της λειτουργίας της υποδομής πραγματοποιείται με ανοικτή, διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαδικασία, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των ισχυόντων κανόνων σύναψης δημοσίων συμβάσεων (παράγραφος 4).	
• Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού (παράγραφος 5).	
• Το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης (παράγραφος 6).	

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΓΑΚ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 - ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΤΟΥ ΓΑΚ

Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 για κάθε δικαιούχο που υποβάλλει αίτηση χρηματοδότησης , υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπό του, στην οποία θα δηλώνεται ότι:

(1) Δεν εκκρεμεί εις βάρος του διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση που του χορηγήθηκε από φορείς της Ελληνικής Δημοκρατίας έχει κηρυχθεί παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

(2) Αποτελεί πολύ μικρή ή μικρή ή μεσαία επιχείρηση (ΜΜΕ) σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 όπως ισχύει και ότι υποβάλλει τα ανά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 της παρούσας πρόσκλησης.

(3) Δεν αποτελεί προβληματική επιχείρηση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο στοιχείο 18) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 όπως ισχύει και ότι υποβάλλει τα ανά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 της παρούσας πρόσκλησης

(4) Δεν έχει προβεί σε έναρξη των εργασιών όπως αυτή ορίζεται στο στοιχείο 23) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 για το προτεινόμενο έργο πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και ότι η αίτηση του & τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά πληρούν τα οριζόμενα στο Παράρτημα 4 της παρούσας πρόσκλησης.

(5) Δεν έχει λάβε ενίσχυση στο πλαίσιο εθνικού ή ενωσιακού προγράμματος βάσει

i) Κανονισμών για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας της ΕΕ

ii) Του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 όπως ισχύει ή άλλων Κανονισμών Απαλλαγής της ΕΕ

iii) Απόφασης της ΕΕ

για επιλέξιμες δαπάνες που συμπεριλαμβάνονται στο προτεινόμενο για χρηματοδότηση έργο ή ότι, σε περίπτωση που έχει λάβει ενίσχυση βάσει των ανωτέρω για επιλέξιμες δαπάνες που συμπεριλαμβάνονται στο προτεινόμενο για χρηματοδότηση έργο, δε θα υπάρξει υπέρβαση των εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στα άρθρα 36α, 53 ή 55 ή 56 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 όπως ισχύει, ύστερα από τη χορήγηση ενίσχυσης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης και ότι υποβάλλει συμπληρωμένο τον Πίνακα του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 5 της παρούσας πρόσκλησης.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 - ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΜΕ**

Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: Διεύθυνση της εταιρικής
έδρας:

Αριθ. μητρώου ή ΦΠΑ (συμπληρώνεται ο ΑΦΜ¹):

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (²)
.....

Τύπος της επιχείρησης (βλέπε επεξηγητικό σημείωμα)

Σημειώστε με ένα σταυρό την περίπτωση ή τις περιπτώσεις στις οποίες υπάγεται η αιτούσα
επιχείρηση:

☐ Ανεξάρτητη επιχείρηση

Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία που

αναγράφονται παρακάτω προκύπτουν από τους
λογαριασμούς της επιχείρησης και μόνον.

Να συμπληρωθεί μόνο η δήλωση χωρίς παραρτήματα.

-102-

☐ Συνεργαζόμενη επιχείρηση

Να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί
το παράρτημα (και τα τυχόν
συμπληρωματικά δελτία). Στη συνέχεια να

συμπληρωθεί η δήλωση και το αποτέλεσμα των
υπολογισμών να μεταφερθεί στον
πίνακα που παρατίθεται παρακάτω.

☐ Συνδεδεμένη επιχείρηση

το αποτέλεσμα των υπολογισμών να
μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Τα στοιχεία υπολογίζονται σύμφωνα με Παράρτημα Ι του ΕΕ 651/2014 σχετικά με τον ορισμό των ΜΜΕ.

Περίοδος αναφοράς (*):

Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)

(*) Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση.

Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Προσοχή: Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση, υπάρχει μεταβολή των στοιχείων η οποία ενδέχεται να επιφέρει αλλαγή της κατηγορίας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση);

Όχι ☐

Ναι ☐

[σ' αυτή την περίπτωση, να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί δήλωση σχετικά με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση ⁽³⁾]

Υπογραφή

Όνομα και ιδιότητα του προσυπογράφοντος, που είναι εξουσιοδοτημένος να εκπροσωπεί την επιχείρηση:

.....

Δηλώνω υπεύθυνα ότι τα στοιχεία της παρούσης δήλωσης καθώς και των ενδεχόμενων παρατημάτων της είναι ακριβή.

.....(τόπος),.....(ημερομηνία)

Υπογραφή:

- _____
- (1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.
 - (2) Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.
 - (3) Άρθρο 4, παράγραφος 2 του Παραρτήματος Ι του ΕΕ 651/2014.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ή ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Επισυναπτόμενα παραρτήματα

- Παράρτημα Α εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνεργαζόμενη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)
- Παράρτημα Β εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνδεδεμένη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Υπολογισμός των στοιχείων για συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση ⁽¹⁾ (βλέπε επεξηγηματικό σημείωμα)

Περίοδος αναφοράς ⁽²⁾:

	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
1. Στοιχεία ⁽²⁾ της αιτούσας επιχείρησης ή των ενοποιημένων λογαριασμών (μεταφορά από τον πίνακα Β(1) του παραρτήματος Β ⁽³⁾)			
2. Κατ' αναλογία συγκεντρωτικά στοιχεία ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων (μεταφορά από τον πίνακα Α του παραρτήματος Α)			
3. Άθροισμα στοιχείων ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης στη γραμμή [μεταφορά από τον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β]			
Σύνολο ⁽⁴⁾			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

(1) Άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 3 του Παραρτήματος Ι του ΕΚ 651/2014.

(2) Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους (άρθρο 4).

(3) Τα στοιχεία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων, υπολογίζονται με βάση τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της επιχείρησης, ή – εφόσον υπάρχουν – τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται η επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

(⁴) Τα αποτελέσματα της γραμμής «Σύνολο» πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τα **«Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας της επιχείρησης»**.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση

Για κάθε επιχείρηση για την οποία συμπληρώνεται «δελτίο εταιρικής σχέσης» [ένα δελτίο για κάθε επιχείρηση συνεργαζόμενη με την αιτούσα επιχείρηση και για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις των ενδεχόμενων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, των οποίων τα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται ακόμη στους ενοποιημένους λογαριασμούς (¹)], τα στοιχεία του σχετικού «πίνακα εταιρικής σχέσης» πρέπει να μεταφέρονται στον ακόλουθο συγκεφαλαιωτικό πίνακα:

Πίνακας Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ ακριβή στοιχεία	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
Σύνολο			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

(¹) Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

Σημείωση: Τα στοιχεία αυτά είναι το αποτέλεσμα υπολογισμού κατ' αναλογία που πραγματοποιείται στο «δελτίο εταιρικής σχέσης» που συμπληρώνεται για κάθε άμεσα ή έμμεσα συνεργαζόμενη επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «**Σύνολο**» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 2 (σχετικά με τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

1. Ακριβή στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία:

.....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας:

.....

Αριθμός μητρώου ή ΦΠΑ (συμπληρώνεται ο ΑΦΜ¹):

.....

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (²):

2. Ακαθάριστα στοιχεία της εν λόγω συνεργαζόμενης επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς:			
	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Ακαθάριστα στοιχεία			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

Σημείωση: Αυτά τα ακαθάριστα στοιχεία προκύπτουν από τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, στα οποία προστίθεται το 100% των στοιχείων των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων, εκτός εάν τα δεδομένα των συνδεδεμένων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης στα λογιστικά στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης (³). Εάν χρειάζεται, πρέπει να προστίθενται τα δελτία σύνδεσης για τις επιχειρήσεις που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης.

3. Υπολογισμός κατ' αναλογία

α) Ακριβής αναφορά του ποσοστού συμμετοχής (⁴) που κατέχει η επιχείρηση που συμπληρώνει τη δήλωση (ή από τη συνδεδεμένη επιχείρηση μέσω της οποίας δημιουργείται η σχέση με τη συνεργαζόμενη επιχείρηση), στη συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου:

.....

.....

Αναφορά και του ποσοστού συμμετοχής ⁽⁴⁾ που κατέχει η συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου στην επιχείρηση που καταρτίζει τη δήλωση (ή στη συνδεδεμένη επιχείρηση):

.....

.....

.....

β) Πρέπει να επιλεγεί το υψηλότερο ποσοστό από τα δύο προηγούμενα ποσοστά και να συμπεριληφθεί στα ακαθάριστα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο πλαίσιο. Τα αποτελέσματα του κατ' αναλογία υπολογισμού θα μεταφέρονται στον παρακάτω πίνακα:

«Πίνακας εταιρικής σχέσης»

Ποσοστό: ...	Αριθμός απασχολουμένων (EME)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Αποτελέσματα κατ' αναλογία			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Α του παραρτήματος Α.

(1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(2) Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

(3) Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 1.

(4) Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2 εδάφιο 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Α. Προσδιορισμός της περίπτωσης στην οποία υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση

☐ **Περίπτωση 1:** Η αιτούσα επιχείρηση καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους ενοποιημένους λογαριασμούς άλλης συνδεδεμένης επιχείρησης [πίνακας Β(1)].

☐ **Περίπτωση 2:** Η αιτούσα επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεν καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς ή δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης [πίνακας Β(2)].

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης ⁽¹⁾.

Β. Μέθοδοι υπολογισμού ανάλογα με την περίπτωση

Περίπτωση 1: Ως βάση υπολογισμού χρησιμοποιούνται οι ενοποιημένοι λογαριασμοί. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας Β(1)

Πίνακας Β (1)

	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ) (*)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
Σύνολο			

(*) Όταν στους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν φαίνεται ο αριθμός εργαζομένων, ο αριθμός τους υπολογίζεται με την άθροιση του αριθμού εργαζομένων όλων των επιχειρήσεων με τις οποίες συνδέεται η αιτούσα επιχείρηση.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 1 του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

Προσδιορισμός των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ ακριβή στοιχεία	Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	Αριθμός μητρώου ή ΦΠΑ (συμπλη ρώνεται ο ΑΦΜ*)	Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των βασικών διευθυνόντων (**)
A.			
B.			
Γ.			
Δ.			

(*) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(**) Πρόεδρος (Chief executive), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

Σημαντική σημείωση: Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις μιας παρόμοιας συνδεδεμένης επιχείρησης, που δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

Περίπτωση 2: Για κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μέσω άλλων συνδεδεμένων επιχειρήσεων), πρέπει να συμπληρώνεται ένα «δελτίο σύνδεσης» και να γίνεται απλή άθροιση των λογαριασμών όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων συμπληρώνοντας τον πίνακα Β(2) παρακάτω.

(¹) Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 2 εδάφιο 2.

Πίνακας Β (2)

Επιχείρηση αριθ.:	Αριθμός απασχολούμενων (EME)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
1. (*)			
2. (*)			
3. (*)			
4. (*)			
Σύνολο			

(*) να προστίθεται ένα «δελτίο σύνδεσης» ανά επιχείρηση. (**) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 3 (σχετικά με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

(μόνο για τη συνδεδεμένη επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στον πίνακα Β)

1. Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία:

.....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας :

.....

Αριθ. μητρώου ή ΦΠΑ (συμπληρώνεται ο ΑΦΜ¹) :

.....

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (²):

.....

2. Στοιχεία της εν λόγω επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς:			
	Αριθμός απασχολούμενων (EME)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Σύνολο			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

(1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(2) Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

(3) Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Β(2) του παραρτ. Β.

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα

στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης ⁽³⁾.

Παρόμοιες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΚΤΙΜΩΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΣΩΝ

Ι. ΤΥΠΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ο ορισμός των ΜμΕ¹ κάνει διάκριση μεταξύ τριών τύπων επιχειρήσεων ανάλογα με τον τύπο των σχέσεων που διατηρούν με άλλες επιχειρήσεις σε επίπεδο συμμετοχής στο κεφάλαιο, στα δικαιώματα ψήφου ή δικαιώματος άσκησης κυριαρχικής επιρροής².

Τύπος 1: ανεξάρτητη Επιχείρηση

Αποτελεί τη συνηθέστερη περίπτωση. Πρόκειται απλά για όλες τις επιχειρήσεις που δεν υπάγονται στους άλλους δύο τύπους επιχειρήσεων, δηλαδή στις συνεργαζόμενες ή στις συνδεδεμένες.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι ανεξάρτητη εάν:

1. δεν έχει συμμετοχή 25 %³ ή περισσότερο σε άλλη επιχείρηση,
2. το 25 %³ ή περισσότερο του κεφαλαίου της δεν ανήκει σε μία άλλη επιχείρηση ή σε δημόσιο οργανισμό ή από κοινού σε πολλές συνδεδεμένες επιχειρήσεις ή σε δημόσιους οργανισμούς, πλην ορισμένων εξαιρέσεων⁴,
3. δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ούτε περιλαμβάνεται στους λογαριασμούς επιχείρησης που καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς και συνεπώς δεν είναι συνδεδεμένη επιχείρηση⁵.

Τύπος 2: συνεργαζόμενη επιχείρηση

Ο τύπος αυτός αντιπροσωπεύει την περίπτωση επιχειρήσεων που διατηρούν σημαντικές χρηματοοικονομικές εταιρικές σχέσεις, χωρίς όμως η μία να ασκεί σημαντικό άμεσο ή έμμεσο έλεγχο στην άλλη. Είναι συνεργαζόμενες οι επιχειρήσεις που δεν είναι ανεξάρτητες αλλά ούτε και συνδεδεμένες μεταξύ τους.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι συνεργαζόμενη με μία άλλη εάν:

- κατέχει ποσοστό συμμετοχής μεταξύ 25 %³ και 50 %³ σ' αυτήν,
- ή εάν η άλλη επιχείρηση κατέχει ποσοστό συμμετοχής μεταξύ 25 %³ και 50 %³ στην αιτούσα επιχείρηση,
- και η αιτούσα επιχείρηση δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους να περιλαμβάνεται η άλλη επιχείρηση βάσει ενοποίησης ούτε περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους λογαριασμούς αυτής της άλλης επιχείρησης ή μίας επιχείρησης που είναι συνδεδεμένη με την τελευταία αυτή⁵.

Τύπος 3: συνδεδεμένη επιχείρηση

Αυτός ο τύπος αντιστοιχεί στην οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε έναν όμιλο, μέσω του άμεσου ή έμμεσου ελέγχου της πλειοψηφίας του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου (ακόμη και μέσω συμφωνιών ή σε ορισμένες περιπτώσεις μέσω φυσικών προσώπων που είναι μέτοχοι), ή μέσω της ικανότητας άσκησης κυριαρχικής επιρροής σε μία επιχείρηση. Πρόκειται λοιπόν για πιο σπάνιες περιπτώσεις που διακρίνονται κατά κανόνα σαφέστατα από τους δύο προαναφερόμενους τύπους.

Προκειμένου να μην συναντήσουν οι επιχειρήσεις δυσκολίες ερμηνείας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όρισε αυτόν τον τύπο επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνοντας, εφόσον αυτές ανταποκρίνονται στο αντικείμενο του ορισμού, τους όρους που προβλέπονται στο πρώτο άρθρο της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1983, σχετικά με τους ενοποιημένους λογαριασμούς⁶, η οποία εφαρμόζεται εδώ και αρκετά χρόνια.

Συνεπώς, μία επιχείρηση γνωρίζει κατά κανόνα αμέσως εάν είναι συνδεδεμένη, εφόσον υποχρεούται κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους λογαριασμούς μιας επιχείρησης που υποχρεούται να καταρτίζει παρόμοιους ενοποιημένους λογαριασμούς.

Οι δύο μοναδικές και σπάνιες περιπτώσεις κατά τις οποίες μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί συνδεδεμένη ενώ δεν υποχρεούται να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς περιγράφονται στις δύο πρώτες παραγράφους της υποσημείωσης 5 στο τέλος το παρόντος εξηγηματικού σημειώματος. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση πρέπει να διευκρινίζει εάν πληροί κάποιον από τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.

II. Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ⁷

Ο αριθμός των εργαζομένων μιας επιχείρησης αντιστοιχεί στον αριθμό των ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ). Ποιοι λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων;

- Οι μισθωτοί της εξεταζόμενης επιχείρησης,
- τα πρόσωπα που εργάζονται για αυτή την επιχείρηση, που έχουν σχέση εξάρτησης με αυτή και εξομοιούνται προς μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,
- οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,
- οι μέτοχοι που απασχολούνται συστηματικά στην επιχείρηση και έχουν οικονομικά οφέλη από αυτή.

Οι ασκούμενοι ή οι φοιτητές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης άσκησης ή επαγγελματικής εκπαίδευσης δεν υπολογίζονται στον αριθμό των εργαζομένων.

Πώς υπολογίζεται ο αριθμός των εργαζομένων;

Μία ΕΜΕ αντιστοιχεί σε ένα πρόσωπο που έχει εργαστεί στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης με πλήρη απασχόληση καθ' όλη τη διάρκεια του εξεταζόμενου έτους. Ο αριθμός εκφράζεται σε ΕΜΕ.

Η εργασία προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ή που έχουν εργαστεί με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ανεξαρτήτως διάρκειας, ή η εποχιακή εργασία, υπολογίζονται σε κλάσματα ΕΜΕ.

Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή γονικών αδειών δεν υπολογίζεται.

¹ Στη συνέχεια του κειμένου, ο όρος «ορισμός» αναφέρεται στο παράρτημα της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής που αφορά τον ορισμό των ΜμΕ, το οποίο τα άρθρα 1-6 έχουν ενσωματωθεί στο Παράρτημα Ι «ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ» του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 και στο οποίο ανατρέχει το στοιχείο 2) του άρθρου 2 του εν λόγω Κανονισμού. Το προαναφερθέν Παράρτημα Ι του Κανονισμού παρατίθεται κατωτέρω.

² Ορισμός, άρθρο 3.

³ Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε κάθε επιχείρηση που είναι συνδεδεμένη με τη μετέχουσα επιχείρηση (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2).

⁴ Μία επιχείρηση μπορεί ωστόσο να εξακολουθήσει να είναι ανεξάρτητη εάν το κατώτατο όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, στην περίπτωση των παρακάτω κατηγοριών επενδύτων (εφόσον αυτοί δεν είναι συνδεδεμένοι με την αιτούσα επιχείρηση)

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που δραστηριοποιούνται συστηματικά σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου («άγγελοι επιχειρήσεων») και που επενδύουν ίδια κεφάλαια σε

μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον οι συνολικές επενδύσεις των εν λόγω επιχειρήσεων στην ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνουν το ποσό των 1 250 000 ευρώ,

β) πανεπιστήμια ή ιδιωτικά ερευνητικά κέντρα μη

κερδοσκοπικού σκοπού,

γ) θεσμικοί επενδυτές συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης (Ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2, εδάφιο 2).

⁵ Εάν η εταιρική έδρα της επιχείρησης βρίσκεται σε κράτος μέλος που προβλέπει απαλλαγή από την υποχρέωση κατάρτισης παρομοίων λογαριασμών κατά την έννοια της έβδομης οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, η επιχείρηση οφείλει ωστόσο να διευκρινίζει ότι δεν πληροί κάποιον από τους ορούς που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.

—Υπάρχουν ορισμένες πολύ σπάνιες περιπτώσεις όπου μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ως συνδεδεμένη με μία άλλη μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 3).

—Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η σχετικά σπάνια περίπτωση μία επιχείρηση να καταρτίζει με δική της πρωτοβουλία ενοποιημένους

λογαριασμούς χωρίς να της επιβάλλεται παρόμοια υποχρέωση από την προαναφερόμενη έβδομη οδηγία. Στην περίπτωση αυτή, η επιχείρηση δεν είναι υποχρεωτικά συνδεδεμένη και μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι μονό συνεργαζόμενη.

Για να προσδιοριστεί εάν μία επιχείρηση είναι συνδεδεμένη ή όχι, πρέπει να εξακριβώνεται σε κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις εάν η επιχείρηση πληροί ή όχι κάποιον από τους ορούς που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού, ενδεχομένως μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού.

⁶ Έβδομη οδηγία 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου βασιζόμενη στο άρθρο 54 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) της συνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς (ΕΕ L 193 της 18.7.1983, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2001/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 283 της 27.10.2001, σ. 28).

⁷ Ορισμός, άρθρο 5

ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 651/2014

Άρθρο 1

Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυταπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2

Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.
2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.
3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

Άρθρο 3

Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
 2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης).
- Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (επιχειρηματικοί άγγελοι), εφόσον το σύνολο της επένδυσης των εν λόγω επιχειρηματικών αγγέλων στην ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1 250 000 ευρώ·

β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού·

γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης·

δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και με λιγότερους από 5 000 κατοίκους.

3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας·

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατάντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μια επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί

επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.
2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.
3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- α) οι μισθωτοί·
- β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·
- γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·
- δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.
2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή —εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 - ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ - ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ - ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

ΜΕΡΟΣ Α - ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Σημείο 18, άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014: «Προβληματική Επιχείρηση»: η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, και κάθε διαφορά από έκδοση υπέρ το άρτιο

β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 2013/34/ΕΕ

γ) εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της·

δ) εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης·

ε) εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:

1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και

2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

Η εξέταση μιας επιχείρησης για να διαπιστωθεί αν αυτή είναι προβληματική, γίνεται σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης (αιτούσα επιχείρηση/φορέας και τυχόν συνδεδεμένες με αυτή επιχειρήσεις), ανεξάρτητα αν υφίσταται για αυτές υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

ΜΕΡΟΣ Β' - ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται προκειμένου να αξιολογηθεί εάν μία επιχείρηση είναι προβληματική σύμφωνα με τα παραπάνω οριζόμενα και πρέπει να προσκομισθούν ανάλογα με την ιδιότητα της επιχείρησης και τα έτη λειτουργίας της είναι τα ακόλουθα:

1. Υπεύθυνη δήλωση ανεξάρτητου λογιστή που να βεβαιώνει ότι η επιχείρηση είτε την 31.12.2019 είτε κατά τη χορήγηση της ενίσχυσης (ανάλογα με την νομική μορφή και το είδος βιβλίων της επιχείρησης) σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στο Μέρος Α του Παραρτήματος II “Όρισμός Προβληματικής Επιχείρησης»:
 - είτε δεν είχε απολέσει πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών,
 - είτε δεν είχε απολέσει πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών.

Το ανωτέρω δεν απαιτείται στην περίπτωση ανεξάρτητων ατομικών επιχειρήσεων, καθώς και στην περίπτωση των ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της.

 - Επιπλέον, εάν πρόκειται για μεγάλη επιχείρηση, να βεβαιώνει ότι τα τελευταία δύο έτη :
 - ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης δεν ήταν υψηλότερος του 7,5 και
 - ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) δεν ήταν κάτω του 1,0.
2. Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας εκείνης πρόσφατο.
3. Όλες οι επιχειρήσεις θα δηλώνουν υπευθύνως ότι: «Η επιχείρηση δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης αλλά έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία έχει ολοκληρωθεί.».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 - ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΚΙΝΗΤΡΟΥ

1) Για τις ενισχύσεις που θα χορηγηθούν βάσει των άρθρων 36α, 55 και 56 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 , η αίτηση του δικαιούχου θα πρέπει να περιλαμβάνει κατ'ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

α) την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης·

β) περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης·

γ) τον τόπο εκτέλεσης του έργου·

δ) κατάλογο των δαπανών του έργου·

ε) είδος ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, επιστρεπτέα προκαταβολή, εισφορά κεφαλαίου ή άλλο) και ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το έργο.

2) Όσοι δικαιούχοι δεν αποτελούν ΜΜΕ σύμφωνα τα οριζόμενα στο Παράρτημα 1 της παρούσας πρόσκλησης και κατά συνέπεια αποτελούν μεγάλη επιχείρηση⁴, θα πρέπει να μεριμνήσουν ώστε από τα δικαιολογητικά που θα υποβάλλουν να τεκμηριώνεται ότι η ενίσχυση που θα λάβουν για προτεινόμενο έργο τους θα έχει ένα ή περισσότερα από τα κάτωθι αποτελέσματα:

— ουσιώδης αύξηση του αντικειμένου του έργου/της δραστηριότητας ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης ή

— ουσιώδης αύξηση του συνολικού ποσού που δαπανά ο δικαιούχος για το έργο/τη δραστηριότητα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης ή

— ουσιώδης αύξηση της ταχύτητας ολοκλήρωσης του συγκεκριμένου έργου/δραστηριότητας

⁴ Σύμφωνα με το Παράρτημα Ι (άρθρο 3, παράγραφος 4) του ΓΑΚ μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, **από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς**, μεμονωμένα ή από κοινού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 - ΠΙΝΑΚΑΣ...ΜΕ ΤΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΧΟΡΗΓΗΘΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ/ΦΟΡΕΑ

Στην/Στον επιχείρηση/φορέα..... την/τον οποίο νόμιμα εκπροσωπώ, έχουν χορηγηθεί, κατά το τρέχον οικονομικό έτος και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη, οι κάτωθι ενισχύσεις:

(ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ)

A/A	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ & ΦΟΡΕΑΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΑΡΙΘ.ΠΡΩΤ. & ΗΜ/ΝΙΑ ΕΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ⁵	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΧΟΡΗΓΗΘΗΚΕ Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ ⁶	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ⁷	ΕΠΩΝΥΜΙΑ & ΑΦΜ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΒΑΣΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ⁸

⁵ Συμπληρώνεται το ποσό ενίσχυσης που έχει χορηγηθεί στην επιχείρηση/φορέα βάσει της εγκριτικής απόφασης. Δεν αφορά σε ποσό που έχει καταβληθεί προς την επιχείρηση/φορέα.

⁶ Παρατίθεται η κατηγορία των επιλέξιμων δαπανών για τις οποίες χορηγήθηκε η ενίσχυση

⁷ Συμπληρώνεται η ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης, εάν είναι διαφορετική από την ημερομηνία της εγκριτικής απόφασης

⁸ Συμπληρώνεται ο Κανονισμός Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας ή το άρθρο Απαλλακτικού Κανονισμού ή απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βάσει της οποίας χορηγήθηκε η ενίσχυση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΝ / ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ

1. Έκθεση Τεκμηρίωσης εξασφάλισης προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα

Η σύνταξη της ανωτέρω Έκθεσης στοχεύει στην τεκμηρίωση ως προς την τήρηση των κανόνων και των απαιτήσεων για προσβασιμότητα, στο προτεινόμενο προς χρηματοδότηση έργο. Μέσω αυτής εξετάζεται και αποδεικνύεται ο τρόπος με τον οποίο η πρόταση ικανοποιεί τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και τους κανόνες ασφαλείας για τα άτομα με αναπηρία (συμπεριλαμβανομένων όλων των μορφών αναπηρίας) καθώς και τα εμποδιζόμενα άτομα. Σημειώνεται ότι, ως εξασφάλιση της προσβασιμότητας νοείται η προσαρμογή του περιβάλλοντος με τέτοιον τρόπο ώστε να είναι δυνατή η αυτόνομη, απρόσκοπτη και χωρίς αποκλεισμούς μετακίνηση, διαβίωση, εξυπηρέτηση και συμμετοχή στην κοινωνική ζωή των ατόμων με αναπηρία και των εμποδιζόμενων ατόμων. Ανάλογα με το περιεχόμενο και την φύση της μελέτης / έργου οι απαιτήσεις προσβασιμότητας ανά θεματικό πεδίο είναι οι κάτωθι, και μπορούν να εφαρμόζονται συνδυαστικά :

Α. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ, συμπεριλαμβανομένων αρχαιολογικών χώρων, παραλιών, χώρων πρασίνου, αλσών κ.λπ.

- ο Δημιουργία «προσβάσιμης αλυσίδας» στις διαμορφώσεις των υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων των οικισμών, με εξασφάλιση προσβάσιμης οριζόντιας ή/και κατακόρυφης μετακίνησης (π.χ. ζώνη ελεύθερης όδευσης πεζών, προσβάσιμες διαδρομές, 'οδηγοί τυφλών', ράμπες/'σκάφες', αναβατόρια, προσβάσιμες διαβάσεις, αφαίρεση εμποδίων κ.λπ.)
- ο Επιλογή κατάλληλων υλικών, χρωματισμών και κατασκευαστικών λεπτομερειών στις διαμορφώσεις των υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων των οικισμών
- ο Τοποθέτηση προσβάσιμων στοιχείων αστικού εξοπλισμού στις διαμορφώσεις των υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων των οικισμών (π.χ. καθιστικά, βρύσες, σχάρες δένδρων, κιγκλιδώματα, πεζοφάναρα κ.λπ.), σε ειδικές χρήσεις (π.χ. παιδικές χαρές) καθώς και σε διαμορφώσεις και κατασκευές που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον (π.χ. εξοπλισμοί παραλιών, αποδυτήρια, παρατηρητήρια πουλιών κ.λπ.)

- ο Τοποθέτηση στοιχείων σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (π.χ. έντονο κοντράστ- μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.)

Β. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΕ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ συμπεριλαμβανομένων νέων και υφιστάμενων κτιρίων

α. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟ – απαιτούνται τα κάτωθι:

- ο προσβάσιμες οδεύσεις ελάχιστου αποδεκτού πλάτους 0,90μ μέχρι την θύρα εισόδου του κτιρίου

β. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ – απαιτούνται τα κάτωθι:

- ο προσβάσιμη είσοδος
- ο προσβάσιμη όδευση από την θύρα εισόδου στον ανελκυστήρα ελάχιστου αποδεκτού πλάτους 0,90μ με χώρους ελιγμών

γ. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ – απαιτούνται τα κάτωθι:

- ο προσβάσιμες οδεύσεις εντός του κτιρίου από και προς όλους τους εσωτερικούς και εξωτερικούς κοινόχρηστους χώρους/ είσοδο/ ανελκυστήρα κ.λπ. ελάχιστου αποδεκτού πλάτους 0,90μ με ταυτόχρονη πρόβλεψη χώρων ελιγμών αμαξιδίου
- ο ελάχιστο αποδεκτό καθαρό πλάτος θυρών προς τους εξωτερικούς ή/και εσωτερικούς κοινόχρηστους χώρους: 0,90μ.
- ο ελάχιστο αποδεκτό πλάτος εσωτερικών θυρών 0,85μ.
- ο πρόβλεψη χρωματικών αντιθέσεων μεταξύ δαπέδου-τοίχου, τοίχου- θύρας στους κοινόχρηστους χώρους
- ο δάπεδο σταθερό, αντιολισθηρό, μη ανακλαστικό, που να διευκολύνει την κίνηση αμαξιδίου και γενικά ατόμου με κινητικά προβλήματα
- ο καλός φωτισμός

δ. ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ – απαιτούνται τα κάτωθι:

- ο προσβάσιμος ανελκυστήρας, ακόμη και σε κτίρια που δεν είναι υποχρεωτική και δεν θα υλοποιηθεί άμεσα η τοποθέτηση του. Ειδικά για υφιστάμενα κτίρια με χρήση κατοικίας που ανακαινίζονται εφαρμόζονται οι διατάξεις της Απόφασης ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699 Υφυπουργού ΠΕΝ «Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία» (Β' 2998/2020)
- ο πρόβλεψη προσβάσιμων αναβατορίων, όπου απαιτείται ή προβλέπεται από την αρχιτεκτονική και την Η/Μ μελέτη
- ο προσβάσιμα κλιμακοστάσια καταλλήλων προδιαγραφών
- ο καλός φωτισμός

ε. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΕΙΣ – απαιτούνται τα κάτωθι:

- ο προσβάσιμες οδεύσεις διαφυγής και προστατευμένων προσβάσιμων χώρων αναμονής σε περίπτωση έκτακτων αναγκών, βάσει του ν.4067/2012

- ο προσβάσιμος χώρος υγιεινής ή δυνατότητα μελλοντικής μετατροπής σε ένα τουλάχιστον από τους κύριους χώρους υγιεινής, για τη δημιουργία ελεύθερου χώρου, πλάτους 0,90μ, στα δεξιά ή αριστερά της λεκάνης για δυνητική προσέγγιση αμαξιδίου, με δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης σε αυτόν από την θύρα του χώρου υγιεινής
- ο πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.)
- ο πρόβλεψη προσβάσιμων κινητών και σταθερών στοιχείων εξοπλισμού (π.χ. χαμηλά γκισέ, προσβάσιμες οθόνες πληροφοριών κ.λπ.)

Γ. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ συμπεριλαμβανομένων των στάσεων και σταθμών σε υπαίθριο Κ.Χ. ή σε κτιριακές υποδομές.

- ο Εξασφάλιση προσβασιμότητας στάσεων και σταθμών ΜΜΜ (βλ. παρ. Α και Β του παρόντος)
- ο πρόβλεψη προσβάσιμου εξοπλισμού (μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων, οπτική και ηχητική πληροφόρηση κοινού, τηλεματικές εφαρμογές, ιστοσελίδες κ.λπ.)
- ο πρόβλεψη προσβάσιμων διαδικασιών (υπηρεσία εξυπηρέτησης ΑμεΑ και ατόμων μειωμένης κινητικότητας, διαδικασίες έκδοσης εισιτηρίων, διαδικασίες εκτάκτων αναγκών κ.λπ.)

2. Πλάνο Διαχείρισης του έργου

Το Πλάνο Διαχείρισης του έργου συντάσσεται από τον δικαιούχο με σκοπό να διασφαλίσει την μακροπρόθεσμη συντήρηση και λειτουργία του έργου, μετά το πέρας της υλοποίησής του και για την επόμενη 10ετία. Το Πλάνο Διαχείρισης, συμπεριλαμβάνει :

- ο Τεχνική Έκθεση όπου περιγράφονται (ενδεικτικά) το έργο, τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν (περιγραφή, είδος, ποιοτικά χαρακτηριστικά, χρόνος ζωής κ.λπ.) ο τρόπος και ο χρόνος κατασκευής κάθε επιμέρους στοιχείου, τα ευάλωτα στοιχεία δείκτες παρακολούθησης της λειτουργίας, δείκτες αξιολόγησης τα φθοράς κ.λπ.
- ο Χρονικός Προγραμματισμός με ορίζοντα 10ετίας για συγκεκριμένες εργασίες συντήρησης, Προκαθορισμένες επισκέψεις / επιθεωρήσεις επιτόπου, και περιοδικές εκθέσεις, με ενδεικτικά προκαθορισμένα Ορόσημα (Milestones), καταγεγραμμένος σε διάγραμμα

- ο Οικονομικός προγραμματισμός για την συντήρηση του έργου με ορίζοντα 10ετίας
- ο Βεβαίωση υπογεγραμμένη από τον νόμιμο εκπρόσωπο του δικαιούχου για την ανάληψη υποχρέωσης συντήρησης και εύρυθμης λειτουργίας του έργου που θα συνοδεύεται από τα παραπάνω.

3. Βεβαίωση/εις συμβατότητας με το επιχειρησιακό σχέδιο και άλλα στρατηγικά σχέδια του δήμου

Η ανωτέρω βεβαίωση/εις συντάσσεται από την αρμόδια υπηρεσία του δικαιούχου και (α) περιγράφει τα βασικά σημεία του επιχειρησιακού σχεδιασμού ή των άλλων στρατηγικών σχεδίων που σχετίζονται με την υποβαλλόμενη πρόταση, (β) παρουσιάζει τα σημεία της πρότασης που συνδέονται με τα παραπάνω και (γ) βεβαιώνει ότι "το προτεινόμενο έργο δεν αντίκειται στα εγκεκριμένα μέτρα και παρεμβάσεις του συγκεκριμένου στρατηγικού σχεδιασμού ή της ολοκληρωμένης παρέμβασης".

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Τα παρακάτω Ευρωπαϊκά και διεθνή παραδείγματα φιλοδοξούν να παρουσιάσουν βέλτιστες πρακτικές, και έργα που έχουν πραγματοποιηθεί σε ευρωπαϊκές και όχι μόνο πόλεις. Τα παραδείγματα αυτά είναι σαφές ότι αναφέρονται σε έργα, προγράμματα, συμμετοχικό σχεδιασμό και εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού που έχουν πραγματοποιηθεί εκτός του ελληνικού χώρου σε διαφορετικές συνθήκες και δεδομένα. Γι αυτό και η εφαρμογή τους πρέπει να προσαρμόζεται κατ' αναλογία στα μεγέθη, τα δεδομένα και τα χαρακτηριστικά των ελληνικών πόλεων. Για την καλύτερη ανάγνωσή τους είναι χωρισμένα ανά θέμα.

ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ – ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

THE HAFEN CITY PROJECT – ΑΜΒΟΥΡΓΟ

Το πρόγραμμα ανάπτυξης του Hafen City αποτέλεσε ίσως το μεγαλύτερο πρόγραμμα ανάπτυξης στο εσωτερικό μιας ευρωπαϊκής πόλης, βάσει έκτασης (2,2 εκατ. τετραγωνικά χιλιόμετρα στην τελική του μορφή) και δημιούργησε «πρότυπο» για την ανάπτυξη μιας πόλης στις παρυφές ενός ποταμού. Η περιοχή παρέμβασης βρίσκεται στην ελεύθερη λιμενική ζώνη του Αμβούργου στον ποταμό Έλβα, σε μια έκταση που καταλαμβάνονταν από παλιές βιομηχανικές αποθήκες κτισμένες την εποχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου που με τα χρόνια εγκαταλείφθηκαν. Το πρόγραμμα αποφασίστηκε το 1997 από το Δημοτικό συμβούλιο της πόλης του Αμβούργου και ξεκίνησε να υλοποιείται το 2001. Η ιδιαιτερότητα της ανάπτυξης δεν έγκειται μόνο στην έκτασή της, αλλά επίσης στο γεγονός ότι αυτή βρίσκεται στο κέντρο της πόλης και τα ποιοτικά κριτήρια ανακλούνται στο σωστό συνδυασμό των επιμέρους χρήσεων, στη ζωντάνια των χώρων και στον πρωτοποριακό τρόπο κατασκευής. Χαρακτηριστικό στοιχείο είναι η υψηλής ποιότητας και αισθητικής αρχιτεκτονική των κτιρίων και των ανοικτών υπαίθριων χώρων, καθώς και η πολυεπίπεδη σχέση με το υγρό στοιχείο. Στην περιοχή διατηρήθηκαν μόνο λίγα, εντυπωσιακά κτίρια των περασμένων αιώνων και για την πλειονότητα των κτιρίων έχουν χρησιμοποιηθεί πρωτοποριακός σχεδιασμός και μέθοδοι κατασκευής. Δημιουργούνται καταστρώματα περιπάτου, δρόμοι, πάρκα, και κτίρια (~ 2 εκ. τ.μ. κτισμένων χώρων), παρέχοντας 5.500 κατοικίες για 12.000 κατοίκους και γραφειακούς χώρους δίνοντας εργασία σε 40.000 ανθρώπους, καθώς και πλείστες άλλες χρήσεις. Με εξαίρεση τα καταστρώματα περιπάτου, όλη η περιοχή (δρόμοι, πάρκα, κτίρια) σηκώθηκε περίπου 8 μέτρα πάνω από το επίπεδο του νερού δημιουργώντας μια νέα, ενιαία τοπογραφία εξασφαλίζοντας παράλληλα πρόσβαση στο νερό δίνοντας έμφαση στην τυπική ατμόσφαιρα λιμανιού.

Για την υλοποίηση του προγράμματος δημιουργήθηκε ο φορέας 'HafenCity Hamburg GmbH' ο οποίος διαχειρίζεται όλες τις δραστηριότητες ως υπεύθυνος φορέας ανάπτυξης και οικοπεδούχος. Το πρόγραμμα ανάπτυξης και οι διαδικασίες οικοδομικών αδειών προωθούνται σε μια ειδική ομάδα εργασίας του Υπουργείου Αστικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Από τον Οκτώβριο του 2006 το HafenCity διατηρείται σε κατάσταση «περιοχής προτεραιότητας», το οποίο σημαίνει ότι όλα τα πολιτικά κόμματα στη βουλή της πόλης του Αμβούργου συζητούν τα σχέδια ανάπτυξης τα οποία θεωρούνται στοιχεία-κλειδιά, σε μια 'επιτροπή ανάπτυξης της πόλης' που δημιουργήθηκε ειδικά για αυτό το σκοπό.

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΛΕΙΤΗ DOCKS – ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟ

Η περιοχή παρέμβασης καλύπτει έκταση 170 εκταρίων, στην παλιά λιμενική / βιομηχανική ζώνη, με συγκέντρωση πρώην βιομηχανικών και εμπορικών χρήσεων που θα τοποθετηθούν σε άλλα σημεία της πόλης. Το έργο συνδέεται με την μικρότερη σε έκταση ανάπλαση του παραλιακού μέτωπο του Granton επίσης στο Εδιμβούργο. Η βασική αρχή που χρησιμοποιήθηκε στην ανάπλαση είναι η δυναμική μίξη χρήσεων από λειτουργίες όπως γραφεία, ξενοδοχεία, αναψυχή, εμπόριο, δημόσιος χώρος και κατοίκηση, με στόχο την εδραίωση ενός ενεργού αστικού περιβάλλοντος και της δημιουργίας μια ένωσης ανάμεσα στο παραλιακό μέτωπο και τις υπάρχουσες τριγύρω γειτονίες.

Στο πλαίσιο σχεδιασμού της περιοχής σχεδιάζονται 9 νέα διασυνδεδεμένα, βιώσιμα παραλιακά «χωριά» πάνω σε 144 εκτάρια πρώην βιομηχανικής γης, περιοχή μεγαλύτερη ακόμα και από το κέντρο του Εδιμβούργου. Μεταξύ τους χαράσσονται άξονες / διαδρομές που εξασφαλίζουν την θέα σε σημαντικά τοπόσημα της πόλης συμπεριλαμβανομένου του Κάστρου του Εδιμβούργου, του Calton Hill και του Arthur's Seat, δημιουργώντας τη δομή για τον σχεδιασμό και συνδέοντας το παραλιακό μέτωπο με το κέντρο της πόλης. Επιπλέον αυτών, στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν 12 κτίρια, τα οποία έχουν καταγραφεί από το νόμο ως κτίρια που αξίζει να διατηρηθεί η ιστορική σημασία τους, καθώς και 5 αποβάθρες ως αξιολογικά αρχιτεκτονικά στοιχεία. Περιλαμβάνεται επίσης ο πύργος του Martello που χρονολογείται από την περίοδο του Ναπολέοντα. Τέλος, η περιοχή του λιμανιού που γειτνιάζει με την θάλασσα, έχει χαρακτηριστεί ως σημείο Ειδικού Επιστημονικού Ενδιαφέροντος και περιοχή Ειδικής Προστασίας και χρήζει ιδιαίτερης περιβαλλοντικής προστασίας.

Το πρόγραμμα ανάπτυξης περιλαμβάνει, κατ' ελάχιστο τους παρακάτω χώρους και υποδομές :

- νέο δίκτυο τραμ (37 εκ. ευρώ συνεισφορά στην κατασκευή του)
- το 30% των κατοικιών θα είναι κατοικίες με 3 ή περισσότερα δωμάτια, για οικογένειες
-

-132-

- κατασκευή μιας σειράς κατοικήσιμων γειτονιών που θα παρέχουν μια μείξη κατοικιών ως προς τον τύπο, το μέγεθος, την ιδιοκτησία και τις προσιτές τιμές

- νέο γυμνάσιο για 1000 παιδιά
- 3 νέα δημοτικά σχολεία για περισσότερα από 1300 παιδιά καθώς και νέες τάξεις για τα υπάρχοντα Καθολικά Σχολεία
- νέες πισίνες, κέντρα αθλητισμού, γήπεδα και πάρκα για skate
- αναβάθμιση του συστήματος μεταφορών (εξοικονόμηση 43,5 εκ. ευρώ για αναγκαίες βελτιώσεις)
- δημιουργία δύο νέων τοπικών εμπορικών κέντρων, ένα από τα οποία θα περιέχει ένα μεγάλο κατάστημα τροφίμων
- δημιουργία μεικτής συνοικίας, με κύρια χρήση την εργασία
- δημιουργίας μίας ενοποιημένης περιοχής βιομηχανικών και αποθηκευτικών χρήσεων στα ανατολικά, καθώς και η διατήρησή της για πιθανή διαχείριση αποβλήτων σε συνδυασμό με παραγωγής θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας
- λειτουργία χρήσεων αναψυχής και τουρισμού

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ POTSDAMER PLAZT - BEROLINO

Η Potsdamer Platz βρίσκεται στο κέντρο του Βερολίνου, σε θέση εφαιπτόμενη με το μεγάλο πάρκο της πόλης, το Tiergarten, και σε άμεση σχέση στα δυτικά της με το Kulturforum, ένα από τα μεγαλύτερα πολιτιστικά κέντρα του Βερολίνου, στα βόρεια με το Reichstag και στα ανατολικά με το διοικητικό κέντρο του Βερολίνου. Η πλατεία βρίσκεται πολύ κοντά στην Friedrich strasse, τον σημαντικότερο εμπορικό άξονα του Βερολίνου κατά την δεκαετία του '20, ο οποίος μετά την πτώση του τείχους επανακτά την αίγλη του. Το 1961, με την ανέγερση κατά μήκους της Potsdamer Platz, του τείχους του Βερολίνου, η πλατεία χάνει ολοκληρωτικά το ρόλο της, καθώς από χώρος συγκέντρωσης και διέλευσης, μετατρέπεται σε ένα σύνορο, ένα αστικό no man's land, το οποίο στα επόμενα χρόνια ερημώνεται. Με την πτώση του τοίχους το 1989 η πλατεία αναδεικνύεται σε περιοχή κλειδί για το Βερολίνο, τόσο σε συμβολικό/πολιτικό επίπεδο όσο και σε στρατηγικής σημασίας αστικό σημείο, λόγω της γειτνίασης με το πολιτιστικό, εμπορικό και διοικητικό κέντρο της πόλης.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της περιοχής αποτελεί το γεγονός ότι η περιοχή παρέμβασης κατά το μεγαλύτερο μέρος της αποτέλεσε ιδιωτικό χώρο, καθώς τα πρώτα 600.000 τ.μ., και συγκεκριμένα τα οικοπέδα νοτιοδυτικά της πλατείας αγοράστηκαν το 1987 από την εταιρεία Daimler Benz και εν συνεχεία το 1995 το τριγωνικό οικόπεδο βόρεια και δυτικά της πλατείας αγοράστηκε από την εταιρεία Sony.

Για την ανάπλαση της ευρύτερης περιοχής της Potsdamer Platz και της Leipziger Platz, διοργανώθηκαν στην σειρά αρκετοί αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί. Βασικός στόχος όλων των

προτάσεων αποτέλεσε η διατήρηση του προϋπάρχοντα πολεοδομικού ιστού, και του χαρακτήρα του βερολινέζικου αστικού ιστού και η ανασυγκρότηση της αστικής συνέχειας στην καταστραμμένη από τον πόλεμο και απαξιωμένη από το τείχος, κεντρική αυτή περιοχή. Μεταξύ του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού του 1991 και του επόμενου το 1992, υπήρξαν διαφοροποιήσεις, σημαντικότερες εκ των οποίων ήταν το μέγιστο ύψος των κτιρίων (από μέγιστο 35μ, σε κατάργηση του ανώτατου ορίου) και η εισαγωγή μίας νέας πλατείας στην σύνθεση, στο δυτικό τμήμα της περιοχής ανάπλασης, γύρω από την οποία ανοίγονται το I-max cinema, ένα καζίνο, ένα μεγάλο ξενοδοχείο και ένα θέατρο. Όσον αφορά τον χαρακτήρα των υπόλοιπων κτιρίων, γίνεται χρήση στοών στο ισόγειο για την εξυπηρέτηση εμπορικών χρήσεων και γίνεται επιλογή υλικών σε γήινες αποχρώσεις. Οι χρήσεις γης απαρτίζονται κατά 50% από χώρους γραφείων, ενώ κατά 30% έχουμε χρήσεις σχετικές με την διασκέδαση (θέατρα, ξενοδοχεία, σινεμά), χρήσεις εμπορικές και άλλες σχετικές με τη διανομή εμπορευμάτων. Τέλος, ένα ποσοστό 20% συμπληρώνεται από κατοικίες.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ SUPERBLOCKS - ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ

Τα Superilles, ή superblocs στην αγγλική γλώσσα, αποτελούν ένα πειραματικό έργο που έχει σχεδιαστεί από το Δημοτικό Συμβούλιο της Βαρκελώνης σε συνεργασία με τον Αστικό Οργανισμό Οικολογίας (Urban Ecology Agency), που έχει ως στόχο την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας, την εντατική χρήση των δημόσιων χώρων, την προαγωγή της βιοποικιλότητας και της κοινωνικής συνοχής με τη συμμετοχή του κοινού, το μειωμένο οικολογικό αποτύπωμα και, εν γένει, την ενίσχυση της ανθρώπινης διάστασης της πόλης. Οι άνω στόχοι επιτυγχάνονται με την πιλοτική προώθηση ενός νέου τύπου αστικής οργάνωσης σε πέντε μακρο-περιοχές ειδικά επιλεγμένες για το πείραμα. Δημιουργήθηκαν εδαφικές μονάδες μεγέθους 9 οικοδομικών τετραγώνων, σε Ιπποδάμεια πολεοδομική οργάνωση, με ήπιας κυκλοφορίας εσωτερικούς δρόμους στους οποίους πραγματοποιούνται παρεμβάσεις πολεοδομικού σχεδιασμού και λαμβάνουν χώρα περιβαλλοντικές δραστηριότητες. Δημιουργείται με αυτόν τον τρόπο «συνέχεια» του οδικού δικτύου περιμετρικά των 9 Ο.Τ. και της «ασυνέχεια» του εσωτερικά στη «μικρο-γειτονιά» που σχηματίζουν τα 9 Ο.Τ. Στις εξωτερικές / περιμετρικές διαδρομές επιτρέπεται η κίνηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (MMM) και των αυτοκινήτων με 50 χλμ./ώρα, ενώ στις εσωτερικές διαδρομές επιτρέπονται, σε κινήσεις βρόγχων, μόνο ιδιωτικά οχήματα με 10 χλμ./ώρα, ώστε να δοθεί προτεραιότητα στους πεζούς και ποδηλάτες. Η ως άνω κυκλοφοριακή διευθέτηση στα superblocs της Βαρκελώνης επιτρέπει τη συνεχή ροή στην περίμετρο τους, ενώ στο εσωτερικό δημιουργήθηκαν οδοί ήπιας κυκλοφορίας. Η πλευρά των superblocs της Βαρκελώνης είναι μεγέθους περίπου 400μ.

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ VILLETTE – ΠΑΡΙΣΙ

Στο βορειοανατολικό άκρο του 19ου διαμερίσματος του Ile-de-France συναντά κανείς τη Villette χτισμένη σε μια πεδιάδα ανάμεσα στους λόφους του Buttes-Chaumont και την Μονμάρτη. Σε έναν από τους μεγαλύτερους εναπομείναντες κενούς χώρους του Παρισιού, μια έκταση μεγαλύτερη του 1χλμ στη μια πλευρά και 700μ στην άλλη, όπου κατά το παρελθόν βρίσκονταν τα σφαγεία και η αγορά κρεάτων του Παρισιού, σήμερα, ανάμεσα στις στάσεις του μετρό Porte de Pantin και Porte de la Villette, απλώνεται ένα από τα σημαντικότερα πάρκα της πόλης, το Parc de la Villette, έργο - αποτέλεσμα διεθνούς αρχιτεκτονικού διαγωνισμού του 1982 που έθεσε ως στόχο την σηματοδότηση του οράματος μιας νέας εποχής και την μελλοντική οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη μιας περιοχής – κλειδί για το Παρίσι. Με βασικό άξονα την αναζωογόνηση της Villette, η κυβέρνηση της Γαλλίας, αφού αποφάσισε τη διακοπή της λειτουργίας των σφαγείων, ίδρυσε έναν Οργανισμό υπεύθυνο για το σύνολο του project. Έχοντας προκηρύξει εθνικό διαγωνισμό για τη δημιουργία του Cité des Sciences et de l' Industrie, η κατασκευή του πάρκου στο σύνολό της ολοκληρώθηκε το 1995.

Το Parc de la Villette, εξ' ορισμού, καλείται ως το πάρκο για τον 21ο αιώνα. Πρόκειται για ένα project διεθνούς εμβέλειας που είχε σκοπό την εξυγίανση μιας πρώην βιομηχανικής περιοχής, την οικολογική της αναβάθμιση και την απόδοσή της στην κοινωνία του Παρισιού, στη γειτονιά, στον κάτοικο. Καθοριστικός παράγοντας για την ανάδειξη του project και τη δημοτικότητά του αποτέλεσε η απόσταση του πάρκου από το ιστορικό κέντρο του Παρισιού αφού βρίσκεται εντός του Ile-de-France και είναι εύκολα προσβάσιμο με το μετρό. Η απουσία ορίων ως προς τη γύρω περιοχή επιτρέπει την ελεύθερη είσοδο στο χώρο, στις πλευρές που δεν καλύπτονται από υδάτινα κανάλια.

Στο πάρκο συνυπάρχουν χωροθετημένες πολιτιστικές, ψυχαγωγικές, αθλητικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες, ανοιχτοί χώροι πρασίνου που διαθέτει, καθώς και το Εθνικό Μουσείο Επιστημών και το Εθνικό Κέντρο για σπουδές μουσικής και χορού, ενισχύοντας παράλληλες δράσεις. Το σύστημα των «γραμμών», οι διαδρομές που συνδέουν το πάρκο με την πόλη και τις εσωτερικές δραστηριότητες μεταξύ τους είναι τρεις: ο υδάτινος (το παλιό εμπορικό κανάλι), ο εναέριος (οι σκεπασμένοι, τεμνόμενοι άξονες της ανυψωμένης γέφυρας) και ο επίγειος (το ελικοειδές μονοπάτι που ενώνει τους φιλοσοφικούς κήπους).

ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3 POCKET PARKS – MANHATTAN NEW YORK CITY

Η Ν.Υόρκη είναι μια πόλη στην οποία τα πάρκα έχουν σημαίνοντα ρόλο στην ζωή των κατοίκων – και βεβαίως το πιο γνωστό είναι το Central Park στο οποίο υπολογίζεται ότι οι επισκέπτες φτάνουν τα 25 εκατομμύρια τον χρόνο. Ταυτόχρονα με την δημόσια διαχείριση των κατά κανόνα μεγάλων πάρκων, αναπτύχθηκε πολύ σημαντική δράση στην δραστηριοποίηση και ευαισθητοποίηση του ιδιωτικού τομέα και των πολιτών για την

δημιουργία και συντήρηση μικρών χώρων πρασίνου, τα λεγόμενα Pocket parks, τα οποία στην πλειοψηφία τους έχουν πλέον πάρει τα ονόματά τους από τις εταιρείες που δημιουργήθηκαν για αυτόν τον σκοπό. Στην σχετική πολιτική της πόλης για τα παραπάνω είναι σημαντικό να καταγραφούν δύο ενδιαφέροντα προγράμματα:

- Το πρόγραμμα Adopt – A – Park : είναι ένα από τα πολλά προγράμματα κινήτρων σε μεμονωμένα άτομα, ομάδες, εταιρείες, επαγγελματίες κ.ο.κ. να έχουν ενεργό συμμετοχή στην δημιουργία πράσινων χώρων. Μέσω αυτού δίνεται η δυνατότητα σε ενεργούς πολίτες και μέλη να αναλάβουν συγκεκριμένη δράση, όπως π.χ. την επέμβαση στην πλακόστρωση σε υπαίθριο Κ.Χ., την μετατροπή μιας νησίδας στον οδικό χώρο ή μιας συμβολής οδών σε μικρό χώρο πρασίνου, έως και την ανακαίνιση μιας παιδικής χαράς
- Το πρόγραμμα Urban Park Rangers : ξεκίνησε το 1979, και έκτοτε βοήθησε τους Νεοϋορκέζους και τους επισκέπτες όλων των ηλικιών να ανακαλύψουν και να εξερευνήσουν τον φυσικό κόσμο της Νέας Υόρκης μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, της υπαίθριας αναψυχής, της διαχείρισης της άγριας ζωής και της ενεργού εθελοντικής συντήρησης
- Το πρόγραμμα του μη κερδοσκοπικού οργανισμού Project for Public Spaces : ξεκίνησε το 1975 και προωθεί τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση παρεμβάσεων στον δημόσιο χώρο συνεργατικά με τους καθημερινούς χρήστες

Samuel Paley Park

Ιδιωτικό πάρκο ανοιχτό στο κοινό, που σχεδιάστηκε από τον R.Zion και χρηματοδοτήθηκε από το ίδρυμα W. Paley. Δημιουργήθηκε το 1967 και έχει έκταση 390τ.μ. Οι τρεις πλευρές του οριοθετούνται από τους ψηλούς τοίχους των παρακείμενων οικοδομών και έχουν καλυφθεί με αναρριχώμενα φυτά. Η ανοιχτή πλευρά προς τον δρόμο προστατεύεται από τον θόρυβο της πόλης μέσω της φύτευσης ψηλών δένδρων. Στην εσωτερική πλευρά που βρίσκεται απέναντι από την είσοδο του πάρκου, έχει δημιουργηθεί ένας καταρράκτης 6 μέτρων ο οποίος εξασφαλίζει τον δροσισμό του πάρκου κατά τους θερινούς μήνες. Η επιλογή των υλικών πλακόστρωσης επιτρέπει την ανάπτυξη ποώδους βλάστησης στα ενδιάμεσα κενά και έχουν φυτευτεί επιπλέον 17 ψηλά δένδρα. Ο αστικός εξοπλισμός είναι σταθερός και κινητός. Το Paley Park αποτελεί ένα από τα πιο αγαπημένα μικρά πάρκα της πόλης.

Green Acre Park

Ιδιωτικό πάρκο ανοιχτό στο κοινό, που ολοκληρώθηκε το 1971 από το Greenacre Foundation και επαναχρηματοδοτήθηκε πριν από μερικά χρόνια από την Mrs Jean Mause. Βρίσκεται σε κοντινή απόσταση μερικών οικοδομικών τετραγώνων από το Paley Park και έχει έκταση περίπου 1,5 στρ. Οι καθημερινοί χρήστες του είναι κυρίως, εργαζόμενοι, ιδιοκτήτες των κοντινών καταστημάτων και τουρίστες. Ο σχεδιασμός του προσομοιάζει σε αυτόν του Paley Park καθώς διαθέτει τεχνητό καταρράκτη, φυτεμένα δένδρα και κινητό εξοπλισμό (καρέκλες και τραπέζια). Τα στοιχεία φωτισμού, αποδίδουν επιπλέον θερμότητα κατά τους χειμερινούς μήνες και έχει δημιουργηθεί και ένα μικρό αναψυκτήριο.

Bryant Park

Πρόκειται για δημόσιο πάρκο που τελεί υπό ιδιωτική διαχείριση και το οποίο δημιουργήθηκε μέσω της ανάπτυξης της πλατείας Reservoir το 1884. Βρίσκεται στην περιοχή Midtown του Manhattan, ανάμεσα από την 5^η και την 6^η λεωφόρο και μεταξύ της 40^{ης} και 42^{ης} οδού. Έχει σημαντικό μέγεθος, λίγο παραπάνω από 9,5 στρ. Πήρε το όνομά του προς τιμήν του ομώνυμου ποιητή. Την δεκαετία του 1920, το βόρειο τμήμα του παρέμεινε κλειστό και εν συνεχεία το 1932 προκηρύχθηκε διαγωνισμός για την ανάπτυξή του που ολοκληρώθηκε το 1934. Τα επόμενα χρόνια το πάρκο παραμελήθηκε αρκετά μέχρις ότου ανακηρύχθηκε μνημείο. Έκτοτε δημιουργήθηκε η Bryant Park Restoration Corporation που ανέλαβε εφεξής την συντήρηση και διαχείριση του πάρκου και τις επόμενες αναπλάσεις του. Επίσης το πάρκο με την σημερινή μορφή του αποδόθηκε το κοινό το 1992 και το 2010 συμπεριλήφθηκε στους 10 καλύτερους τόπους των ΗΠΑ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “POCKET PARK SCHEME” ΤΗΣ ΚΟΜΗΤΕΙΑΣ NORTHAMPTONSHIRE ΑΓΓΛΙΑ

Το πρόγραμμα του Northamptonshire είναι το παλιότερο πρόγραμμα pocket parks της Αγγλίας το οποίο αρχικά λειτούργησε μέσω της τοπικής κοινότητας την δεκαετία 1980-1990, μετά από την εφαρμογή της ομώνυμης ιδέας (Pocket Park Scheme) του A.Teulon. Στο διάστημα αυτό δημιουργήθηκαν 18 pocket parks όλα με δράση εθελοντών. Μέχρι σήμερα έχουν δημιουργηθεί πάνω από 80 pocket parks μεγέθους που κυμαίνεται από 0,4 έως 34 εκτάρια. Τα σημαντικότερα από αυτά είναι τα παρακάτω :

Great Billing Pocket Park

Βρίσκεται στα όρια του χωριού Billing στην θέση του παλιού Δημαρχείου της περιοχής σε έναν ορθογώνιο χώρο συνολικής έκτασης 11.700τ.μ. και σε άμεση γειτνίαση καιενατμόνιση με το πέτρινο τοίχος Ha-Ha που είναι χαρακτηρισμένο μνημείο. Ο σχεδιασμός του πάρκου

συνδυάζει την εκτεταμένη φύτευση διαφορετικών ειδών δένδρων και φυτών και την τοποθέτηση φωτιστικών σωμάτων και αστικού εξοπλισμού.

Brixworth Pocket Park

Το πάρκο δημιουργήθηκε στην θέση παλιού ανενεργού λατομείου. Έχει μέγεθος 2900τ.μ. και η λειτουργία του ξεκίνησε το 1997. Η επιλογή της φύτευσης έγινε με βάση το κριτήριο της διατήρησης της πανίδας της περιοχής. Η φιλοσοφία του πάρκου είναι η αποδοχή και χρήση του από όλες τις ηλικιακές ομάδες, και για τον σκοπό αυτό έχουν συμπεριληφθεί εγκαταστάσεις κοινόχρηστων ποδηλάτων, παιδική χαρά, και μικρό αναψυκτήριο, καθώς ταυτόχρονα στον χώρο διοργανώνονται εθελοντικές δραστηριότητες για όλες τις ηλικίες.

Kettering General Hospital Pocket Park

Το πάρκο δημιουργήθηκε στην θέση του παλιού λαχανόκηπου του ομώνυμου νοσοκομείου, το οποίο είναι και ο φορέας συντήρησης και διαχείρισής του. Το πάρκο είναι ανοιχτό όχι μόνο στους ασθενείς, επισκέπτες και εργαζόμενους του νοσοκομείου αλλά και στους πολίτες της ευρύτερης κοινότητας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Small Public Urban Green Spaces (SPUGS) - ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ

Η πόλη της Κοπεγχάγης, ως μέρος ενός μεγαλύτερου οράματος για να γίνει η πιο πράσινη πρωτεύουσα στον κόσμο, εφάρμοσε 14 επιπλέον rocket parks που δημιουργήθηκαν έως το 2015. Τα κριτήρια της πόλης για την δημιουργία τους καθορίζουν ότι ένα rocket park :

- Δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 5.000τ.μ.
- Πρέπει να έχει τουλάχιστον ένα είδος βλάστησης
- Πρέπει να έχει άμεση δημόσια πρόσβαση
- Πρέπει να έχει διακριτά όρια που το χωρίζουν από τον περιβάλλοντα δημόσιο χώρο

Ταυτόχρονα δημιουργήθηκε μια λίστα με τα πιθανότερα σημεία δημιουργίας SPUGS εντός των πιο πυκνοδομημένων περιοχών κατοικίας της πόλης της Κοπεγχάγης. Αφού η σχετική ερευνητική ομάδα ερεύνησε πιθανά πάρκα στη λίστα, μείωσε τους ιστότοπους σε εννέα SPUGS με βάση τις πραγματικές συνθήκες και τις επιθυμητές κατηγορίες, όπως "Γεωμετρική σχεδίαση", "Café / History" και "Multicharacteristic" (ένα από τα εννέα SPUGS που μελετήθηκαν είναι Odins Lomme, ένα πάρκο στη γειτονιά Nørrebro κάτω από μισό στρέμμα). Οι ερευνητές τεκμηρίωσαν την χρήση των SPUGS, μέσω ερωτηματολογίων τα οποία διακινήθηκαν στο κοινό για 5 μήνες, μία φορά την εβδομάδα και σε διαφορετικές ώρες της ημέρας, συγκεντρώνοντας 698 απαντήσεις, που συναινούν ότι (α) η πλειονότητα των χρηστών επισκέπτεται ένα SPUG για κοινωνικοποίηση και «ξεκούραση και αποκατάσταση», δεν έχει πρόσβαση σε ιδιωτικό κήπο και θεωρεί ότι θα ωφεληθεί όσον αφορά στην ψυχική και σωματική υγεία και ευεξία και (β) η ανάπτυξη των SPUGS στην

πόλη έχει όχι μόνο περιβαλλοντικό αλλά και κοινωνικό και οικονομικό όφελος ιδιαιτέρως σε σχέση με τις δαπάνες για την δημόσια υγεία.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ – ΠΑΡΙΣΙ

Πάνω από 40.000 άτομα συμμετείχαν στο στάδιο της ψηφοφορίας του πρώτου συμμετοχικού προϋπολογισμού της πόλης του Παρισιού. Οι κάτοικοι του Παρισιού συμμετείχαν στο πρόγραμμα συμμετοχικού σχεδιασμού και η ιδέα «Des Jardins sur les Murs» («Πράσινοι τοίχοι») βρέθηκε στην κορυφή κατά τη ψηφοφορία των πολιτών με 21.319 ψήφους. Έτσι αποφασίστηκε να κατασκευαστούν 41 κάθετοι «πράσινοι τοίχοι» σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα της πόλης. Εν συνεχεία, σε στενή συνεργασία με τους δημάρχους των 20 διαμερισμάτων του Παρισιού, εντοπίστηκαν 41 κατάλληλοι τοίχοι, 27 από τρία ιδρύματα, ενώ 9 από τους 41 ανήκουν σε ιδιόκτητα κτίρια. Εκτός από τους παραπάνω 41 πράσινους τοίχους, το πρόγραμμα συμπεριλαμβάνει :

- 1.000.000 τ.μ. από φυτεμένα δώματα και πράσινους τοίχους, το 1/3 των οποίων χρησιμοποιούνται για την παραγωγή φρούτων και λαχανικών
- 300.000 τ.μ νέων χώρων πρασίνου στη πόλη
- 20.000 περισσότερα δέντρα στο Παρίσι
- 200 έργα πρασίνου που θα επιλεγούν από τους κατοίκους
- πειραματική εφαρμογή πρότυπων δεντροφυτεύσεων σε δυο επιλεγμένους δρόμους

SMART ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ NEED4B ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Προκειμένου να μειωθεί δραστικά η κατανάλωση ενέργειας και οι συναφείς εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2010/31 / UE ορίζει ότι όλες οι νέες κατασκευές πρέπει να φτάσουν σχεδόν στο μηδέν επίπεδα κατανάλωσης ενέργειας έως το έτος 2020. Το NEED4B είναι ένα έργο συνεργασίας EU-FP7 που υποδεικνύει οικονομικά αποδοτικές και ενεργειακά αποδοτικές τεχνολογίες και μεθόδους για το σχεδιασμό, την κατασκευή και τη λειτουργία νέων κτιρίων πολύ χαμηλής ενέργειας Στο έργο εντάσσονται μια σειρά πιλότων που θα δείξει πώς να επιτευχθεί πρωτογενής κατανάλωση ενέργειας κάτω από 60 kWh / m2 έτος στα κτίρια.

Στο έργο εντάχθηκε το κτίριο "ScOla" (Σχολή Ξένων Γλωσσών) του Πανεπιστημίου Özyeğin της Κωνσταντινούπολης. Πρόκειται για ένα κτίριο συνολικής έκτασης 17.756 m2. Το κτίριο

ScOLa (School of Languages) είναι μέρος ενός γενικού σχεδίου του Πανεπιστημίου Özyeğin , το οποίο βρίσκεται στο Nisantepa της Κωνσταντινούπολης (βόρειοδυτική Τουρκία). Το κτίριο βρίσκεται στο κέντρο της πανεπιστημιούπολης, ακριβώς πέρα από το φοιτητικό κέντρο. Περισσότεροι από 1.450 μαθητές, 125 δάσκαλοι και 10 διευθυντές χρησιμοποιούν το ScOLa από τον Σεπτέμβριο του 2014. Καθώς η χωρητικότητα χρήστη του κτιρίου είναι πολύ υψηλή, υπάρχουν τρεις εισοδοί στο κτίριο. Το κτίριο αποτελείται από 66 αίθουσες διδασκαλίας για 20 άτομα, 4 αίθουσες διαλέξεων για 56 άτομα, 2 αίθουσες διαλέξεων για 90 άτομα, 3 αίθουσες σεμιναρίων, 25 αίθουσες μελέτης, 54 γραφεία, καφετέριες, τουαλέτες, διάδρομοι και διάφορες αίθουσες εξυπηρέτησης. Όλα τα μαθήματα πρέπει να χρησιμοποιούνται από τις 08:00 έως τις 17:00 πέντε ημέρες την εβδομάδα, να δέχονται τους καλοκαιρινούς μήνες και όλα τα γραφεία των εκπαιδευτών να χρησιμοποιούνται από τις 08:00 έως τις 18:00 σύμφωνα με το πρόγραμμα των εκπαιδευτών. Από το 2015, το υπόγειο φιλοξενεί τους φοιτητικούς συλλόγους που επεκτείνουν τη χρήση αυτού του κτηρίου σε νύχτες και σαββατοκύριακα. Η B-DESIGN είναι η αρχιτέκτονας εταιρεία που είναι υπεύθυνη για το σχεδιασμό του κτιρίου ScOLa. Ο Όμιλος FIBA ασχολείται με τη διαχείριση έργων και κατασκευών στο Πανεπιστήμιο Özyeğin.

Γενικότερα, όλη η πανεπιστημιούπολη έχει σχεδιαστεί και κατασκευαστεί με στόχο να γίνει ένα παράδειγμα βιωσιμότητας και ενεργειακής απόδοσης, ως μέρος του προγράμματος «Zero Istanbul 2050». Επιπλέον, περισσότεροι από 20 ενδιαφερόμενοι έχουν συμμετάσχει στο σχεδιασμό, την κατασκευή και τη λειτουργία αυτού του κτηρίου. Από την αρχή, οι προκαταρκτικές προσδοκίες των ενδιαφερομένων είναι η οικονομική δυνατότητα, η εύκολη συντήρηση, η διαθεσιμότητα των επιλεγμένων προϊόντων στην αγορά και οι ομαλές κατασκευαστικές εγκαταστάσεις. Κατά τη φάση σχεδιασμού το 2012, ο σχεδιασμός του κτιρίου αναπτύχθηκε λαμβάνοντας υπόψη τις προσδοκίες των ενδιαφερομένων. Η εξοικονόμηση 1 εκατ. € επιτεύχθηκε με τη βελτιστοποίηση της ηλιακής σκίασης. Επίσης, επιτεύχθηκε εξοικονόμηση ενέργειας 35% χάρη στην προσομοίωση και τη βελτιστοποίηση κεραυνών, η οποία τροφοδοτείται εξ ολοκλήρου με φωτοβολταϊκή εγκατάσταση.

Οι κατασκευαστικές εργασίες πραγματοποιήθηκαν κυρίως κατά το 2013 και η τελική θέση σε λειτουργία του κτιρίου πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2014. Η παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο του κτηρίου άρχισε το καλοκαίρι του 2014 όταν οι μαθητές ξεκίνησαν μια νέα ακαδημαϊκή χρονιά.

CITIES NET – ΚΑΡΔΙΤΣΑ

Ενσωματώνοντας την αναπτυξιακή στρατηγική του φορέα CitiesNet, ο Δήμος Καρδίτσας έχει υλοποιήσει μία σειρά έργων υποδομών, στοχεύοντας στον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση των υφιστάμενων δομών. Η εγκατάσταση των απαραίτητων υποδομών όπως ευρυζωνικό δίκτυο οπτικών ινών και η δημιουργία Ασύρματου Δικτύου Ελεύθερης Πρόσβασης, αποτέλεσαν τα βασικά εργαλεία για τη στήριξη των έξυπνων εφαρμογών.

Στον τομέα της διακυβέρνησης ο Δήμος έχει δημιουργήσει την εφαρμογή «myKarditsaApp» μέσα από την οποία δύναται ο κάθε πολίτης να αποστείλει άμεσα τα αιτήματά του στο διαδικτυακό σύστημα. Επίσης μέσα από την ιστοσελίδα του Δήμου κάποιος χρήστης δύναται να περιηγηθεί ψηφιακά στον επίσημο χάρτη της πόλης (City Guide), μέσω της χρήσης Γεωγραφικού Πληροφοριακού Συστήματος (GIS). Στηρίζοντας τη βιώσιμη κινητικότητα, η πόλη έχει προάγει ως ανθρώπινο δικαίωμα τη χρήση του ποδηλάτου, προσφέροντας στους πολίτες τη δυνατότητα να μετακινηθούν άμεσα και απρόσκοπτα μέσω της ενοικίασης δημόσιων ποδηλάτων. Το σύστημα το οποίο επιλέχτηκε για την οργάνωση του όλου εγχειρήματος, ονομάζεται easy bike, και λειτουργεί υπό την αρχή της ηλεκτρονικής ενοικίασης. Το λογισμικό το οποίο διαχειρίζεται τη διαδικασία επιτρέπει την αλληλεπίδραση με το χρήστη μέσω του κινητού του ή στους σταθμούς, ενημερώνοντάς τον για τη λειτουργία, τη χρήση, τη χρέωση και τις προϋποθέσεις. Αυτό επιτυγχάνεται παρακολουθώντας τη λειτουργία του συστήματος μέσω διαδικτύου και ενσωματωμένου συστήματος Gps στα ποδήλατα. Μέχρι σήμερα έχουν εγκατασταθεί έξι σταθμοί ποδηλάτων εξυπηρετώντας με 60 ποδήλατα τους κατοίκους της Καρδίτσας (easybike.gr, 2015).

Η ενίσχυση της χρήσης του ποδηλάτου καθώς και η βελτίωση της υγείας των πολιτών, υλοποιείται μέσα από την προώθηση της εφαρμογής στο κινητό 'Bikeyourcity'. Με τη λειτουργία της εφαρμογής καταγράφονται τα χιλιόμετρα που έχει διανύσει κάποιος, υποβοηθώντας τους κατοίκους να βελτιώνουν την υγεία τους μέσα από τη χρήση του ποδηλάτου και ταυτόχρονα τη συνεισφορά στην προστασία του περιβάλλοντος, γεγονός που προβάλλεται μέσα από τη ρήση «όλοι να κάνουμε από λίγα χιλιόμετρα, συμβάλλοντας σε έναν κοινό σκοπό» (easybike.gr, 2015). Στο πλαίσιο άμεσης εξυπηρέτησης των πολιτών και βελτίωσης της καθημερινότητας, εφαρμόστηκε το 2010, η έξυπνη εφαρμογή mobiPARK την οποία ανέπτυξε το Εργαστήριο Κινητών Ραδιοεπικοινωνιών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Η λειτουργία της στόχευσε στην άμεση εξασφάλιση χώρου στάθμευσης με την αγορά κάρτα στάθμευσης μέσω του κινητού, με φθηνότερες χρεώσεις (newsbeast.gr, 2010).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Ο δικαιούχος δήμος μπορεί να παρουσιάσει όλα όσα υλοποιεί ή προγραμματίζει μέσω άλλων χρηματοδοτικών πόρων, που σχετίζονται με υποστηρικτικές και παράλληλες δράσεις και συνέργειες που υποστηρίζουν την αποτελεσματικότητα του έργου της πρότασης.

Στις συνέργειες αυτές μπορούν επίσης να συμπεριλαμβάνονται διάφορα παράλληλα προγράμματα που υλοποιούνται ή προγραμματίζονται και χρηματοδοτούνται από τον δήμο ή από άλλους πόρους (όχι δηλαδή από το παρόν πρόγραμμα) και σχετίζονται με τους πολίτες, τους φορείς, συλλόγους και επαγγελματίες. Ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιων παράλληλων προγραμμάτων είναι τα κάτωθι :

- Πρόγραμμα κατάθεσης προτάσεων των πολιτών για ανάπλαση σε συγκεκριμένους δρόμους και σημεία της πόλης (desire lines)
- Συμμετοχή των παρόδων επιχειρήσεων, ιδιωτικών φορέων παροχής υγείας κ.λπ. σε ψηφιακή πλατφόρμα και app εφαρμογή που σχετίζεται με τις μετακινήσεις
- Δημιουργία school travelplans και work travel plans
- Πρόσκληση σε εξειδικευμένες εταιρείες και ακαδημαϊκά ιδρύματα για υποστήριξη και δημιουργία μοντέλων θερμικής άνεσης, προτάσεις βελτίωσης και παροχή συστημάτων παρακολούθησής υλοποίησής τους (π.χ. ψηφιακές πλατφόρμες σε επίπεδο δήμων καταγραφής κλιματικών δεδομένων και παρακολούθηση των διακυμάνσεων και βελτιώσεων με βάσει τα έργα που υλοποιούνται
- Πρόσκληση σε start – up επιχειρήσεις και διασύνδεση με θερμοκοιτίδες καινοτομίας για δημιουργία συστημάτων, κατασκευών και καινοτόμων εργαλείων σε επίπεδο δήμου για εξοικονόμηση ενέργειας
- Συμμετοχή των ιδιωτών και των επιχειρήσεων στην αύξηση του αστικού πρασίνου με επιβράβευση (π.χ. μείωση δημοτικών τελών) και προώθηση ειδικού σήματος «πράσινου κηδεμόνα» μέσα από πρόγραμμα υιοθέτησης πράσινου χώρου από ιδιώτες ή επιχειρήσεις
- Δημιουργία «δικτύου επισκευής πόλης»
- Πρόσκληση εμπορικών επιχειρήσεων για συστηματική χρήση υπόγειων κάδων και υπόγειων κάδων ανακυκλώσιμων υλικών
- Συμμετοχή ξενοδοχειακών μονάδων, δομών φιλοξενίας ηλικιωμένων κ.λπ. σε πρόγραμμα εγκατάστασης «γκρι» νερού

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

1. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η πρόσφατη πανδημική κρίση που ταλανίζει τον παγκόσμιο χώρο, οδήγησε σε μια σειρά από επακόλουθες συνέπειες στον κοινωνικό και οικονομικό τομέα. Μεγάλο μέρος αυτών των επιπτώσεων επηρεάζουν ιδιαίτερα τις αστικές περιοχές στις οποίες τα τελευταία χρόνια συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο ποσοστό του ανθρώπινου πληθυσμού. Η Ευρωπαϊκή προσπάθεια ανάκαμψης η επεξεργασία του οποίου ξεκίνησε ήδη από το 2020, οδήγησε στην σύσταση του Ταμείου Ανάκαμψης και στην διατύπωση της αντίστοιχης δέσμης μέτρων που το συνοδεύουν. Μεταξύ άλλων, το Ταμείο Ανάκαμψης και ο μακροπρόθεσμος Ευρωπαϊκός προϋπολογισμός για την περίοδο 2021- 2027 θα στηρίξει τις επενδύσεις στην ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση και τις επενδύσεις στην ανθεκτικότητα.

Το παρόν πρόγραμμα, έχει συνεπώς ισχυρό **αναπτυξιακό χαρακτήρα** και ταυτόχρονα συνδέεται με τις πολιτικές και τις εθνικές δεσμεύσεις για την κλιματική αλλαγή, την αστική ανθεκτικότητα, την βιώσιμη αστική ανάπτυξη, τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, το πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων στον υφιστάμενο πολεοδομικό χώρο με διάφορα χαρακτηριστικά, αλλά με τελικό αποτέλεσμα την αναβάθμιση αυτού του χώρου όχι μόνο από αισθητικής πλευράς αλλά επίσης όσον αφορά στην οικονομική, περιβαλλοντική, λειτουργική και κοινωνική αναζωογόνησή του. Οι παρεμβάσεις σε αστικές περιοχές της χώρας, που ενσωματώνουν στοιχεία ιδιαίτερης πολιτιστικής ή/και περιβαλλοντικής σημασίας και δύναται να λειτουργήσουν ως «αστικά τοπόσημα» ή σημεία αναφοράς του αστικού χώρου, αφορούν ειδικές παρεμβάσεις εντός του αστικού χώρου με αντικείμενο την εφαρμογή μέτρων πρόληψης και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, στην αναβάθμιση των υποδομών, κ.ο.κ. Ως εκ τούτου ο στόχος του προγράμματος είναι κατά κανόνα σύνθετος (π.χ. αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και του κτιριακού αποθέματος, αποκατάσταση και ανάδειξη στοιχείων ή/και μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς, ηλεκτρονικές εφαρμογές τύπου smart-cities, κ.ο.κ.) και οι επιπτώσεις τους πολυεπίπεδες. Ενδεικτικά: συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας του αστικού χώρου και της ασφάλειας των χρηστών, στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, στην προσέλκυση νέων λειτουργιών και οικονομικών δραστηριοτήτων / επιχειρήσεων και στον μετασχηματισμό των τοπικών οικονομιών, στη σύνδεση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, στην πρόληψη από τις επιπτώσεις των φαινομένων της κλιματικής αλλαγής. Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω είναι ο σταδιακός μετριασμός των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων που προκαλούν απρόσμενα γεγονότα (όπως η πρόσφατη πανδημία ή μια φυσική καταστροφή), ιδίως σε περιοχές που χαρακτηρίζονται παράλληλα από υψηλές οικιστικές πυκνότητες,

ενδεχομένως χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των κατοίκων, έλλειψη δημόσιων χώρων ή/και αστικού πρασίνου, κ.ο.κ. (ήτοι υποβαθμισμένο αστικό περιβάλλον).

1.1. Σχέδιο Ανάκαμψης για την Ευρώπη

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε στις 11 Φεβρουαρίου 2021 τον κανονισμό για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Ο μηχανισμός βρίσκεται στον πυρήνα της πρωτοφανούς προσπάθειας ανάκαμψης της ΕΕ, του «Next Generation EU»: του σχεδίου των 750 δισ. € που συμφωνήθηκε από τους ηγέτες της ΕΕ τον Ιούλιο του 2020. Χάρη στον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, ενώ παράλληλα οι οικονομίες τους θα προχωρήσουν **στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση** ώστε να γίνουν πιο **βιώσιμες και ανθεκτικές**.

1.2. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Το μέλλον της Ευρώπης εξαρτάται από την υγεία του πλανήτη. Οι σημερινές κλιματικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις πρέπει να αντιμετωπισθούν επείγοντως με φιλόδοξες λύσεις. Η ΕΕ είναι αποφασισμένη να επιτύχει **κλιματική ουδετερότητα έως το 2050**. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, απαιτείται ένας **μετασχηματισμός της ευρωπαϊκής κοινωνίας και οικονομίας** ο οποίος θα πρέπει να είναι **οικονομικά αποδοτικός, δίκαιος και κοινωνικά ισορροπημένος**. Στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal) καθορίζονται πρωτοβουλίες πολιτικής με σκοπό να επιτύχει η ΕΕ τον στόχο της για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη παρουσιάσει ένα στρατηγικό μακροπρόθεσμο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και ουδέτερη από το κλίμα οικονομία, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί σε μεγάλο ποσοστό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Η πρόσκληση του «Green Deal» θα ενισχύσει την έρευνα και την καινοτομία για να προωθήσει μια δίκαιη και βιώσιμη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα. Σε σχέση με την τρέχουσα πανδημία, η πρόσκληση θα συμβάλει στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και στην αύξηση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας, για παράδειγμα στη γεωργία, την επιτάχυνση της βιοποικιλότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις καθαρές μεταφορές και τον εκσυγχρονισμό προς μια καθαρή και κυκλική οικονομία. Επιπλέον, η ΕΕ θα παράσχει χρηματοδοτική στήριξη και τεχνική βοήθεια για να βοηθήσει τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο από τη μετάβαση προς την πράσινη οικονομία. Η δράση αυτή αποκαλείται «Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης» και θα συμβάλει με 100 δισ. ευρώ για την περίοδο 2021-2027 στις πλέον πληγείσες περιοχές.

1.3. 100 κλιματικά ουδέτερες πόλεις

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «100 climate neutral cities by 2030 by and for the citizens» στοχεύει να υποστηρίξει τον μετασχηματισμό 100 ευρωπαϊκών πόλεων προς την ουδετερότητα του κλίματος έως το 2030, συμβάλλοντας στην υλοποίηση της ατζέντας του ΟΗΕ του 2030 και των στόχων της αειφόρου ανάπτυξης (SDG's), καθώς και της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (European Green Deal) έως το 2050, για τη βελτίωση της ευημερίας των πολιτών. Σκοπός του Προγράμματος είναι οι 100 τελικά επιλεγμένες πόλεις να συνεργαστούν μεταξύ τους και να λειτουργήσουν ως πρότυποι κόμβοι καινοτομίας για όλες τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές πόλεις, αναπτύσσοντας ένα αποθετήριο καλών πρακτικών από επιτυχημένα έργα καινοτομίας και επενδύσεις πλήρους κλίμακας. Τα κύρια κριτήρια για την επιλογή των πόλεων θα είναι η φιλοδοξία, η δέσμευση, η ικανότητα και η συμμετοχή των πολιτών και η μια ισορροπημένη γεωγραφική κατανομή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τις διαφορές στα επίπεδα ετοιμότητας των πόλεων. Τα οφέλη των πόλεων που θα επιλεγούν από το Πρόγραμμα θα είναι πολλαπλά (περιβαλλοντικά, κοινωνικά, οικονομικά, εκπαιδευτικά κ.α.). Οι επιλεγμένες πόλεις θα τύχουν διεθνούς προβολής και θα έχουν την ευκαιρία να επαναπροσδιορίσουν την ταυτότητα τους (city re-branding). Επιπλέον, μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων της ΕΕ, θα υλοποιηθούν επενδύσεις μεγάλης κλίμακας, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας. Η Αποστολή προτείνεται από το Mission Board της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις, ως μέρος του προγράμματος πλαισίου «Horizon Europe» που ξεκινά το 2021. Το εγχείρημα θα χρηματοδοτηθεί επιπλέον και από άλλα συναφή Ευρωπαϊκά Προγράμματα, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (EIB), τον κρατικό προϋπολογισμό και από ιδιωτικές επενδύσεις.

1.4. Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης

Οι στόχοι για την βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΒΑ), αποτελούν μία δέσμη στόχων που αφορά την μελλοντική διεθνή ανάπτυξη. Η Ατζέντα για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, οι σχετικοί με αυτήν 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) και 169 υποστόχοι υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο της 70ης Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών στις 25 Σεπτεμβρίου 2015. Οι ΣΒΑ είναι παγκόσμιου χαρακτήρα και γενικής εφαρμογής με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης έως το 2030. Δημιουργούν δεσμεύσεις υλοποίησης για όλες τις χώρες, ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές εθνικές πραγματικότητες, επίπεδα ανάπτυξης, εθνικές πολιτικές και προτεραιότητες. Η Ατζέντα 2030 προωθεί την ενσωμάτωση και των τριών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης – κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική – σε όλες τις τομεακές πολιτικές, ενώ παράλληλα προάγει τη διασύνδεση και τη συνοχή των σχετικών με τους ΣΒΑ πολιτικών και νομοθετικών πλαισίων. Η Ελλάδα αναγνωρίζει τη σημαντική συμβολή των ΣΒΑ στην προαγωγή, μεταξύ άλλων, της κοινωνικής ευημερίας, την εξάλειψη της φτώχειας και τη δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό, αποκτά ιδιαίτερη σημασία για τη χώρα μας η

κινητοποίηση των δυνάμεών της προκειμένου να θέσει τις προτεραιότητές της αναφορικά με την Ατζέντα 2030 και να εφαρμόσει αποτελεσματικά τους ΣΒΑ μέσα από την κατάλληλη προσαρμογή τους στις εθνικές προτεραιότητες και ανάγκες.

1.5. Στόχοι του προγράμματος

Το Πρόγραμμα καλύπτει έναν συνδυασμό στόχων που σχετίζονται ως εξής :

ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ : Η υλοποίηση στρατηγικών έργων στον δημόσιο χώρο και στο κτιριακό απόθεμα (δημόσια ή δημοτικά κτίρια) αστικών περιοχών ή ενοτήτων με στόχο την βελτίωση της αναπτυξιακής δυναμικής της περιοχής παρέμβασης και της ευρύτερης γεωγραφικής της ενότητας ή ενοτήτων.

Ειδικότερα :

- Α. Την δημιουργία τοπικής ή ευρύτερης αναπτυξιακής δυναμικής, την οικονομική ανάκαμψη των αστικών περιοχών μετά την πανδημία του covid – 19, μέσω παρεμβάσεων που θα πυροδοτήσουν την επανέναρξη και ενίσχυση συγκεκριμένων παραγωγικών δραστηριοτήτων καθώς και ο συσχετισμός των παρεμβάσεων αυτών με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης που προωθούνται σε τοπικό επίπεδο
- Β. Την μείωση του αρνητικού περιβαλλοντικού αποτυπώματος και των παραγόμενων ατμοσφαιρικών ρύπων των αστικών περιοχών, μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων μείωσης των ρυπογόνων μετακινήσεων, καθώς και βιοκλιματικής και ενεργειακής αναβάθμισης του υπαίθριου δημόσιου χώρου και του κτιριακού δυναμικού
- Γ. Την εξασφάλιση προσβάσιμου αστικού περιβάλλοντος τόσο στον υπαίθριο δημόσιο / κοινόχρηστο χώρο, όσο και στα κτίρια
- Δ. Την χρήση «έξυπνων» και καινοτόμων τεχνολογιών για την εξοικονόμηση ενέργειας και φυσικών πόρων στις αστικές περιοχές

2.6. Οφέλη και αναμενόμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή του προγράμματος

Η εφαρμογή του προγράμματος θα επιτύχει την άμεση βελτίωση της ποιότητας του αστικού χώρου και των παρεχόμενων υπηρεσιών, στην προσέλκυση νέων οικονομικών δραστηριοτήτων, στη αναβάθμιση των τοπικών οικονομιών και στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, καλύπτοντας τις ανάγκες του επανασχεδιασμού και της αναζωογόνησης των αστικών περιοχών προς ένα βελτιωμένο περιβάλλον. Στα αναμενόμενα αποτελέσματα συμπεριλαμβάνονται :

- ο η βελτίωση της ποιότητάς και της αισθητικής του αστικού περιβάλλοντος
- ο η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της ποιότητας των κτιρίων
- ο η βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του υπαίθριου δημόσιου χώρου

- ο η μείωση των ρύπων από τις μετακινήσεις και την λειτουργία των κτιρίων
- ο η εξοικονόμηση φυσικών πόρων
- ο ο ψηφιακός μετασχηματισμός των αστικών περιοχών προς εξυπηρέτηση των χρηστών και των επαγγελματιών

Η επένδυση υποστηρίζει την επιτάχυνση της οικονομικής και βιώσιμης ανάπτυξης και ευημερίας, τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, καθώς η εφαρμογή της θα συμβάλει στην ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων, ιδίως στους τομείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της κυκλικής οικονομίας και των «πράσινων» κατασκευών. Οι δείκτες μέτρησης αποτελέσματος της σχετικής Πρόσκλησης παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα:

2. ΧΡΗΣΙΜΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Παρατίθενται ορισμένα βασικά θεσμικά κείμενα προς διευκόλυνση σύνταξης και ωρίμανσης των σχετικών μελετών, ως κάτωθι :

2.1. Προσβασιμότητα

Βασικότερα θεσμικά κείμενα :

- ο Ν. 4067/2012, «Νέος Οικοδομικός Κανονισμός», ΦΕΚ 79/Α/09.04.2012, άρθρο 26 και άρθρο 27
- ο Κ.Υ.Α. των Υπουργών ΠΕΚΑ και ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ αριθμ. 6952/2011, «Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών», ΦΕΚ 420/Β/16.03.2011
- ο Απόφαση Υφυπουργού ΠΕΝ ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699 «Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία», ΦΕΚ 2998/Β'/20.07.2020
- ο Απόφαση Υφυπουργού ΠΕΝ ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796/2021 «Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας» (ΦΕΚ 5045/Β/2021)
- ο Απόφαση Υφυπουργού ΠΕΝ ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/110088/887/2021 «Προδιαγραφές, όροι και τεχνικές οδηγίες για την εκπόνηση «Σχεδίου Αστικής Προσβασιμότητας (Σ.Α.Π.)»
- ο

- Απόφαση Υπουργού ΥΠΟ.ΜΕ. Δ13/ο/1372/2018, «Έγκριση της Τεχνικής Οδηγίας για τη χρήση αναλάμποντος φωτεινού σηματοδότη ενός πεδίου σε διαβάσεις πεζών», ΦΕΚ 85/Β/23.01.2018
- Απόφαση Υπουργού ΠΕΚΑ αριθ. οικ. 55174/2013 «Διαδικασία έγκρισης και απαιτούμενα δικαιολογητικά για εργασίες για τις οποίες απαιτείται Έγκριση Εργασιών Μικρής Κλίμακας», ΦΕΚ 2605/Β/15.10.2013
- Απόφαση Υπ. ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ. ΔΜΕΟ/Ο/3050/2013 «Έγκριση Τεχνικών Οδηγιών κυκλοφοριακών παρεμβάσεων στο αστικό περιβάλλον για την εφαρμογή τους σε περιοχές σχολικών συγκροτημάτων και περιοχές με αυξημένη κίνηση στα πλαίσια βελτίωσης της οδικής ασφάλειας», ΦΕΚ 2302/Β/16.09.2013
- Απόφαση Υπουργού ΠΕ.Κ.Α. 52907/28.12.2009, «Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών», ΦΕΚ 2621/Β/31.12.2009
- Απόφαση Υπουργού Εσωτερικών αρ. 28492/2009 «Καθορισμός των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την κατασκευή και τη λειτουργία των παιδικών χαρών των Δήμων και των Κοινοτήτων, τα όργανα και η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, τη διαδικασία συντήρησης αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια», ΦΕΚ 931Β/18.05.2009
- Εγκύκλιος 3/2011 ΥΠΕΚΑ με Α.Π. οικ. 13612/ΔΕΕΑΠ, «Διευκρινίσεις για την εφαρμογή των ρυθμίσεων της με αρ. 52907/28.12.2009 απόφασης Υπουργού ΠΕΚΑ Έιδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών»
- Εγκύκλιος 9/2012 Γραφείου ΑμεΑ Υ.ΠΕ.Κ.Α. με Α.Π. 29467/13.06.2012, «Διευκρινήσεις για την υποβολή μελέτης προσβασιμότητας η οποία απαιτείται να εμπεριέχεται στις μελέτες που θα υποβάλλονται κατά την εφαρμογή του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012)»
- Εγκύκλιος ΑΜΕΑ/2013 Γραφείου ΑμεΑ Υ.ΠΕ.Κ.Α. με Α.Π. 42382/16.07.2013, «Διευκρινήσεις για την εφαρμογή του Άρθρου 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012), που αφορά στις ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ / εμποδιζόμενων Ατόμων»

2.2. Υποδομές ποδηλάτων

Βασικότερα θεσμικά κείμενα :

- Απόφαση Υπουργού ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ. ΔΟΥ/ΟΙΚ.1920/2016 «Έγκριση Τεχνικών Οδηγιών για υποδομές ποδηλάτων», ΦΕΚ 1053/Β/14.04.2016

2.3. Ηλεκτροκίνηση

Βασικότερα θεσμικά κείμενα :

- Ν.4710/2020 «Πρώθηση της ηλεκτροκίνησης και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ 142/Α'/23.07.2021
- ΚΥΑ Υπουργού και Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/93764/396, «Τεχνικές Οδηγίες για τα Σχέδια Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων Σ.Φ.Η.Ο.», ΦΕΚ 4380/05.10.2020
- Ερμηνευτική Εγκύκλιος υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/27808/2021 για την εφαρμογή των «Τεχνικών Οδηγιών τα Σχέδια Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (Σ.Φ.Η.Ο.)»

2.4. Διατηρητέα κτίρια

Βασικότερα θεσμικά κείμενα :

- Ν. 3028/2002 «Προστασία Αρχαιοτήτων - Πολιτιστικής Κληρονομιάς», ΦΕΚ Α' 153
- Ν.2039/1992 «Κύρωση της Σύμβασης για την προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης», ΦΕΚ Α' 61
- Ν. 1577/85 (Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός), όπως αυτός τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 3 ν. 2300/1995, το άρθρο 3 Ν. 2831/2000 και το Ν. 3044/2002 και Ν. 4067/2012, το άρθρο 4 παρ. 2. όπου προβλέπεται η διαδικασία κήρυξης ενός κτίσματος ως διατηρητέου

